

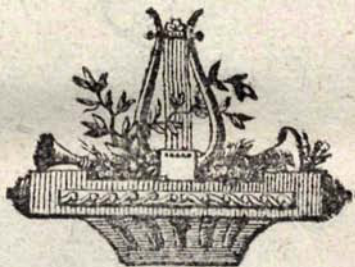
B. Litter. Ser. Operum. Sect.

Biblioth. Hungar. Janikowichiana.
L. ord. 5.

PÉTERI
TAKÁTS JÓZSEF
KÖLTEMÉNYES
MUNKÁJI.

Aut prodesse volunt, aut delectare Poetae,
Aut simul et iucunda et idonea dicere vitae.

HORATIVS.

BÉTSBEN,
BILLE KAROLY' BETŰIVEL.

1 7 9 6.

Peking
1446-

193702

481

MÉLTÓSÁGOS

TOLNAI GRÓF

FESTETITS GYÖRGY

ÚR'

Ö NAGYSÁGÁNAK.

MÉLTÓSÁGOS GRÓF!

LÉGYEN e' zsenge munka is eggyik bizonyysága azon ország-szerte ismérletes buzgósnak, mellytől lelkesítettvén Nagyságod, példa nélkül óhajtja, keresi, támogatja mind azt, valami a' Haza' hasznára 's díszére szolgálhat.

Nem szándékom, hoszfzas is volna, Nagyságodnak jeles tetteit magasztalni, és azokat, mellyek a' tudományok' 's köz-hasznú igyekezetek' elő-mozdításokra még tsak kezdetben vagy készületben vannak, elő-számlálni: mind azért, mivel könnyen meg sérthetném ritka szemér-

*metességét , melly szerlnt inkább ditséret-
re méltókat tselekedni , hogysem ditsér-
tetni kíván ; mind pedig , mivel magam
is el akarom az alaton hízelkedés' gya-
nóját kerülni , — azok előtt , kik , a'
dolog' valóságát nem tudván , balúl vé-
lekedhetnének.*

*Sok értelmes Hazafi - társai azt szok-
ták mondani Nagyságodról : hogy fénye-
sebb állapotban tündöklenék a' Magyar
Név nem sokára , ha Országunknak te-
kéntetesebb Fijai közül számosabban vol-
nának , kik a' kedvező szerentsének bö*

adományit elmés szorgalommal 's józan
klmélléssel nevelvén, azokból — mint
Gróf FESTETITS GYÖRGY — ha-
tsak egy részetskét is Hazájoknak áldoz-
nának.

Melly édes öröm tehát énnékem, egy
illy nagy - tiszteletű Hazáfinak szép érde-
meit még közelebbről ismérnem, és örök
emlékezetre méltó tselekedetinek, úgy
szóllván, mindennapi szemmel-látó tanújok
lennem ! Melly boldogító gyönyörűség
énnékem, egy illyen Atyának nagyra-
szülött eggyetlen egy Fiját a' tudományok-

*nak és a' jó erköltsnek ösvényein vezet-
hetnem ! 's a' régi nevezetes Férjfiaknak
követésre serkentő történeteiket e' kedves
Gyermekkel együtt - olvasgatván, belső
meg - győződéssel nékie mondhatnom ,
hogy előttünk áll szakasztott mások.
Mély tisztelettel vagyok*

NAGYSÁGODNAK

alázatos szolgálja

TAKÁTS JÓZSEF.

AZ OLVASÓHOZ.

HA mindenütt olly kedvező szemet vetnének verseimre, a' millyen kegyes volt irántok több jó Barátimnak ítéletjek: már úgy soha nem bánám meg, hogy a' gyaker ösztönözésre másokkal is meg ismértettem azokat. De - szíves barátok' kívánságának engedni, édes kötelesség; minden ember' helybe-hagyására számot tartani, el bizott vakmerőség.

Arról csak ugyan meg vagyok magam is
győződve, hogy, ha sokat nem használ is,
leg alább nem fog ártani könyvem olvasása;
mert a' szelíd erkölts, a' szép természettel
való ártatlan el mulatás, a' józan gondolko-
dás, a' haszonnal nyájaskodó gyönyörűség,
volt ki szegzett tárgya írásomnak.

Ha a' beszéd nem jár olly fenn, ha nem
olly tiszta, mint talántán a' kényesebb íz
szeretné: vagyon kis melegségem. Leg inkább
a' fiatal észhez és szívhez iparkodtam férni;
s a' mit írtam, pihenő üres órákban írogat-
tam: mert jobbára másutt, tisztém' részein járt
gondom. Nem hinném tehát, hogy valaki meg
ítéljen, vagy szinte meg vessen.

A' gánts-keresőknek elég legyen azt emlí-

teni, a' mit Faludi Ferentz Udvari Emberében írt felölek: „A' gonosz elmék, ha száz szépet találhatnak a' könyvekben és csak egy megvetőt, erre rohannak, ezt martzangolják, ezt verik dobra; és annak, a' ki írta, gyaláztatjára híresítik. — Nem veszik észre, hogy ezzel az embertelenséggel magok büntetik magokat; mert az okosabb világ nem tulajdonítja ezt a' betsület - keverést szerény elméjeknek, hanem reszszalkodó akaratjoknak.”

Tudni való még, hogy taláztatnak e' munkában helytel közszel olyan darabok is, kivált a' rövidebbek között, mellyeknek foglalatját más könyvekben is olvashatni. En ezeket csak magyarságokra nézve vallom sajátimnak. Reménylem mindazonáltal, hogy azért szívesen el mulatnak velek azok, a' kik Magyarok;

annyival inkább, mert a' nem igen sok között is
alkalmas nagy lévén a' különbség: a' már ma-
gok szárnyokon járóknak sem szülhet únalmat;
noha tsak ugyan leg több jut a' serdülő kornak.

Bétsben, Szent Jakab hava' fogytán. 1796.

L A I S T R O M.

E L E G Y E S V E R S E K.

	<i>Levél.</i>
A' hazai szeretet	3
A' Barátság	10
Barátom' felelete	14
A' Költőkhez	18
A' tavasz' kezdete	23
A' fősvény	26
A' fák	27
Barátom' levele	32
Válasz	34
Tavaszi reggel	36
A' pásztori élet	39
A' szánakodás	40
Az olvasásról	41
A' reggel	44
Nem lehet mindent tagadni	46
Damet és Doris	48
A' holdhoz	51
A' galambok	52
A' tsavargó patak	54
Vallás - tétel	55

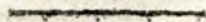
	<i>Levél.</i>
A' Kisdedek Attyok' neve' napján	56
A' Rózsa	57
Írin, Kleist után	58
Öröm kert	63
Ösri sétálás	66
Egy levél' töredékje	69
A' habozó Pálfzor	72
A' Publikán madár' halálára	73
A' fergeg	76
Név napra	78
Az átokról	79
A' hálaadatlan nyúl	81
Öröme ébrefztés	82
Az Ember' méltósága	84
A' hársfa	86
A' bokor - irtó	88
Az estve	90
A' tél	92
Ne gyanakodj	95
A' méh és a' galamb	97
Mi leg könnyebb, mi leg nehezebb	98
Didó Eneáshoz	100

E N E K E K,

A' költéshez	III
A' pálfztori fázad	III
A' középfzerűség	III

A' nagy szívű Jámor	121
Egy kereltetes Dáma tiszteletére	122
A' nagy szívű gyermek	124
A' hazug gyermek	125
A' hervadt rózsza	126
El - változás	127
A' fetske	128
Egy jó gyermeknek reggeli éneke	130
Egy jeles Ifjú' köszöntésére	132
Köszönő válasz	134
A' kisedek Annyok' neve' napjára	136
Öröme vált szomorúság	138
Egy lepkéket gyűjtő úrfihoz	140
A' pille 's a' méhe	141
Gyöngyösi	142
A' festett rózsza	143
A' viola 's a' tulipán	145
A' tavasz	147
A' mohó hal	148
Az árnyékának örülő gyermek	149
A' parázt	150
Amornak fegyverei	153
A' fegyvertelen Amor	155
Az ártatlan ifjúság	157
A' nyár	159
A' könyörülő gyermek	163
A' Fejér 's a' Szeretsen	165

	<i>Levél.</i>
Egy Urfi édes anyja' neve' napján'	167
Égi háború után	168
Zsuzsi	170
Az ujjonnan ültetett fához	171
Kerüld a' pört	173
A' változó szerentse	174
Öszve hasonlítás	175
A rózsza 's a' téli - zöld	176
A' holdhoz	178
Kívánság	181
Sohajtság a' békesség után	183
Egy haldokló' szavai	185
Uj elztendőre	186
ÁGNES' TÖRTÉNETE	189
ERKÖLTSI 'S MÁS VELŐS MONDÁSOK	235
MESEK	263

ELEGYES VERSEK.

A' HAZAI SZERETET.

TEHÁT valahára egyedül lehetek!
A' Nyugalom' gyenge karjára dülhetek.
Múzsám! hív biztosra minden titkaimnak,
Légy te enyhítője bokros unalmimnak.
Valaki él, vidám játékra vágyódik;
Botsásd meg, ha szívem lantodhoz vonódik,
Hogy el verje rajta belső érzéseit,
'S felejtse, ha lehet, keserűségeit.

Látom: hogy a' Tavasz siet virágival,
Már is mosolyognak a' Nap' sugarival;
Látom a' Szépekkel a' Világ' Fiait
Vigadozva járni az öröm' tántzait:

Nem kér az én kedvem ilyen mulatságot,
Úgy nézi ezt, mint egy veszendő hivságot,
Mint egy futó patak' tájékozó habjait,
Mellyek meg szaggatják az árok' gátjait.
Inkább gyönyörködik a' Fülemlében,
Ha zokog szobámnak mély tsendességében;
Fel ébred bús lelkem ennek hallására,
'S reá emlékezik édes Hazájára.

Távul azon Tájtól, melyet úgy óhajtok,
Melly után érzékeny szívemből sohajtok,
Harmadszor szemlélem, mint üzi a' Telet
Ki pihent földünkről a' nyájos Ki-kelet.
E' gyönyörű idő' mindenik részével,
Majd meg mérem ismét szomorú elmével,
A' kedves Vidéknek tőlem megszűnését,
Hajdani örömem' tiszta édesességét.
Egy csoportba gyűjtöm szíves Barátimat,
'S vízfőz hívom velek töltött óraitam,
Igy a' szárnyára kelt sebes emlékezet
Feles sohajtásim' tárgyához el vezet:
S' örvendezni fogok, a' midőn tsalatom,
A' keserű ürmöt mézzé változtatom.

Légyen az már ösztön, avagy hál-adóság,
De lakik szívünkben olyan hajlandóság,

Melly által Hazánkat fő képpen szeretjük,
 'S távúl estünkben is azt el nem felejtjük.

Az éjzaki Tájok' füstös barlangjai,
 A' napot bőségszűllő örökös havai,
 Nyugott lakosinak annyira tetfzenek,
 Hogy értek, ha szükség, még vért is öntenek.
 Sőt ha e' vad népet erővel el hoznád,
 Bátor gazdag földel meg ajándékoznád:
 Felelek, a' bánat kebelét szaggatná,
 'S Hazája' szerelmét el nem titkolhatná.

Ezen vonzó erő teszi hatalmával,
 Hogy meg elégedik a' Pór kunyhójával.
 Ugyan is: mi jeles szerentsét remélhet,
 Hogy Ősinek sovány tűz-helyénél élhet?
 Tsupán a' születés, 's szokás mivelheti,
 Hogy keskeny udvarát olly híven szereti,
 Hogy akár melly roppant úri palotában
 Úgy kedve nem telik, mint kis hajlékában.

Ezt a' Szem-fülesség, azt a' Hivatalja,
 A' vagy a' Fösvénység honnyából ki tsalja;
 De akár melly kies ég alatt lakozzék,
 Sorsa akár millyen boldoggá változzék:
 Még is tsak más Föld az, hol a' Nap szebben kél,
 Hol az ember, noha kevésből, jobban él.

Hol sokkal szelídebb a' Holdnak világa,
Szembe tűnőbb a' fris Viznek tisztsága.

El hagyott Hazáját ki ki így ditséri,
Annak szívetete sírján túl késéri.

Úgy van; mert ha talán bújdoso útjában,
Az utolsó álom el érne ágyában

Előbb, hogy sem oda vízfsza kerülhetett,
A' hol anya földjén nap fényre született:

Azt fogná lehellni végső pihegése,

Ottan eshetne meg vajha temetése!

Ottan fekhethnének tsendesen tsontjai!

A' hol Eldődinek nyugosznak hamvai.

Ovid! az emberi Szív' bölts ismérője,

Víg 's bús járásinak édes Éneklője!

Nem de hogy Augusztus' irígy félelméből,

Kül - földre kergetett Hazád' kebeléből:

Az volt leg főbb kínja érzékeny szívednek,

Hogy vad Népek ásnak sír - gödröt testednek?

Azért Barátidat esdekelve kérted,

Ha szenvedésidnek vég határát érted:

Legyen gondjok szabad embernek porára,

'S vigyék vízfsza szabad Tiberis' partjára.

Boldog, ki el hagyván a' Tenger' habjait,

Honnyában fel leli hív Attyafiait.

Örökös bútsút mond a' tsalárd vizeknek,
 'S tömjént gyújt a' kegyes Házi-Isteneknek.
 De boldogabb, a' ki saját örökében
 Meg marad, és el jár jó Polgár' tisztében;
 Vígán él, 's bátran néz a' Halál' szemébe,
 A' ki el vezeti Ősei' ölébe.
 Lehet, hogy valaki tsendes hajlékában
 E' jót nem ismeri maga el untában:
 De mennyen, 's kül-földön töltse esztendejét,
 Fogadom, meg érzi a' Haza' erejét.
 Lám Ulissest Neptun akár mint zaklatta,
 Calypsó bár mennyi kintsekkel biztatta:
 Még is a' fzelekre bizta vitorláját,
 Remélvén, hogy végre fel leli Hazáját;
 Hol inkább porrá lesz Laërtes' sírjában,
 Mint sem halhatatlan Másnak birtokában.
 Benyovfzki! Hazánknak nagy hírű Magzatja,
 Engedj meg, ha tollam jóvá nem hagyhatja:
 Hogy azon szép Névvel, mellyet érdemlettél,
 'S a' mellyel örvendő Hazádba siettél,
 Ott meg nem nyughatván, ismét el bútsúztál,
 'S a' hitetlen Mélység' fzinén addig úsztál:
 Míg Ellenségednek gögös örömére,
 Életed általa gyáfzos véget ére. —

Bámúlásra méltó erő valójában,
Mellyet a' Haza szül hív lelkű fiában.
Nemes mérészséggel fel fegyverkezteti,
Ha a' bal szerentse kárral fenyegeti.
Dedalusnak elmés kezét ki vezette,
Midőn a' fog-helyből magát ki mentette?
Hazája' szerelme alkotta szárnyait,
Hogy meg győzze Minos' ellenző gátjait.
Ő igaz kút-feje a' Mesterségeknek,
Lelke a' felséges tselekedeteknek.
Ő volt, ki Homerus' tüzét élelztette,
Midőn Bajnokinak tettét le festette.
Ő vitte Achillest Trója' vívására,
A' szemtelen lágyság' meg boszszúllására,
Ő volt tárgya Kodrus' ditső halálának,
Detzius', Kurtzius' nagy áldozatjának. —

Tí! kik Hazátokat oda hagyhatjátok,
S idegen Nemzetek' városit lakjátok;
A' hol pénzeteket el vesztegetitek,
Vagy az ép Koldusok' számát nevelitek:
Nem lehet olly színes mentő fegyveretek,
Melly alatt ne lálsék fajuló szívetek.
Tsak a' bűn, félelem, hívság okozhatja,
Ha ki kész akartva Honnyát el hagyhatja.

Lám Cicero készszebb kard alá hajolni,
Mint sem idegen Föld' hátán kóborolni.

Hires Balatonnak kies szomszédsága!
Hol először süttött r'ám a' Nap' világa;
Hol kényemre folytak gyenge elztendeim,
Mikor hullanak le szoros köteleim:
Hogy kedves öledbe vissza kerülhessek,
'S kevés mindenemből békével élhessek?
Nem szandékom Névre, Gazdagságra törni,
Mellyek rab Urokat szokták tsak gyötörni.
Hazámot szolgálni lesz kötelességem,
Érte 's vele élni, halni ditsőségem.

A' BARÁTSÁG.

NINTSEN olly drága Kints a' Föld' kerekségén,
Melly ki tenne a' hív Barátság' szentségén.
Ha ő nem lakoznék az ember' szívében,
Ki érezne igaz örömet éltében?

Szép a' Természet, szép! minden munkájában,
Mert tsinnyán kérkedik Szerzője' nyomában;
De értse bár annak mindenik tsudáját,
Visgálja a' Nap' 's Hold' felséges Hazáját;
Tudománnya' betsét félig érezhetné,
Ha szívét hív szívbe ő ki nem önthetné.
A' magános élet unalomra fakaszt;
Nem emberi ösztön, melly embertől szakaszt;
Azért már az első Embert szövetséggel
Emberhez kaptsolta az Ég böltseséggel.

Barátság! tsudát is üzöl te közöttünk,
Kik ártatlan frigyét egymással kötöttünk.
Te vagy Kalaúzunk, ha útnak eredünk,
Ösvényre-térítünk, ha el tévelyedünk.
Meg dorgálsz, ha szükség; ditsérsz, ha tsak lehet;
De szavad bölcsfontó hangot fel nem vehet.

Tanáttsal, példával nemzed erköltsünket,
 Nemes bátorsággal őrzöd jó nevünket.
 Ha ki szándékunkat bal részre tsigázná:
 A' te szívességed azt jól magyarázná.
 El nézel tsendesen holmi gyarlóságot,
 Tsak ne lásson szemed undok tsalfaságot,
 Ravasz képmutatást, hazúg hízeltkedést,
 Ok nélkül a' gyakor el idegenedést.

Ha néha bánattól bús szívem háborog,
 Vídúlok, mihelyest Barátom mosolyog.
 Sőt ha nints is jelen, tágúlnak fájdalmim,
 Ha elmémben vele közlöm aggodalmim'.
 Ha a' hév veríték szakad homlokomról,
 Le veszi a' terhet két kézzel vállomról;
 Bádjadtan egy híves zöld fa alá ülünk,
 Bajunkat felejtven édesen enyhülünk:
 Zúghat a' dühös szél mérges ordítással,
 Hulhat a' rémítő menykő tsattanással,
 Moshatnak a' felhő szakadó ársai;
 Mert egy takarónak fednek bé szárnyai.

Az Élet nem más, mint hív Barát' karjain
 Együtt örvendezni kedvező napjain:
 A' Barátság nem más, mint szív' ösztönéből,
 Hív Társal osztolni szívünk' öröméből;

De a' bajaknak is egy részét viselni,
A' közös jó mellett vitézül ki kelni;
'S mint Patrocles hajdan Achilles' fegyverét,
Magára vállalni a' fáradtság' terhét;
Sőt ha szükség hozná, Theseus' módjára,
Le szállani érte a' Halál' honnyára.

Nem! soha nem méltók a' Barát' nevére,
Kik csak a' szép Háznak lépnek küszöbére.
Kik a' hangyák szerint csak oda sietnek,
Hol a' gazdag tsürből bőven meg telhetnek.
A' kik, mint az árnyék, csak akkor forognak,
Midőn a' fényes Nap' sugári ragyognak;
De mihelyest ezek felhőkbe borúlnak,
Meg szünik az árnyék, úgy ők is el múlnak. —

Ha egymáshoz hajló Virágokat látok:
Elöttem teremnek az igaz Barátok:
A' mint azok önként illattal szolgálnak:
Úgy a' szivességre ezek készen állnak.
De jaj bús gondolat! a' gyenge virág szál
Majd örömet hintő életétől meg vál:
Így a' Barátok is csak búval élhetnek;
Mert az el vallástól mindenkor félhetnek.
Félhetnek; de azzal még nyől szívefségök;
Mert a' halál által sem hal el hívségök.

Együtt ballagnak ők az élet' völgyébe,
 Együtt néznek a' bús halál' sír-gödrébe;
 'S mint a' köd el olzlik attól irtózások;
 Mert tudják, hogy boldog lészzen ki mulások.
 'S oda fenn is azon boldogabb országban,
 Jutalmok állni fog a' szent Barátságban.

Barátság! te első Ember' hagyományya!
 Az Égnek lelkünkbe öntött adományya,
 Édes vagy, mint midőn a' Beteg ágyában
 Már ép egészségét meg nyerte álmában.
 Mi gyakran itatna a' vak sors ürmével,
 Ha fel nem élelztne jó Barát kedvével?
 Ó szolgálj tovább is isteni fényeddel,
 Vezérelj utamban anyai kezeddél.
 Kis koromban gondot reám te viseltél,
 Fel serdülvén, hasznos jókban te neveltél.
 Te adtad tudtomra gyáva lépésemet,
 Te nyugosztaltad le habozó szívemet.
 Azért áldlak: akár hordozzon kedvében
 A' szerentse, akár üldözzön mérgében;
 Vigasztalást lelek Barátom' ölében,
 Ki ügyemben részt vesz mindenkor szívében.

BARÁTOM' FELELETE.

ÉRZEM ó Természet! azon vigasságot,
Mellyel fel ruháztad a' szent Barátságot.
Ki evvel bir, meg győz minden bús agságot,
Tsendes szemmel nézi a' furtsa világot.

Tekints ama' fára elmédnek futtában,
Melly ott kevélykedik sűgár szép ágában:
Hogy' ofzt víd enyhülést híves árnyékában,
Aldja az utazó ott lévő nyugtában.

Barátság! így enyhítsz te is mí bennünket,
Így vídítod búval küszködő szívünket,
Könnyebbíted gondal terhesült ügyünket,
Altalad felejtjük bokros inségünket.

Hív Barát nem érez soha egy magának.
Szerentse fel kapta Társát játékanak?
S érezteti véle súlyát igájának?
Hány illy köde vagyon az ember' napjának!

Hogy' siet, hogy' szökik Társa' segédjére!
 Hogy engesztelő írt tehessen sebére;
 Kívánnám, nézhetnél érzékeny szívére;
 Így szökik a' patak sikámló völgyére.

Szerentse, melly rendet nem tud törvényében,
 Fel zúdul ellene szabados kénnyében?
 Hív Társa is érzi tsapásit szívében:
 Sír? sír ő is; zokog? olvad keservében.

Nézd a' Tsillagokat egy búsult estvével;
 Hogy' élelfti egyik másikat tűzével,
 'S mind kettő tündöklök ragyogóbb fényével:
 Egy mást így segítik szükség' idejével.

Az ő jámbor szívek vagyon egy mértékben,
 Mint Levegő ezen párázó környékben;
 Hogy ha ki párolgott egy rész a' hévségben,
 Oda omlik más rész azontúl egy végben.

Egyetlen egy lélek élelft két testeket,
 Azért nem éreznek külömb szükségeket,
 Meg olzjtják egymással minden örömeiket:
 Boldog, a' ki hordoz illy szép bilintseket.

Pylades! Orefztes! Barátság' tsudái,
Tí vagytok ezeknek tündöklő próbái;
Mennyit könnyebülnek a' Végzés' igái,
Kiken fognak bóldog éltetek' példái!

Ki a' tenger' partján áll könyves szemekkel,
Nézi, hogy tsatáznak mások a' szelekkel:
Ők is úgy szemlélik, bátor bús lélekkel,
Hogy víjnak egyebek habozó ügyekkel.

Ama' kemény Végzés, mellynek törvényének
Enged minden Élő kegyetlen rendjének,
Vilzfza kéri éltét Társok' egyikének?
Véget vetett egybe másik' életének.

Porhanyó fedelek' örömmel le vetik,
Nisus Eurialus' példáját követik,
Magokat mind ketten egy sírba temetik,
Tudván, egy más nélkül éltök' nem élhetik.

Ha el kellne válni másiknak társától,
Írígyl tiltatván óhajtott sírjától:
Kéntelen éltének nem fél pályájától,
Egyre áldást kérne Híve Barátjától.

Meg holt? El is tünt már boldogság' keblében,
Örökös tavaszszal virító kertében:

Nem! - Él hív Társának még most is szívében,
Öleli árnyékát Barátja' képében.

Vagyon, a' ki ötet igazán siratja,
Szomorú holdig hat panaszos szózatja,
Gyászos fátyolokkal sírját bé aggatja,
Majd a' kies szellő gyengén lobogtatja.

E' gyászra a' többbit el kell felejtennem;
Ugy is lehetetlen szóval ki ejtenem.
Legyen tehát elég azt belől érzenem,
Hogy Barátom! te vagy leg drágább mindenem.

A' KÖLTÖKHEZ.

MINT a' végső Napon, majd az Ég' szavára,
Ha az Ember testét fel veszi magára:
Az Élet a' mohos sírba ereszkedik,
'S tőle a' nyugovó por meg lelkesedik,
Viszsa tér az ép ész a' rongált fejekbe,
Viszsa a' bátorság a' rothadt szívekbe,
Új érzés ébreszti az egész tetemet,
Tellyes fényben látván a' nemes érdemet:
Úgy tetszik, így ébred most ki ki álmából,
Igy éleszt szent tüzet el aludt hamvából;
Hogy díszét keresse édes Hazájának,
'S fel áldozza egész erejét hasznának.
Széljel az országban Társaságok kelnek,
Mellyek néki munkás Fiakat nevelnek.
Még az Ifjak is már öfzve szövetkeznek,
'S azon ditső tzelra versent igyekeznek.
Az ilyen látáson ki ne örvendeznék,
Mennyei áldásért ki ne esedeznék?

Olvastam egy kised Társaság' munkáját,
Láttam, mint óhajtja szolgálni Hazáját:

Tsak hogy gyengeségét maga is isméri,
 'S gyümölcstét még később időkre igéri.
 Jobb is volna talám még most tanulgatni,
 'S majd bővebb készüllet utánn irogatni;
 Mivel, a' mint ő is igen böltsen tartja,
 Az idéetlen Író tsak magát untatja,
 Le szállítja betsét szeretett nyelvének,
 Gátot vet a' magyar könyvek' kelésének;
 Meg veszti a' jó ízt az olvasó félben,
 'S így kárt szül nem hasznot fel forrott hevében.
 Én ugyan meg vallom: az időt meg bántam,
 Mellyet a' Kritika darabjokra szántam;
 Mert olly sűrű homály uralkodik benne,
 Hogy azon kerefstül látni tsuda lenne.
 Hasonló beszédjek illy tanátszó szóhoz,
 Melly setét éjfézaka hat az úzazóhoz:
 Hallod e' Atyafi! nem jó itt járkálni;
 Mert mély gödrökre fogsz több helyen találni:
 Az ott az igaz út! ahoz tartsd magadat,
 Hogy ha el akarod jól ézni tárgyadat. —
 De bezzeg az Útas tsak vétve gyanítja,
 Hogy a' szózat mellyik útra igazítja.
 A' ki mást hasznosan akar tanítani,
 Annak értelmesen kellettík szóllani.

Azonban egy részint nékik köszönhetem,
Hogy itt, a' mit jónak tartok, ki fejthetem.
„Ki a' Régieket kívánja érteni,
'S a' bölts ítélésben nem akar véteni:
Javalják, vigyázzon az Író' tárgyára,
Annak Hazájára, be vett vallására. „
Bár tsak Íróink is erre vigyáznának,
Talántán kevesebb hibák származnának.
Vagyon Hazánknak is törvénye, vallása,
Vagyon Östől maradt sok jeles szokása.
Mi szükség 'hát Görök országba költözni,
Balgatak képeket tőlek költsönözni?
Mért hijjuk Apollót, Mársot segítségnek?
Hiszen mí nem tartjuk őket Istenségnek.
Hogy' lehet Helikon' vidékét ditsérni?
A' hová szemünkkel el nem tudunk érni.
Mért őrzik az erdőt a' szűz Driadesek?
A' tsergő patakot a' víg Najadesek?
Ezt a' bolondságot tsak azok hihették,
Kik sok dolog' okát fel nem fedezhették.

Jól tudom: hogy ezek tsak nyájos költések:
Am de illetlenek benne a' képzések,
Nem de efze fordúlt kép-mázoló volna,
A' ki Atilának parókát rajzolna?

A' ki a' tékozló Fiút jó kedvében
 Kávével itatná le festett képében?
 Miért? mert ő olyan valamit költene,
 A' mi azon idő korhoz nem illene.
 A' Bajnok tulajdon tsatáját hirdeti,
 A' víg Pálfzor saját nyáját legelteti:
 Mért menne a' Magyar más Nemzet' földére,
 Hogy virágot fzedjen, 's tüzzön énekére?

Igaz oka ezen rút rendetlenségnek:
 Hogy rabjai vagyunk a' vak Régiségnek.
 Már azt nem is tesszük a' Költők' ízámokba,
 Ki a' Régieknek nem hág a' nyomokba.
 Ollyanok előttünk a' tudós Pogányok,
 Valamint ő nálok vóltak a' Bálványok.
 Mintha az ő furtsa eszök' találmányi
 Volnának egyedül a' Vers' ragyogványi.

Szép, mondom, azokat tudni és érteni,
 'S mint más történt dolgot helyel említeni;
 Hogy a' múlt időknék lássuk rendtartásit,
 'S meg értsük a' régi Poéták' írásit;
 Kiktől, a' mi nálok hitelben tartatott,
 Gyönyörű folyása versbe foglaltatott.
 Nem pedig: hogy most is tárgyunk' írásában,
 Mint szolgák utánnok induljunk vaktában:

'S meg töltjük könyvünket hamis Istenekkel,
Teremtvén, segítvén, vervén erejekkel.
Ha ők olly szükséges példák a' költésre,
Kiket vettek ők fel első követésre?
Nem de az ártatlan pufzta Természetet?
Ez, ez! Szerzett soknak olly nagy nevezetet.
Ebbe mártották ők érző etsetjeket,
'S csak így rajzolhattak olly ékes képeket.
Költőink is erre vessék szemeiket,
'S tisztább ízzel fogják írni verseiket.

A' TAVASZ' KEZDETE.

ÖRÜLJ kedves Ifjú! a' mit ohajtottunk,
 A' Tavasznak első napjára jutottunk.
 Örülj! Nézd, mint száll le a' tiszta egekből,
 Mint nevet rá a' Nap a' vékony fellegből.
 A' lány szellő gyengén legyezi szárnyával,
 Enyelegve játszik könnyű ruhájával.
 A' nyugott Föld magát előtte ki tárja,
 Kebelébe gazdag áldását úgy várja.
 Az egész Természet ülli érkezését,
 Sok jelek hirdetik azon víg érzését.
 Készüljünk fel mi is, mennyünk látására!
 Nyílt szemet, és szívet vigyünk tsudájára.

Nézd itt a' zöld gyöpön a' zsibák' annyokat,
 Az apróknak miként viseli gondjokat;
 Mint keres eledelt mindegyik' számára,
 A' sárga kisdedek mint futnak szavára!
 Hogy ne halgatnánk mi édes szüleinket,
 A' kik még több gondal nevelnek bennünket.
 Hallod! a' madárcák, kik ott fenn lebegnek,
 Egy más közt melly hangos örömmel tsevegnek!

Mí is az ég felé ha fel emelkedünk,
Sok földi agságtól így meg menekedünk.
Amott kettő le szált a' fa' tetejére,
Egyik a' másiknak felel énekére:
Hív párok lehetnek, ki öntik szívöket,
Hogy igazán tudják belső érzésöket.
Egyik fő törvényök az a' Barátoknak,
Hogy helye ne legyen köztök a' titoknak;
Mert közös a' sorsnak mind víg mosolygása,
Mind a' szerentsének kegyetlen tsapása.

Lám a' bimbók is már levéllé változnak,
A' kies rétek is szépen virágoznak,
Ki nyitják, mint annyi oltáron, magokat,
Hogy az Égbe küldjék első illatjokat.
A' méhek is rólok jókor be gyűjtenek,
Hogy lassanként viafzt 's mézet készítsenek.
Egyébbiránt, bátor itt a' szép Ki-kelet,
Ők ki nem állhatnák a' huzamos Telet.
Im a' Légy, mert tunyán töltötte idejét,
El veszti akkorra kelletlen életét:
Midőn be mégyszél a' hangya házába,
Melly néki a' Nyárban került nagy munkába.
A' ki henyélve él nyers Ifjúságában,
Szükséget fog látni meg aggott korában.

Téged is fris Patak már szaladni látunk,
 Kinek síma jegén nem régen tsufzkáltunk.
 Tehát ha szívünket a' bú szorongatja,
 Bízunk, mert az idő kedvét meg hozhatja.
 De úgy tetszik: amott a' völgy' közepében
 Nem olvadhatott el a' hó még egészen.
 A' Télben ki állott bajra emlékeztet,
 'S most annál édesebb örömet éreztet.
 A' ki azt nem tudja: mi a' keserűség,
 Nem tudhatja tisztán, mi a' gyönyörűség.
 Sok Gazdag nem vetné meg a' szegénységet,
 Hogy ha tapasztalta volna a' szűkséget.
 Jobban igyekeznék rajta könyörölni,
 Ha tudná, melly kínos bal sorsra kerülni.
 Pedig könnyű ezen bujdosó Tsillagban
 Holnap koldust látni a' mái gazdagban.

Úgy e! mert a' fákon látod a' virágot,
 Képzéd, mint huzza majd a' gyümölcs az ágot?
 Hát ha még az éjjel a' dér le forrázza:
 Jaj a' gyümöltset is bezzeg így le rázza.
 Az Ég sok változás alá vet bennünket,
 Hogy mindenre készen el szánjuk szívünket.
 A' jó szerentsének éljünk kegyelmével,
 Balra fordulását viseljük békével.

Míg reánk nem köszönt az a' bódog élet,
Mellyhez semmi tündér változás nem férhet.
De vegyük addig is hasznát az időnek,
Aldván böltsességét a' nagy Teremtőnek:
Mellynek nyoma fenn van úgy a' kis férgekben,
Mint a' magas égen tündöklő testekben.

A' FÖSVÉNY.

Egy Fösvény véletlen egy mély vizbe esett
Rajta egy Halásznak jó szive meg-esett;
Oda ugrik, 's mondja: add ide kezedet!
De most is szokásként az volt a' felelet:
Nem adhatok semmit. Azonban el merült,
'S nap fényre a' Fösvény többet nem is került.

A' F Á K.

Egy tavaszi reggel a' Nap' támadtával
 Ki ment egy bõlts Atya a' kertbe fiával.
 Meg nézték a' fákat 's a' virág' nemeit,
 Mellyekre hintette a' harmat tseppeit.
 Az eleven Ifjú ugrált örömében,
 Sokféle kérdések származtak elzében.

F I Ú.

Mitõl van? jó Atyám! hogy némelly fák görbék,
 Némellyek ságárok, mások szinte törpék.

A T Y A.

Mert ezeket, Fiam, folyvást ápolgatták,
 Erõs tzövekekkel jól meg támagatták:
 Azokra szemeit senki sem vetette,
 'S így õket a' durva szél meg görbítette.
 Azon kisdedeknek el nyírték hegyöket,
 Hogy szebbekké tegyék édes gyümölsöket.

F I Ú.

'Hát ezen fán miért olly szép mindenik ág,
 Hogy alig lel helyet rajtok a' sok virág?

Midőn amazok ott még alig fakadnak,
Ekességek bé zárt bimbókban maradnak.

A T Y A.

Mert azoknak jobban viselték gondjokat,
Jókor meg gyomlálták, 's porhálták alljokat;
Hogy meg járja a' fris eső gyökereket,
'S le is fzedték rólok a' káros férgeket.
A' többiek tsupán magokra hagyattak:
Azért olyan korán még ki nem hajthattak.

F I Ú.

Ni! ott van a' Kertész a' nevendék fáknál:
Mennyünk édes Atyám! nézzük meg, mit tsinál.

A T Y A.

Tudom, olt. Le metszi a' szelíd ágokat,
'S azokkal javítja a' vad soványokat.
De jobb lesz munkáját közeli nézgelni,
Hogy utóbb magad is tudj róla beszélni.

Fiam! korts lesz a' fa, ha nem tisztogatják:
Úgy a' gyermekek is, ha nem tanítgatják.
Mint amaz erdei fák el vándulnának,
'S izetlen savanyú gyümöltset hoznának.
Ki tetszik ez azon tudatlan népekből,
A' kiknek vadságok látszik életekből.

Hogy mi többet tudunk, az Elöljáróknak
 Közfönjük, 's az okos gondos Tanítoknak,
 A' kik, a' mit hofzszas figyelmetességgel
 Meg tanultak, velünk közlik szivességgel.
 Bátran el hihetjük, hogy boldogok leszünk,
 Ha jó tanátsokra mí is figyelmezünk.

F I Ú.

De nézd, kedves Atyám! a' történt károkat;
 Ime ott le törték a' leg szebb ágokat.

A T Y A.

Nem kár; mert ha a' sok bogok le nyestetnek,
 A' fák tsinyosabbak, jobban is nyölhetnek.
 Több lesz a' meg hagyott ágok' nedvessége,
 'S így a' gyümölts is szebb, 's nagyobb édessége.

F I Ú.

Ugy tetszik, az alma Fáink a' szőlőben
 Nem nyirettetnek meg minden esztendőben:
 Még is egyenesek, 's nagyra nevelkednek,
 Jó ízű gyümöltsel bőven kedveskednek.

A T Y A.

Fiam! azt szeretem, hogy így okoskodol,
 Észre-vételedből, látom, gondolkodol.
 Igaz, hogy a' melly fa kertben találtatik,
 Arra rend szerint több munka fordítatik.

De azért a' külső fák is meg kívánják,
Hogy a' gazdák tőlek az időt ne szánják.
Ezeket is olykor meg kell tisztogatni,
A' buján sarjazó ágot le szaggatni.
Le kell a' tékozló mohát dörgölgetni,
A' hernyó fészkeket rólok szedegetni.
Mivel így édesebb gyümöltset teremnek,
Tovább élnek, 's inkább tetízenek a' szemnek.

Úgy kell nézni ama' kerti lakosokat,
Kik gyümöltsek által kijegyzik magokat:
Mint a' fő fő nemű 's efsű személyeket,
Kik köztünk viselik az első tiszteteket.
Nem tehet ki ki szert a' mély böltéseségre,
'S nemes tettek által a' fő ditsőségre.
Sőt nem is volna jó az emberi Nemnek,
Ha külső fényére vágynánk az érdemnek.
Nem lehet mindenik Király, Törvényhozó,
Vezér, Bíró, Tudós, Kintsből - adakozó.

Azon szőlő hegyi bő termékeny fához,
Melly jó, de nem olly szép, 's édes gyümöltset hoz,
Hasonlít a' munkás 's köz sorsú Polgárság,
Mellyből nagy hasznot vesz az égefz Társaság.
Az erdei fa is melly haszna vehető!
Ambátor gyümöltse nem igen ehető.

Nála nélkül étket bajosan főzhetnénk
 Kálháinkat télben nehezen fűthetnénk;
 Ő táplálja a' sok szükséges barmokat,
 Belőle építjük 's fedjük a' házokat.
 Így kell a' földmíves Jámborról itélnünk,
 Ő nélküle tellyes lehetetlen élnünk.

Tudjad tehát Fiam! Hazánk az a' nagy Kert,
 Mellyben sok féle vad, 's szelíd fa helyet nyert.
 En a' jó Kertészként viselem gondodat,
 Nyesem, igazítom fogyatkozásodat.
 Módot 's ösztönt nyújtok a' szükséges jóra,
 Hogy te figyelmeztvén az oktató szóra:
 Mint az egyenes fa szépen nevelkedjél,
 'S a' Hazának édes gyümöltset teremjél.

BARÁTOM' LEVELE.

SZOMORÚ enyészet! búsúlt homályosúddal
Úgy játszasz e' velem, mint nyugós raboddal?
Örömmel virradok a' derülő éggel;
Mert tele van szívem édes reménységgel:
Hogy e' nap meg ölel Barátom engemet,
Vévén tőle régen kívánt leveletem,
De te el ragadod vigasztalásomat,
Félbe szakasztod hív várakozásomat.
Nem tsudálom egyes Gerlitzek' bűgását;
Mint nyögi szív szívnek, érzem, el válását.
A' pihegő szellőt kérdezem rendére:
Meddig várakozzam Társam' levelére?
Agságok! így szóllok, irigyim lettetek;
Tí vagytok, kik néki gátot vetettetek.
Kéméljétek őtet avagy egy órára,
Hadd legyen hívének vigasztalására.
Látjátok, nints nyugta habozó szívemnek,
Míglen válaszat nem veszem kedvesemnek.
Te is Nap! öröme sok számtalanoknak,
Légy hív pártfogója két hív barátoknak.

Gondosan hofzfabítsd rendes utazásod';
Talám akadályt vet siető forgásod.
Mulatságok után ō úgy nem repdezhet,
Hogy el felejthessen; sőt vaj hol szerezhet
Kényesebb kedv-töltést, mint hiv barátjával?
Ennek nem lehetni soha unalmával.
Ha tudnám: hogy Fillis kaptsolná melyéhez,
'S azért nem lehetne hiv az ō hivéhez:
Egy szívnek öröme másik' keservére
Nem lehet, ezt kötném érzékeny szívére.
Hogy tsak azt irná meg: hogy' tölti idejét;
Mi jeles dologban forgatja erejét.

V Á L A S Z.

A' napokban vettem kedves leveledet,
Elevenen láttam benne hív szivedet:
Láttam, melly buzgón ég hozzám szerelmével,
Mint küfzködik értem belső keservével;
Mint menteget, bátor érzi fájdalmára,
Hogy későtskén megyek látogatására.
Szánlak, hidd el, 's bánom történt késésemet;
De nem titkolhatom még is örömemet,
Mellyet érez egy hív' ha hallja hivétől,
Hogy kínos mezfzizire esni személyétől.
A' hátra maradást nem a' bús agságok
Okozták, sem a' sok nyájos mulatságok.
Azokra nem vetem még önként fejemet,
Utóbb váratlan is meg lepik szivemet.
Ezeknek, meg vallom, nem élek szükökben,
De méreg rejteznék vélt édességökben;
Ha Barátom értek vethetné szememre,
Hogy számot nem tartok kötelességemre,
Az volt igaz oka mély halgatásomnak,
Hogy mássát nem vettem azon irásomnak,

Mellyben némelly dolgok felől értekeztem,
Mellyekről Néked hírt adni igyekeztem.

Hát én miben töltöm időmet? kérdezed.

Meg tudod, hogy ha azt magadban képezed:

Mit mivel a' kis méh az ifjú tavaszban,

Ha el unta magát a' téli szük kasban.

Ki repül a' mező' tarka virághoz,

Hogy hasznos szereket gyűjtsön munkáihoz.

Bár közel virágos kertekre akadna,

Hogy mezfűze jártában szárnya ne lankadna!

Igy én is el járom az ó 's új világot,

Találok mindenütt elég mulatságot.

• Kivált hol a' fzelíd békesség' ölében

Az erkölts, tudomány, munka nyöl betsében.

Hol a' Nép a' Királyt mint Attyát fzereti,

Mert boldog életét néki kölfönheti.

Hol se Tarquinius, se Brutus nem mulat,

Es béklót nem tserél a' vízfűzés indulat.

A' hol vért öntenek, onnan el fzaladok,

Az emberek' sorsán könyvekre fakadok;

Látván: hogy mindenkor egy volt természetek,

Tsak a' fzemélyeknek volt más nevezetek,

Kik ál .artzát vivén a' játék fzinekre,

Több kárt hoztak, hogy sem hasznot a' Népekre.

TAVASZI REGGEL.

EMBER! ki a' nem jó szokás' unfszoltából
Éjjelt napból tsinálsz, nappalt élfzakából,
Hány ezer örömtől kelletik meg válnod?
Mellyet könnyű volna folyvást fel találnod.
Tudod e! míg hortyogsz izzadó ágyadban,
Miglen fel fel ijedsz rémítő álmadban,
Melly édes lehetne addig kedv-töltésed,
Ha fogva nem tartna uriás restséged?
Nézd a' Természetet, nézd és pironkodjál!
Az oktalan állat által okosodjál.
Lám a' piros hajnal alig kezd hasadni,
A' komor setétség az égről szaladni:
Ébred minden állat, 's a' Nap' támadtával
Kényére mulatoz vidám munkájával.
Te volnál egyedül, ki a' rendet bontod?
Mellyet fel zavarván csak magadat rontod.
Térj meg e' gyönyörű Tavasz' kezdetével;
Kelj fel az ébrefztő Napnak fel keltével!

Hagyd ott egy kis korig bűzölgő szobádat,
 Nézzed az ujjonnan született világot:
 Tsuda tűnik minden lépésre szemedben,
 Szent bámulás támad örvendő szívedben.

Tegnap *Nap!* rólad ha meg emlékezem,
 A' földi boldogság' nagyságát érzem.
 Egy kies ligetnek lévén környékében,
 Szívem szinte ufzott édes örömében.
 A' *Nap* tellyes fényben mutatta szépségét,
 Egy felleg sem lepvén az ég' kerektségét;
 A' zöld vetés félett ragyogó gyöngyökben
 Nézegette magát, mint annyi tükrökben.
 A' hangos *Patsirta* fel fel emelkedett,
 Énekét el mondván meg le erefzkedett.
 A' vig *Fülemüle* tzikornyás szavával
 Kevélyen versengett éneklő társával.
 Darúk a' bozótban tsendesesen füleltek,
 Bámultokban néha kurjantva feleltek.
 A' páros *Gerlitze* szil fa' tetejéről
 Enyelegve beszélt tiszta hűségéről.
 A' sok tsergő *Szarkák* apró kórót szedtek,
 'S belőle fészkeket vígan építettek.
 A' *Pillék* szárnyokat hetykén fitogatták,
 A' szép *Virágok* rendre fitymálgatták:

Ezek ki öntötték nemes borsfűjokat,
Gazdagon lehelvén drága illatjokat;
A' szűz méheknek is ki tárták kebleket,
Hogy bőven gyűjtsenek édes lép mézeket.
A' fris bogár-sereg a' füvet meg szállta,
'S örömeiben magát nyájosan hintálta.
A' munkás emberek, ámbátor izzadtak,
Még is vidám kedvelegy más közt mulattak.
A' hév veréteket melly kézzel törölték,
Azzal nevetkezve bajszokat pödrötték.
'S noha más földébe szurták ásójokat,
Még is sűrűn kértek reá áldásokat.
Jó szívű Jámborok! várhattok jutalmat,
A' fáradság utánn tsendes nyugodalmat.
Az érzi tsak betsét a' gyönyörűségnek,
Ki ürmét kóstolta a' keserűségnek.
Addig is, míg el jön a' boldog enyészet,
Légyen boldogságtok az áldott Természet.

A' PÁSZTORI ÉLET.

ÁRTATLANSÁG! a' szép Természet' Leánya,
 Te a' jó szíveknek drága ragyogványa:
 Oh! el ne hagyd soha kisdéd mezeinket,
 Meg ne utáld a' mí gyáva sziveinket.
 Tőled van örömünk, kunyhónk' tsendessége,
 Te tőled lelkünknek édes békessége.
 Ha a' hajnal hasad fényes tsillagával,
 Te minket meg kínálsz kedvező munkával;
 'S hogy meg felelhessünk kötelességünknek,
 Nap estig hív gondját viseled szivünknek.
 Ha az alkonyodás rá kölzönt nyájunkra,
 Reá dülleszkedvén pásztori botunkra:
 Nézzük, mint hullatja a' harmat gyöngyeit,
 Mint frissíti nyájunk' legelő rétjeit.
 Otthonn a' Barátság üli ajtainkat,
 'S gyakran felénk inti kedves szomszédinkat.
 Jobb izünek tetfzik, a' leg kisebb falat,
 Ha azt fel oszthatjuk hives Hársfánk alatt.
 Így többfzör közölvén tsekély mindenünket
 A' völgynek eresztjük hangos énekünket.

Hasonló életünk azon fris patakhoz,
Melly tsörögve szalad árnyékos házunkhoz,
'S vigan tovább siet rétünk' közepében:
Igy élünk az öröm' anyai ölében.

A' SZÁNAKODÁS.

MIDÖN tegnap Ágnes látott siráncozni,
Nem szünt - meg bánatom' okát tudakozni.
Meg értvén: mi szülte keserüségemet,
Mint egy kegyes Angyal ébreszté szívemet:
Buzgón vigasztalván édes befzédével,
Könyvemet szárítván tiszta kendőjével;
Mellybe az ő siró szeme is hullatott,
Míg tettében igaz enyhülést hozhatott.
'S azonnal ajaki gyengén mosolyogtak,
Örömekben piros artzái ragyogtak.
Szelid ábrázatját gyakorta tsudáltam:
De ily kedveltségben még soha nem láttam.
Látni való: melly nagy örömet okozhat,
Ha a' Jó szív másnak segítséget hozhat.

AZ OLVASÁSRÓL.

HOGY az érzékeny szív nem tsak ott örvendez ,
A' hol a' muzsika nyájosan zengedez ;
Hol a' vidám szemek egymást lopogatják ,
A' kezek a' belső érzést mondogatják ;
A' hol a' rabságok leg inkább készülnek ,
Midőn a' fris tántzban az Ifjak hevülnek ,
'S alig veszik észre fel vert béklójokat ,
Már féltő bánattal epeesztik magokat ;
Hogy az érzékeny szív nem tsak illy vigságban ,
Sőt még jobban örvend néma társaságban :
Tapasztaltam tegnap magam' példájával ,
Midőn azonbetses könyv' olvasásával ,
Mellyet szép szavadra buzgóbban forgattam ,
Örömmel el telvén , kényemre mulattam .
A' nagy lelküséget 's tiszta fzeretetet ,
Melly benne eleven szinnel le festetett ,
Valamint Te , én is , kedvesnek találtam ,
'S finom izlésedet ebben is tsudáltam .

Tudom: minek kell azt tulajdonítani,
Hogy a' szép 's jó között úgy tudsz válogatni.
Ha sok Magyar Szépek többet olvasnának,
Nemzetünknek nagyobb díszére válnának.
Szivök az erköltsre édesen lágyúlna,
A' mi még darabos, szépen meg simúlna;
Nem mutatnák sokszor álmélkodásokat,
A' beszéd közt hallván idegen dolgokat,
Utálattal néznék az olyan tréfákat,
Mellyek meg pirítják a' tisztes artzákat.
Nem volna idejek a' rút nyelvességre,
'S így okok az egymást sértő gyűlölségre.
Férjeiket tisztább hűséggel kedvelnék,
Magzatjoknak nagyobb gondjokat viselnék.
Az Ügyefogyotthoz ki nyújtnak karjokat,
A' szolgát nem üznék mint igás barmokat.
Ezek 's több ilyenek raknak ott félszkeket,
A' hol meg vetéssel nézik a' könyveket.

Te nem úgy! A' józan munkákat betsülöd,
A' restséget kígyó gyanánt el kerülöd.
Pedig nem ízándékok Tudósnak mondatni,
Énnékem sem tzielom illy tárgyra bízgatni.
Nints Hazánknek tudós Afzfszonyra szüksége,
De hiszem, hogy abban van gyönyörűsége,

Ha eszesek, 's jámbor szívűek Leányi,
Nemeknek, 's Férjeknek példás ragyogványi.
Hiszen! ha olvasnak, jobban gondolkodnak,
A' háznál hívebben foglalatoskodnak;
Munkáiknak nagyobb kellemetessége,
Szelid erköltsöknek vonzóbb édessége.

Azért, mint a' rózsát feselő korában
Lepik a' szüz méhek hajnal' hasattában:
Úgy legel a' sok szem termeted' szépségén,
'S bámúl szép eszednek ritka tehetségén.
Hát ha még angyali szivedbe nézhetne?
Már akkor a' magas égig emelhetne.
Ki tetszik: valamint nemes születésed:
Szinte olly nagyságos volt neveltetésed.
Élj! élj Vérségednek édes örömére,
A' Magyar szép Nemnek tündöklő díszére,
'S ha majd a' méltóság' karján fogsz fényleni,
Ne általj felém is alá tekinteni,
Ki mély tisztelője vagyok Személyednek
S' hangos éneklője lefzek érdemednek.

A' REGGEL.

SZÖKÜL a' Hajnalnak rózsá pirossága,
Támad a' Reggelnek eleven világa.
Már a' hegynek arany bértzén fényeskedik,
Majd halkal a' tsendes völgybe erefzkedik.
Itten meg pillantja a' szűz virágokat,
Mellyek széljel hintik kedves illatjokat,
Fel nyitván kebleknek leg belsőbb részeit,
A' hol zárva tartják a' harmat' gyöngyeit.
A' gazdag mezőn is majd nevet sugára,
Mert a' mag kalászbába megy már nem sokára.
Az erdőnek is fogy mély homályossága,
Világos zöld színre nyílik vidámsága.
Azért a' Madarak álmokból ébrednek,
Versent énekelve örömmek erednek;
A' fel kelő napot hangosan köfzöntik,
Hál-adó szivöket példánkra ki öntik.
Hagyd - el tehát édes álom már szememet;
Már ki nyugofztaltad el fáradt testemet.
Lám a' Nap is azért tünt el tsak elölünk,
Hogy meg áldja, a' kik távúl laknak tölünk:

Mihelyest meg tette amott kegyességét,
Meg tér, 's velünk közli ujra fényességét;
'S fedje bár a' felhő néha tekintetét,
De még nem gátolja soha szeretetét:
Mint a' jámbor Ember, ha nints is nézője,
Néma titokban is sok jóknak szerzője.
El jár a' Nap hiven a' maga utjában,
A' mint az Alkotó szabta jó voltában:
Hogy mi is bé töltsük szentül tisztségünket,
'S a' kis galyibákért ne ejtsük kedvünket.
'S noha annyi jót, mint a' Nap nem tehetünk,
De tzelunknak még is úgy meg felelhetünk:
Hogy a' szép estvének bé közöntésével
Iparkodó szivünk nyughatik békével.

N E M L E H E T
M I N D E N T T A G A D N I.

V ALÓBAN Barátom! Te azt nem hiszed el,
A' mit fel nem érhetsz tulajdon eszeddel?
Hidd el: nem okosság valamit tagadni,
Hogy annak nem tudjuk igaz okát adni.
Nem juthatunk mindjárt a' dolog' tövére,
Idő, 's munka szükség fel keresésére.
Szinte mint a' földet agsággal javítjuk:
Ugy gyarló eszünket gondal gazdagítjuk.
Vajmi sok volt régen homályba rejtezve,
A' mi már előttünk fel vagyon fedezve!
Melly nagy az embernek lelki tehetsége,
Hirdeti sok féle tsuda méstersége:
Egy mákfzemnyi pornak tüzes erejével
Játfzik a' Váraknak kö keménységével.
A' temérdek vizek' szörnyű hatarában,
Mint egy ország úton el jár hajójában;
A' nyavalyát orvos szerekkel orszlatja,
A' könél keményebb értzeket olvasztja;

Az égi tsillagok' ösvényét meg méri,
 Ritkább változást előre isméri.
 A' káros menykövet más utra téríti,
 A' dühös állatok' mérgét fzelídíti,
 Le száll a' mélységes tenger' fenekére,
 Fel repül a' magas felhők' tetejére. —
 És még is az olyan titok még számtalan,
 Mellynek valóságos oka bizonytalan.
 Látjuk a' szép Napot tisztán tündöklenni;
 De ki tudja, miből álljon, meg fejteni?
 Mikép' légyen? hogy a' híg sárt meg szárítja,
 Ellenben a' kemény viafzt meg lágyítja.
 Mikép' ? hogy a' barna vázsnat fejeríti,
 A' fzőke artzákat pedig feketíti.
 Mikép' ? hogy az esők általa szakadnak,
 'S máskor ő miatta a' vizek apadnak.
 Illyen ellenkező a' Nap' foganatja:
 De annak bizonyos okát ki adhatja?
 Ha tehát előttünk a' Nap is homályos:
 Mi módon lehetne olly dolog világos?
 Mellyet soha senki nem látott fzemével,
 Sőt még fel sem érhet emberi eszével.
 Nagy gyávaság mindent hinni általjában:
 Vakmerőség mindent tagadni vaktában.

DAMET és DORIS.

DAMET.

Jó Atyám! mint fognak könyveid hullani,
Ha szörnyű károdát meg fogod hallani. —
Jaj! mi tévő legyek? búdat nem nézhetem:
El megyek, 's olly mezfzfe, a' mint tsak győzhetem.

DORIS.

Mond meg Damet mért sírsz? érdekléd szívemet.

DAMET.

Meg mondom; haljad tsak keserves ügyemet:
Az Atyámnak kedves két ketskéi voltak,
Ezek mindennapi tejökkel tartottak.
Kevéssel ez előtt még szépen legeltek,
'S már halva feküsznek, olyan nagyot estek.
Jámbor két állat volt: sokszor el mulattak,
Ha a' magas fűben egymással játszottak;
Vagy, ha az árnyékban meg láttak heverni,
Ök is oda szöktek kedvemet nevelni.

Azért fel kerestem nékik a' szép herét,
 A' leg tisztább forrást, a' leg ifjabb tserét.
 A' forró napokban őket meg fürdettem,
 Éjjelre aklokat jól bé rekesztettem.
 'S már most jaj nem tudok búmban mit mivelni!

D O R I S.

Hogy történt? Nem tudtad gondjokat viselni?

D A M E T.

A' hegyről tsak imént a' völgybe ballagtam,
 'S a' míg bokrétának virágot szaggattam:
 Tirzsisnek kutyái a' hegynek szaladtak,
 'S ketskéimre dühös haraggal ugattak.
 Ezek ijedtekben úgy meg tébolyodtak,
 Hogy a' hegy tetőről futva le ugrottak.
 Feléjek repültem, a' mint ezt én láttam,
 De szegény párákat már halva találtam.

D O R I S.

Szegény Gyermekek!

D A M E T.

Értem semmit ne aggódjál,
 Egyedül Atyámnak sorsán szánakodjál!
 Tudod: hogy szegény vólt úgy is értékében,
 'S most végső szükségre jut öregségében.

Légy vigasztalója szomorú szivének;
 Én el bujdosom, én! oka keservének.

D O R I S.

Van e eszed! búját akarod toldani?
 Meg fogja hibádat, hidd el, botsátant.

D A M E T.

Igaz: hogy ő engem', én őtet szeretem;
 'S azért aggodalmát el nem viselhetem.

D O R I S.

Gyermek! ha Atyádat igazán szereted:
 Rosz fel tételeidet véghez nem viheted.
 Maradj, 's halgass! Hiszen előtted nem titok,
 Hogy ezen határban én leg többel bírok.
 Mi nékem két ketske! Ne búsuly! fogadom,
 Azokat nyájomból örömeit meg adom.

D A M E T.

Doris! vízfőz hozod ezzel életemet. —
 Már most el beszéllem otthonn esetemet.
 O mint fog ezen majd ősz Atyám vigadni!
 Melly sürűen fogja áldását rád adni.
 De mint háláljuk meg Doris! e' jószágot?

D O R I S.

Ne beszélj már annyi haszontalanságot.
 Eddig ketskéitek csak ketten voltak;

Most két gödölyével meg szaporodjanak.
Jöszte! vidd el őket mindjárt seregemből.

D A M E T.

Ez már fok! el halok öröm érzésemből.

* * *

Lehet e e' földön már nagyobb boldogság;
Mint a' szomorúkat vigasztaló jószág?

A' HOLDHOZ.

Fel kélt ismét a' Hold ezüstös színével,
'S már játszik a' tsendes tavunknak vizével.
O hány százszor láttam ártatlan képedet!
'S még sem győzöm nézni most is szépségedet.
Ugyan ki tanított a' rendre vigyázni?
Hogy azt el nem tudod te soha hibázni.
Nagy böltsnek kell lenni a' jó Teremtőnek,
Hogy egyiránt szolgálj jónak 's tévelygőnek.
Hiven fogom én is példádat követni,
Válagatás nélkül az embert fzeretni;
'S valahányszor látom fényedet támadni,
A' nagy Alkotónak hálát fogok adni.

A' GALAMBOK.

ÉDES Galambjaim! szelid kis állatok,
Jertek! kezeimből majd ennetek adok.
Bátran szedjétek fel a' búza szemeket:
Ne féljeteK, én nem bántlak benneteket.
Sőt ha szokástok ként már hizelkedtetek,
Valamerre tetszik, meg' el repülhettek:
Oda a' nap fényben álló hegytetőre,
A' honnan el láttak széljel a' mezőre.
Bezzeg ott találtak ti még jó szállásra,
Kínáló nélkül is jó ízű tartásra!
'S megint repdezhettek a' hig levegőben,
Vagy enyeleghettek a' tsendes erdőben.
Midőn én a' be zárt tsigáknak módjára,
Házomból tsak néha nézek az utzára;
Vagy, ha még is ollykor ki menni találok,
Mindenkor azon egy föld' szinén járkálok.
Igazán: drága kints a' ti gyors szárnyatok,
Értetek elegendő hálát nem adhattok.

Tréfából el lopnám őket, ha tehetném,
Hogy, mik vagynak a' Föld felett, meg nézhetném.
Jól tudom, hogy ehhez soha nem juthatok,
De egyet töletek méltán kívánhatok:
Azon kellemetes jámbor szelídséget,
Melly ki zár a' szívből minden irigységet.
Tí egy szük udvarban szépen meg egyeztek,
Akkor sem hartzoltok, hogy ha meg éheztek:
Lám pedig az ember gyakran kopasz okból
Ki forgat másokat ősi vagyonokból!

A' TSAVARGÓ PATAK.

HIVES Patak! soha nem jártam partodon,
 Hogy szívem ne örült volna folyásodon.
 El aludtak bennem az élet' gondjai,
 Ha ezüst vizednek tsörögtek habjai;
 Ha láttam, mint játszol partod' virágival;
 Vagy a' magát néző Napnak sugárral:
 Kiket gyakran meg tsallz, midőn enyelgéssel
 Előlek el el bújz furtsa tekergéssel.

Tudom: tanúságot akarsz nekünk adni,
 Kik a' Természettel szerezünk mulatni.
 Nem de? leg először kis ütközés tette,
 Hogy vized egyenes útját el vesztette.
 Így félve horgadván a' partnak vivődött,
 Innen a' másikhöz már jobban ütődött;
 Míg végre a' gyakor tsapás azt okozta,
 Hogy egéiz utadat tsavargásba hozta.

Hallom, hallom! zúgni hangos morgásodat,
 Jól értem belőle hafzhos tanátsodat:
 Egyetlen egy botlás az erköltsnek utján
 Káros eséseket huzhat maga után.

VALLÁS TÉLEL.

Egy módi nyavalyás kinlódó ágyában
 Látván, hogy nints épség már semmi tagjában:
 Kéntelen az Orvost magához hivatja,
 'S törődő szivének baját így folytatja:
 Addig törtem utját a' rosz fesletségnek,
 Míg tárgyává lettem e' rút betegségnek.
 O! ha nem éreznék, mint te gerjedelmet,
 Nem hozta volna rám Dorka e' gyötrelmet.
 Mit! az ékes Dorka? kérlek a' lelkedre,
 Mond az Orvos, hogy jön illy bűn a' nyelvedre?
 Ha illy méreg ráгна a' Dorka' szépségén,
 Ugyan ki tudhatná igazábban mint én?

A' KISDEDEK

ÉDES ATTYOK' NEVE' NAPIÁN.

A' sok havat esőt hordozó szelekre
Mi terjeszt olly' tsendes időt az egekre?
Miért olly' tündöklő a' Nap' fényessége,
Hogy tsak egy fellegnek sintsen jelensége?
Szerelmes Testvérek! szivünk örvendezzen,
Ajakinkon a' víg öröm zengedezzen;
Édes Atyánk ülli napját szent Nevének,
Ki reánk bőséget önti kegyelmének.
Most is értünk fárad, bátran el hihetjük;
Ez az oka, szemben hogy nem köszönhetjük.
Édes Anyánk előtt fedjük fel szívünket,
'S kérjük, adja hírül Néki örömünket.
Hogy pedig méltókká legyünk szerelmére,
Mindenekben vígan el járjunk kedvére.
Első szavára gyors készséggel hajúlunk,
Már kisdéd korunkban serényen tanulunk.

A' Fák is gyümöltset, tudjuk, tsak ugy hoznak,
 Ha a' Ki-kelettel szépen virágoznak.
 Híven tellyesítsük tett fogadásunkat;
 'S jó Atyánk tovább is viseli gondunkat.

A' R Ó Z S A.

MELLY szép a' harmat gyöngy e' rózsa levélben!
 Mint egy tiszta tükör ragyog a' nap fényben.
 Tegnap a' menydörgés utánn hogy itt jártam,
 Szép rózsa! még rajtad eső tseppet láttam.
 A' szél is olly durván ingatta tövedet,
 Mintha te akarná tépni leveledet. —
 'S íme most még nagyobb ékességben áll itt,
 Mind színe mind szaga sziveket vídámít.
 Jó jel; mert ha ma bú zokog is szivemben;
 Ha a' keserű könyv rezked is szememben:
 Holnap az örömnnek ege fel derülhet,
 Mosolygó szemembe az öröm könyv gyűlhet.
 Rózsa! Képe vagy te az ártatlanságnak;
 Esküdt ellensége ez a' komorságnak.

Í R I N.

KLEIST UTÁNN.

ÍRIN egy szép estve fel ült tsónakjára.
Hogy a' szomszéd sziget' bozótos partjára
El rakja fiával halász kosarait.
Már az el fáradt Nap piros sugarjait
Tengernek ereszté, mellyektől a' viz 's ég,
Ugy tetszett, hogy tsupa bíboros tűzben ég.
Ó melly szép a' vidék! így szólla szivéből
Az Ifjú, ki Attya' gyakor beszédéből
Már érzi az áldott Természet' szépségét.
Nézd Atyám! így fejtí most gyönyörűségét:
Nézd a' Hattyút a' vig aprók' közepében
Mint fürdik az égnek piruló fényében;
Nézd, mint ufzik, mint hűz vörös barázdákat,
Szárnyát merőn tartja, mint tág vitorlákat.
Hallod susogását, amott a' ligetnek
Partján, a' félékeny Nyár fa leveleknek?

Ottan a' zöld habok a' vetést rengetik,
 Lengedező szellők kedvesen zörgetik.
 Melly édes öröm száll most le az egekből,
 Melly vidámság árad szinte a' vizekből,
 Melly kiesé téfzen mindent az Enyészet,
 Melly boldoggá minket a' drága Természet!
 Ugy van Fiam! boldog 's vig leszel éltedben,
 Ha az ártatlanság lakozik melyedben.
 De csak úgy érezed e' sok szépségeket,
 Ha jókor meg fojtod a' gerjedelmeket. —
 Édesem! itt hagylak nem soká tégedet,
 Itt hagyom jó világ! ritka szépségedet:
 Még jobb vidékekbe víszem lakásomat,
 Azok jutalmazták meg jámborságomat.
 O! kérlek: a' tiszta erköltset fzeressed,
 A' világnak hasznát, mint lehet, keressed,
 Vegyítsd könyveidet a' szomorúakkal,
 Közöld vagyonodat a' nyomorúttakkal.
 Dolgozz: 's kinek tenger 's szél halgat szavára,
 Ki mindent igazgat az ember' javára,
 Az Ég' 's föld' Urához emeld fel lelkedet,
 'S inkább veszejtsd, hogy sem gonoszt tégy, éltedet.

Hidd el: játék a' nagy név, 's kints' sokasága,
Nyugott szív az ember' igaz boldogsága.
Kis koromtól fogva én így gondolkodtam,
És azért, bátor már őszbe tsavarodtam;
Bátor már nyoltzvan íz, hogy a' kunyhónk körül
Szemem az erdő' új zöltségének örül:
Még is agg életem, mint tavaszi regvel,
Mindég bővelkedett nyájoskodó kedvel.
Nem voltam ugyan ment éppen az agságtól,
Mert midőn a' halál meg fosztott Bátyámtól:
Siró szemen bőven bús könyveket öntött,
A' nap 's ég előttem gyálzba öltözködött.
A' szélvész is gyakran a' tengeren kapott,
A' tornyos habokkal magasra fel tsapott;
Kis hajóm a' hullám' tetején reszkedett,
Míg vélem tsattogva le nem erezkedett.
A' tengernek úzó lakosi féltekben,
Fejek felett zúgván a' habok mérgekben,
El rejteztek a' viz' néma mélységébe:
Én vártam, mellyik hab temet örvényébe.
A' szél is szárnyait tengerbe mártotta,
'S özön vizét az is reám borította.

De csak hamar meg szünt a' szél' ordítása,
'S rám derült az égnek tsendes mosolygása.
Már a' kék ketsege füzes rejtekéből
Néz piros szemével üveg fedeléből;
Ugy egyéb lakosi a' széles tengernek
Játszadoznak fényes színén a' vizeknek:
Az én szívemnek is meg tért tsendessége,
'S el folyja a' mézes öröm' édessége. —
De már halkal a' mély sír felé bitzegek:
A' mitől azonban semmit nem rettegek;
Hiszem, olly szép léfzen éltem' le nyugvása,
Millyen volt reggele, 's nappali folyása.
O Fiam! jámbor légy; így boldog léfz, mint én,
'S szüntelenül örülfz a' világ' szépségén.

A' jó fiú magát Irinnek karjához
Tsatolta, 's rebegve így szóllott Attyához:
Édes Atyám! nem fogfz, nem fogfz még meg halni,
Nem enged a' jó Ég árván itt hagyatni;
Élfz még szzerentsémre: — és nyelve fenn akadt,
Szemének bús árja olly sürüen szakadt.

Azonban, ki rakván a' varsákat széljel,
Ki kelt a' tengerből a' homályos éjjel:
Ök is belé ültek tehát hajójokba,
'S vízfz evezgettek tsendes hajlékjokba.

Irin valósággal meg halt nem sokára,
Fiának sok könyve omlott sír halmára;
'S szent irtózás támadt meg döbbent szívében,
Valahányszor Attya' képe tűnt szemében. —
Hogy a' mái estve nem ment ki eszéből,
Ki tetszik valóban egész életéből;
Mert hiven követte Attya' oktatását:
Látta is mind holtig az Égnek áldását.

ÖRÖM KERT.

EL hiszed e' immár te kemény Hitetlen !
Hogy kertem nem éppen hazna vehetetlen ?
A' melly virágot ma kezemből ki vettél ,
'S azonnal ártatlan kebledbe ültettél ,
Tudjad : kezem után annak köszönheted ;
Hogy tehát hibáztál , már észre veheted ,
Midőn szavamat tsak tréfának tartottad ,
Ha öröm kertemet ditsérni hallottad :
E' sérelmet még is ugy helyre hozhatod ,
Ha őtet ezen túl gyakran látogatod .

Ezernyi örökre találsz már mentedben ,
Hogy ha érzékeny szív lakozik melyedben ,
Ugyan is ösvénye víz Hárs fa útszában ,
Mellynek mind a' jobbik mind bal oldalában ,
Temérdek nagyságú gyümöltsest láthatol ,
'S mosolygó kintsével kényedre lakhatol .

Ebből érz egy kisdud pataknek partjára,
Itt fogsz álmélkodni, tudom, bizonyára:
Ha látod a' sorba fzedett Jegenyéket,
Mint verik fejökkel a' magas felhőket;
Melly ékes zöld falat mutatnak ágokkal,
Melly szent tsendességet sűrű homályokkal.
Ezt néha a' futó patak fel ébreszti,
Ha tiszta habjait tsörgésnek ereszti;
Vagy ha egy kis madár szomjúság oltásra
Sietséggel le tsap a' fris viz folyásra;
Vagy ha a' méh ki kél szomféd hajlékából,
'S dönögve gyűjt a' sik rétnek virágából.

Ezen kies rétnek szélső határában
Fekszik a' kert gyertyán fának árnyékában.
Közepett egy nyulánk Hársfa emelkedik,
Hives jó voltával folyvást kedveskedik.
Fél felyűl kis fákkal bé vagyon kerítve,
Alja gyöp kar székkal fel van ékesítve:
Más részről pázsit domb' kellő közepéből
Drágá illatt oszlik sok virág' neméből.
Vidám madarakkal ágai meg telnek,
'S a' szép Természetről tsinnyán énekelnek.

Ha örömet találz a' kerti munkában,
Itt fel keresheted azt minden órában.

A' vettelen földet, ha tetfzik, áshatod,
'S mag alá szép rendel ágyokra oltzthatod,
Ha szárazság bántná, meg meg öntözhetnéd,
A' gyom ha fojtaná, töle meg menthetnéd.
Ha illy gyors munkában talám meg fáradnál,
A' puha pázsiton édesen nyughatnál.
Itt is fel találnád nyájas örömedet,
Vagy tovább olvasván el kezdett könyvedet,
Vagy bokrétát kötven Barátod' számára,
Állandó hivséged' bizonyítására.

Azonban ha a' Nap butúznék áldással,
Te is haza térnél lafsú ballagással.
Vékony vatsorádból jó izüet ennél;
Ágyodba már félig el altatva mennél.
Jól tudom előre, miről álmadozol,
Hogy öröm kertemben örvendve dolgozol.
Oda siefs tehát bú érvén szivedet:
Igérem, meg hozza el vesztett kedvedet.

ŐSZI SÉTÁLÁS.

MINAP Baráttommal egy kertben sétáltunk,
Minden részeiben örökre találtunk.
Majd egy zöld Hársfának árnyékába ültünk,
Majd a' sima gyöpnék bársonyára dültünk.
Közel a' szaladó patak tsörgezett,
Széljel a' szárnyas nép vígan zengedezett;
Nyilván meg érzette a' nap ékességét,
Párja' szerelmének mézes édességét;
Mert ha egyyik fel kélt, a' másik is repült,
Mihelyest az meg szált, ez is melléje ült.
A' Lepke is társa' utját el állotta,
A' virág virághoz fejét le hajtotta;
A' víz' zúgása is tsak onnan támadott,
Hogy két tífza tsermely egy völgynek szaladott.
Tsudáltuk munkáját a' nagy Természetnek,
Bámúltunk erején a' hív szeretnek.
E' közt tovább lépvén lassú lépésekkel,
Szőlő töket láttunk gazdag gerezdekkel:

A' veszfzök karókon meszfze fel futottak,
 Akár melly pufztító szélről nem tartottak.
 De bezzeg nem voltak illy boldogok azok,
 Kiknek épen nem volt, vagy el dült támaszok.
 Mert tartalék nélkül lévén el terültek,
 'S a' le tiprás miatt már veszni készültek.
 Én amaz tőkékben, így szólla Barátom,
 Az egymásért élő Hitveseket látom:
 Ezeket ugy nézem, mint olly személyeket,
 Kik meg hitt Társ nélkül töltik életeket.
 Édesem! nints ember széles e' világon,
 Ki szívből ne kapna a' szent Házasságon;
 Mert mindenik heves vérből alkottatik:
 Tsak hogy sok sok okból attól meg fosztatik.
 De érez melyében olyan ürességet,
 Melly benne bizonnyal szül keserüséget.
 Tetesse bár magát, akár mint akarja,
 De sok sohajtása baját fel takarja.
 A' szüz élet' betsét bátor magasztalja,
 De belől a' kinos erőszak furdalja.
 Ugyan is érzékeny szívvvel teremtetni,
 Még is azt, a' mire hajlik, nem szerezni,
 Annyi, mint ép 's ki nyílt szemmel meg áldatni.
 'S még is nap vilagnál semmit nem láthatni.

A' mit a' Természet jó végül mer adni,
Annak sértés nélkül meg is kell maradni.
Nem szabad az ösztönt épen ki irtani,
Hanem jámbor tzelra szükség fordítani.
Rendes: hogy valamint az idők változnak,
Ugy az emberek is másként gondolkoznak.
Spárta meg vetette a' nótelenséget,
Nem is látott vitéz emberben szükséget.
Illyen beszédek közt folytatván utunkat,
Tsuda hamar otthonn találtuk magunkat.

EGY LEVÉL' TÖREDÉKJE.

MIKOR mászunk már ki e' szörnyű homokból!
 A' pára ki szakad a' vonó barmokból.
 Szegények ptrüfzszögve nehezen lehelnek,
 Szemek, orrok fojtó porral úgy bé telnek.
 Fő kínjok, hogy mennél jobban serénykednek,
 A' fővényben annál mélyebben süllyednek.
 A' bús kotsis őket eleget biztatja,
 De már ostorának sintsen foganatja.
 Benne vesznek ezen szokatlan teherben,
 El merül szekerünk e' száraz tengerben.
 O kietlen térség! azt az Ég bünteti,
 A' kinek lakását ide helyhezteti.
 Kedvetlen itt minden, hamvas ábrázatja,
 Fű, fa, vetés komor fejét le lógatja.
 Hallom, melly szomorú mélyen sóhajtoznak;
 Mert kivánt enyhülés nélkül szomjúhoznak.
 Hálá! látom ama' hegyet közelgetni,
 Melly határt fog ezen gyászos tájnak vetni.
 A' Természet gondal tsudának tsinálta,
 Annak vallja, kiki közelről vizsgálta.

A' sík Föld fokenként addig emelkedik,
Míg bértze a' felhők közé keveredik.
Hegy a' hegyet éri, lántzokat formálnak,
A' mély völgyek körül bálványokként állnak.
Hol a' félénk vadak a' barlang' torkában
Lappangnak a' Bükfa' setét árnyékában.
Itt a' hegynek tsútsán a' meredek közfál
A' magas ég felé, mint egy torony, úgy áll,
Mellynek repedezett barna üregéből,
Mint egy agg Remete puszta lak helyéből,
Egy magános vad fa ki nyúlik ágával,
'S küzdködik a' szélnek agyarkodásával.
Ott egy kopasz tető ősz hátát fordítva,
Halavány mohával félig be borítva,
Több századok alatt nyög, 's földnek görbedez,
Oldalán egy kormos köszikla tsüggendez;
'S a' borzadó Utast fennyen fenyegeti,
Hogy közel ne jöjjön, másként el temeti.
Alatta kövekkel van a' völgy bé vetve,
Tüskés bojtorjával hellyel egyeledve.
Az egész környékben egy szó sem hallatik,
Még tsak egy alaton kunyhó sem látzatik.
Körös körül semmi nem mozdúl helyéből,
Ha tsak egy kis madár nem kél fel félszékéből,

Ki keserves hangon nyög el tévedt társán
 Egy félig meztelen gyökerű fenyő fán;
 Vagy ha a' friss forrás a' sziklák közt szalad,
 'S ezüst tajtékokkal zuhogva le szakad.

Szent hely! örvendek is, bánom is magamban,
 Hogy tovább mulatni nem lehet utamban.
 Édes ifzonyodás virrasztá szívemet,
 Miglen tsudáidon hordoztam szememet.
 Örökös Temploma vagy a' Természetnek,
 Hol a' józan Lelkek magokba téphetnek.

Itt vévén bátsúmat, mint meszszebb halladok,
 Szébbnél szebb vidékek' sorjára akadok:
 A' bort termő halmok a' szelíd erdőkkel,
 A' hizlaló rétek a' gazdag mezőkkel,
 Hantok a' völgyekkel, berkek ligetekkel,
 Válta kezét fognak gyönyörű rendekkel.
 Majd egy kisdéd falú mutatja házait,
 Majd a' vidám Pásztor késéri juhait;
 Itt a' bokrok között egy patak tsordogál,
 Ott pufzta falak közt egy dült vár áldogál,
 'S reá emlékeztet Béla' idejére,
 Nyomorúlt Hazánknak végső inségére.
 Mennél tovább megyek, vigabb a' természet,
 Mellyet sok színre fest a' tiszta enyészet.

De látom, a' várost már a' füst takarja,
A' minek látása kedvemet zavarja. 's a' t.

A' HABOZÓ PÁSZTOR.

SZERENTSÉS Fájdalom! ki addig gyötrettél,
Míg ezen gyönyörű ligetbe vezettél.
Im', látom, mint nyugszik oka keservemnek,
Artatlan kínozója háborgó szívemnek.
Lágy szél, úgy fúj, hogy a' levél ne lebegjen,
Ne talám álmából Kloe fel ijedjen.
De már ébred, 's szalad: jaj utánna futok!
De nem; tőlem fut, 's még haragjába jutok.
Inkább le heverek alúvó helyére,
Ezen boldog fübe, melly ő hozzá ére;
Inkább fel nyomozom a' virágok között,
Sebes lába mellyik tsapáson költözött.

A' PUBLIKÁN MADÁR' HALÁLÁRA.

OVID UTÁNN.

M_{EG} halt Napkeletről küldött Publikánom!
Míg élek, e' kedves állatomat bánom.
Tí fzelíd Madarak! valakik tudjátok,
Végső tiszteletül, jertek, sírassátok!
A' melyhez verjétek rémült szárnyatokat,
Búban körmöljétek gyenge artzátokat.
Haj helyett a' borzadt tollakat tépjétek,
Mint a' bús trombita szóljon éneketek.
Fülemüle! ennek jajgass most halálán,
Tereusnak úntig nyögtél gyilkosságán.
Fetske! már Itysen szünj meg epekedni,
E' ritka madáron kezdj el keseredni.
Egész szárnyas sereg felette zokogjál,
De kivált Gerlitze! te panaszkodjál.
Egyesség' példája vala társaságtok,
Végső pillantásig tartott barátságtok.
Pylades Orefztest, leg kedvesebb hivét,
Jobban nem szerette, mint az e' gerlitzét.

De jaj! mi hafzna volt tífzta hívségének?
Mi a' tarka tollak' tsinos szépségének?
Mi? hogy furtsán befzél, hogy Lányom kedvelte?
Ha a' fzerentséilent a' halál meg ölte!
Fényes tollad a' zöld smaragdot meg győzte,
Orrod a' piruló sáfrányt meg előzte.
Egy madár sem tudott olly tífztán fzóllani,
Mint te a' fzót pőfzén ki tudtad mondani.
Az Irigység ölt meg: ám te nem hartzoltál,
Tsatska, 's a' békesség' fzeretője voltál.
Im a' Fűrek folyvást együtt vetekednek;
Talám ez az oka, hogy úgy meg vénhednek!
Kevéssel jól laktál: olly sokat befzéltél,
Hogy sok eleséget enni rá nem értél.
Te tsak diót ettél, és altató mákot,
Tífzta viz oltotta el a' fzomjúságot.
Él a' mohó kánya a' forgó héjjával,
A' holló, ki esőt jövendél fzavával;
Minerva is hagyja élni a' rofz varjút,
Söt halálra kilentz fázad mulva ha jut:
'S meg hal az emberi hangon fzólló madár!
E' szép ajándéktól meg válni melly nagy kár!
A' Jóktól előfzör fofzt meg a' vad Halál;
A' Rofz nála könnyen irgalomra talál.

Igy Protesilaus hogy Trójánál meg holt,
 A' tsúf Thersites még akkor életben volt.
 A' vitéz Hektornak nyugottak hamvai,
 Hogy még az élők közt mulattak Bátyjai.
 Hát Leányom érted hány kérő szót ejtett!
 Tsak hogy az a' durva széltől el vitetett.
 Hét napig gyötrötte szegényt a' nyavalya,
 Nyoltzadikon le folyt már élte' fonala.
 'S bár haldokló nyelvét tsak alig mozgatta:
 Még is, élj Korinna! élj! fel kialtotta.

A' lány gyöppel be vont Hantok' ligetében
 Egy árnyékos Hársfa virít közepében:
 Itt, mondják, a' szelid jó maradak laknak,
 Mert a' ragadozók onnan ki tiltatnak.
 Itten az ártatlan Hattyú széljel legel,
 A' hamvában élő Feniksz itt énekel;
 Junó' madara itt tárja ki tollait,
 Hímjének a' Galamb itt adja tsókjait.
 A' Publikán ezen ligetbe költözött,
 'S szavával tsudát üz a' madarak között.
 Pitziny teste nagyobb sírba temettetett,
 'S kis kövére ezen rövid vers metfzetett:
 „Látni: Afzszonyomnak hogy kedvében éltem;
 Madarak' eszénél böltsebben bészéltem.“

A' FERGETEG.

JAJ! mint sikolt a' fzel a' szelid mezőben ,
Mint tépi a' fákat a' rengő erdőben !
Valahol meg fordúl, vészély jár nyomában,
Mindent a' földhöz ver dühödt haragjában.
Látom , a' Balaton előtté mint szalad ,
Habozó féltében , mint egy hegy , fel dagad ,
A' kis tsónakot majd a' felhőbe veti ,
Majd le tsapja , 's hideg gyomrába temeti ,
Szinte az egekbe fujja lehelletét ,
Fátyolba borítja a' nap' tekintetét ;
Meg rázza szárnyait , zápor esők dűlnék ,
A' tsendes völgyekben a' házok merűlnék.
Gyilkos! nintsen benned semmi irgalmasság ;
Örűlsz , ha földűnket lakja a' pufztaság.
Szűny meg, kérűnk, szűnj meg! valljuk hatalmadat,
Vond el a' szép napról komor hályogodat.
Ugy tetszik: valóban a' fzel tsendesedik ,
A' kék ég is immár újra fényeskedik.

Ez bizony a' Menynek lesz parantsolatja,
 Mert más szónak nintsen illy nagy foganatja.
 Halgass tehát Ember! alatszon porodban;
 Imádd a' Felségnek tanátsit magadban.
 Ő! ki a' tavaszzal fris esőt, harmatot,
 Verő fényt, lágy szellőt, bő áldással adott,
 Ő küldi földünkre a' sütő meleget,
 Az égi haborút, fzeles fergeteget,
 Ő a' fagyos telet, a' setét éjtszakát:
 De ne morogyj; halljad mind egyiknek okát.
 A' jó izű ékes gyümöltset szerezted;
 Ezt a' heves nyári napnak köszönheted.
 Az égi haború a' bűnöst remíti,
 A' zöld mezőt, kertet, rétet meg frísíti.
 A' nehéz levegőt a' szél ki tisztítja,
 A' hajóst utjában előbbre mozdítja.
 A' Tél az embernek testét erősíti,
 A' ki fáradt földet dologra készíti.
 A' szép tsillagos éj bőven harmatozik,
 Homályában ki ki bátran álmadozik.
 Ime tehát az is áldással van teli,
 A' miért az Eget sok rosz nyelv terheli.
 Ha meg tenne mindent az Isten szavunkra,
 Meg látnánk, mi sokat kívánunk kárunkra.

Atya Ő, 's ha ollykor kárt ereszt fiára,
Azt is gyermekinek tselekfzi hasznára:
Ambátor azt rövid eszünk fel nem éri,
Fejünkre veszfzejét mi szent végből méri.

NÉV NAPRA.

NE hidj az úri Nép' tzifra ruhájának,
Mosolygó szemének, mézes ajakának;
Sok belöle mérget forral rosz szivében,
Hogy tsorbát ejthessen a' Jám bor' nevében.
Nem hijában visel szín-Nép nevezetet,
Sok könnyű hitelűt már jégre vezetett.
Ne hidj a' Parasztság' sopánkodásának,
Égi földi jókat kívánó szavának;
Furtsa lélek lakja, mindenkor hasznót vár,
Mellyet ha el nem ér, ravasz utakon jár.
Egyetlen öröm könyv hív Barát' szemében
Többet mond, mint a' nyelv ezer igéjében.
Tudja ezt, a' kiben a' szív még érzékeny,
Kiben az ész 's jóság, mint Benned, termékeny.

AZ ÁTOKRÓL.

TEHÁT változtatni sorsodat nem mered?
 Akár mint furdaljon lelki ismérved;
 Mert szüleid reád átkokat mondanak,
 Mihelyest a' felől tsak egy szót hallanak.
 Keserves állapot! sokan tapasztalták;
 De értsed, magokat miként vigasztalták.
 A' melly gyermek édes szüleit meg veti,
 Mindenben ki tsapó ösztönét követi;
 A' ki bölts szavokat soha nem fogadja,
 Őket az ínségben nyomorogni hagyja;
 A' ki rosz éltevel nekik szégyent okoz:
 El hiszem, hogy bizony fejére átkat hoz;
 Mert ez már képtelen hálaadatlanság,
 Mellynek ki mért bére a' boldogtalanság.
 De a' ki tsak fiát azért kárhoztatja,
 Hogy kevély hasznának nem lesz áldazatja;
 Ha azon hivatalt ő fel nem vállalja,
 Mellyről a' kis Biró lelkében azt valja,
 Hogy annak örömmel majd meg nem felelhet,
 Ugy vélem az senki' átkától nem félhet.

Sőt ha győződése ellen tselekednék,
Rajta bizonyára az bé tellyesednék:
Hogy nem méltó az Ég' nagyobb kegyelmére,
Mivel jobban hajt a' szülők' szerelmére.
Igáz ugyan: tőlek származik az élet;
De jól tudjuk, hogy mást illet az ítélet.
Aldjad te, Barátom, kik téged' átkoznak;
Meg látod, szemeik még fel nyilatkoznak.
Valóban szép dolog az embert oktatni,
A' boldog életre néki példát adni;
De úgy tartom, ezt olly nehéz véghez vinni,
Mint azon Irónak szép levelet írni,
A' kinek rosz tolla majd nem fog kezében,
Majd ismét a' téntát el önti széltében.
Hadd, kapjanak mások a' könnyű életen;
Kapj te a' meg nyugott lelki isméreten.

A' HÁLAADATLAN NYÚL.

EGY Agár egy Nyulat sebes üzőbe vett,
 Midőn ez a' tarlón bakdátsolva evett.
 Meg ijed, szökdétsel, míg szerentséjére
 Egy sűrű tsalitnak rejtekébe ére.
 Itt meg vonta magát, fül-heggyel halgatott;
 De az Eb nyomában mind addig ugatott,
 Míg a' félénk Nyulat ujra fel hajtotta,
 'S egy gazdag káposztás kertnek szalasztotta.
 A' Vadász kutyástól eleget kereste,
 De reá nem akadt, akár mennyit leste.
 Minthogy itten a' Nyúl már bátorságban volt,
 Maga el biztában semmivel sem gondolt.
 A' káposzta főknek mohón neki esett,
 'S harsogó fogával sokakban nagy kárt tett.
 A' Vadász a' zörgést alig vette észre,
 Meg fordult, 's rá ismért a' dolgos kertészre.
 Neki rugaszkodik mindjárt a' kutyája,
 Ki sülvén egyszer'smind jól tzelzött puskája.
 Le rogyik, foly vére, rugdoz lábaival,
 'S ki adta páráját ezen szavaival:
 Íme a' bőszerűlő halál törbe ejtett;
 Mivel meg sértettem, a' ki velem jót tett.

ÖRÖMRE ÉBRESZTÉS.

P AJTÁS! nints jó dolgod, ha kinzod magadat,
'S nem éled kedvedre szép Ifjuságodat.
Még most vidám szemed akár merre tekint,
Virágzó tavaszod édes örömet hint.
Még a' tsergő patak zug kedves hangjával,
Az ártatlan hold is szolgál világával;
Még a' zöld ernyőnek hives árnyékában
Gyönyörkedhetfz meg hitt barátinak tsókjában;
Még a' szőlő szemnek ki futsart levétől
Meg válhat bus szíved titkos keservétől.
Egy szóval: sokkal szebb e' világ magában,
Hogy sem itt egy Ifjú hervadjon bujában.
Azért Pajtás! te se emélfzed magadat,
Fordítsd örömedre szép ifjuságodat.
Lám a' vad rózsák közt a' kies völgyekben
A' Gerlitzék miként bugnak örömekben.
Lám a' szelid Birkák mi vigan mulatnak,
Ha szoros aklokból a' rétre hajtatnak.
Lám ha a' Pásztorjok fujja furuglyáját,
Melly tífztán ki ejti örvendő nótáját.

Te volnál egyedül, ki le hajtott fővel
 Gyötrelmedre élnél a' drága idővel?
 Ha ifju korodnak leveli le hulnak,
 Nyájossabb örömi magoktól el mulnak,
 Lesz időd a' komor vénségben epedni,
 Szomorú rántzokra homlokodat szedni,
 Feddődzni, morogni magad' el untában,
 Nem bizván a' durva Halál' irgalmában.
 Azért még is egyszer: ne emélsz magadat,
 Fordítsd örömedre szép ifjuságodat.

AZ EMBER' MÉLTÓSÁGA.

HA a' Termézetet akarod tsudálni,
Ne mennj mefíze annak felségét vizgálni.
Tekintsd meg magadat, azt a' kis világot;
Találz, hidd el, elég tsuda valóságot.
Nézz ki tsak kertedbe nyáron az ablakon,
Szemeid nem győznek bamulni a' napon;
Kedves lez a' szélnek lágy lengedezése,
Fülednek a' vidám madarak' zengése;
Orrodnak a' gyenge virágok' illatja,
Szádnak a' frisítő gyümöltsek' izamatja. —
Nem veszed e éfzre a' nagy böltességet,
Melly alkotá ezen öt érzékenységet?
Azon vak, kit néha házadhoz vezetnek,
Hogy áldását vegye jóltévő kezednek;
Azon szegény Jámbor nyilván bizonyítja,
Az ép tag az embert miként boldogítja.
Nem látja ő a' szép Napnak támadását,
Délben tífzta fényét, estve le nyugvását;
Hallja a' Pityernek hangitsáló szavát,
Érzi a' virágnak kellemetes szagát:

De nem tudja, hogy azt mi örvendezteti,
Ebben az ékes színt nem külömbeszteti.
Ugy van, az Embernek leg kissebb részei,
Egy bölts, egy hatalmas Észnek' billegei.
Hát az! a' mi ezen tagokat élteti,
De belső mivoltát senki nem értheti,
Melly által gondolunk, örülünk, szívetünk,
Külömbséget a' jó 's rossz között tehetünk,
Melly e' föld' színénél fellyebb emelkedik,
A' halál' erején győződelmeskedik,
A' Lélek! e' tsuda remekje az égnek,
Nem de egy kis része a' nagy Istenségnek?
A' midőn magamban ekként gondolkodom,
Nedves szímmel gyakran fel fel foházkodom;
Látván, hogy e' földnek leg nemesbb állatja
Magát sokszor dühös Tigrisnek mutatja.

A' HÁRS FA.

KEDVES Hársfám! látom, levelid sárgulnak,
A' leg gyengébb szellő' mozgására hullnak.
Már keresztül látok meg ritkult ágodon,
A' naptól nem vagyok már ment árnyékodon;
Mellynek nem régen még homályában ültem,
Zöld ölében édes álmokba merültem,
Fel serkenvén könnyű testel fel ugrottam,
Meg nyugodt szivemért az eget áldottam.
A' szép Természetet bámulva nézgeltem;
Minden alkotmányban tsudákat szemléltem,
A' nagy Teremtőnek imádtam hatalmát,
Képzelttem a' boldog Jámborok' jutalmát. —
'S íme már most díszed lábbal tiportatik,
Kedvező jóvoltod semminek tartatik.
De vidúlj! a' millyen gyászos pufztulásod,
Olyan örvendetes lesz majd virulásod.
Ne bánd, hogy el aszott levelid rothadnak,
Mert fáradt tövednek ők táplálást adnak;
Hogy jövő tavasszal ismét ki hajtsanak,
'S még sokkal gazdagabb árnyékot tartsanak.

Ki tudja? ha folyvást szemünk előtt álnál,
Talám még idővel unalommá válnál;
De így mennél nagyobb mostan kár vallásunk:
Annál forróbb lészen érted sohajtásunk,
Örülj tehát, bátor gyáfzos ki mulásod;
Mert örvendetes lesz újra támadásod.

A' BOKOR IRTÓ.

MIDŐN a' gyönyörű Nap nyugodni készült,
Egy Atya fiával egy szép dombra ki ült,
'S szokott kegyességgel véle befélgetett,
Mutogatván néki a' nagy Természetet.

Már a' Paraszt eke' vasát fel fordítá,
'S jármos barmát haza felé igazítá;
A' Juhász is halkal ballaga nyájával,
Szemét vizsgáztatván hó színű gyapjával.
Az útnak két szélén sűrű bokrok álltak,
Mellyek közt a' midőn a' birkák bujkáltak:
Nem tsuda, ha ollykor benne meg akadtak,
'S így tömött szőrökből el el hagyogattak.
Ezt látván a' gyermek néki boszszonkodik,
'S Attyának hevesen így panaszolkodik:
Nézd tsak, édes Atyám! ezen rosz bokrokat,
Miként meg tsufolják a' szegény juhokat.
Nem lehet el tünnöm ezen kártévöket,
Holnap kis baltámmal mind ki irtom őket.

Mosolygott az Atya, 's mivel fia kérte,
Hogy reggel ki mégyen véle, meg ígérte.

A' nagy Vitéz egész éjjel nem alhatott,
Már gondolatjában buzgón dolgozgatott.
A' madarak alig kezdtek énekelni,
Fel kellett nyugovó Attyának is kelni.
Ki mentek. A' Fiú forgatja baltáját,
Hogy el kezdje mennél hamarább tsatáját.
De lassabban, fiam! ugy mond, a' bölts Atya,
A' ki heveskedik, tettét meg bánhatja.
Nézd a' kis madarkák' példás szorgalmokat,
Kiknek te fisereted éneklő szavokat;
Nézd, melly seregesen lepik a' bokrokat,
Mellyekben a' juhok hagyták el gyapjokat.
Tudjad, hogy ők abból fészköket építik:
Ezen munkájokban az ágok segítik;
El vévén, a' mi sok a' bővelkedőnek,
'S hafznára juttatván a' szűkölködőnek.
Az Alkotó tsuda módon gondoskodik:
Mellyről a' Teremtmény még nem is álmodik.
De a' ki gögösen ellene dolgoznék,
Tusakodásával bűnbe avatkoznék.
Változtasd meg tehát, Fiam, szándékoadat:
A' bokrokon ne töltsd irígy haragodat.

A Z E S T V E.

I M M Á R a' sik várost füstös köd takarja!
Ki a' nyugvó Napot szemlélni akarja,
Ide jöjjön ezen zöld domb' tetejére,
Az ég' 's föld' tsudái' tág néző helyére.
Ime már a' szellő fel kapott szárnyára,
De tsak hamar le ül vagy a' fa' ágára,
Vagy a' zöld vetések' tetejét meg szálja,
'S a' játzó habok közt magát ott lóbbálja.
A' hegy, völgy is kezdi hinteni illatját,
Fel fogván az égnek le hulló harmatját;
Mellyben minden, a' mi nappal el laukadott,
Meg fördött, 's újúlva ismét fel támadott.
Az egész környékben a' munka kezd múlni,
Kiki mezejéről haza kezd indulni,
A' bögő tsorda is ballag bő tölgyével,
Hogy dézsákat töltsen jó édes tejével.
De a' szolgáló is siet kosarával,
Hogy vilzont jó tartsa szedett zöld gallyával.
A' Juhász késéri gyapjat termő nyáját,
'S ártatlan kedvében meg fujja dudáját.

Azonban mindenütt a' zaj tsendesedik,
Míg a' nagy Természet el nem szenderedik.
Az égről is le száll az éj fzelídséggel,
Erdőt, falút, mezőt bé fed setétséggel.

En ezek közt nyugott lelki ismérettel
Imádom azon jót méltó tífztelettel,
A' kinek régenten isteni szavára
A' Tsendefség élő erőt vett magára.
Ha a' Hold ártatlan világával fel kél,
Tudván, hogy a' melly részt felém fordít, tsak fél,
'S még is gömbölyűnek tetízik, tsudálkozom,
Látom, hogy gyakorta könnyen tsalatkozom.
Ha meg fáradt testem pihenni vágyódik,
Nehéz szemem is már önként bé tsukódik:
Nagy hamar örömmel fel bontom ágyomat,
Mert nem félek, hogy kár rémítse álmomat.
Ha az Est-tsillagát már alig láthatom;
Vég, mondom, öledbe édes nyugodalom;
Képe vagy te ama' hosszszasabb éjjelnek,
Melly után nints vége az örök reggelnek.

A' T É L.

M^EG szüntek az esők, zúg a' fagylaló szél,
Hóval terhelt szárnyon ül a' meg öszült Tél.
Irtózatot lehet ezen félt vendégünk,
Jaj szó közt hódúl meg előtte vidékünk.
Lássuk elzes Ifjú! nem e képzelésünk
Oka, hogy olly szörnyű tőle rettegésünk?
Tudod: az emberek melly könnyen tsalatnak,
Ha a' szemnek szónak hamar hitelt adnak.
Nem de! egyyik őszel hogy reggel sétáltunk,
Mefzfzéről egy hamvas hegyet nyólni láttunk?
'S közelebb érkezhén magunkat neveltük;
Mert, hogy a' hegy tűnő köd volt, észre vettük.
Igaz: a' rétekben nem nyílnak virágok,
Nem tartnak árnyékot a' setét zöld ágok;
Nem legyen a' szellő, a' viz nem tsörgedez,
A' fürge madárnak szava nem zengedez,
A' barna Arató sárga mezejében
Nem dalolgat, kévét kötvén, örömében:
Vége a' Szüretnek, a' hegyek halgatnak,
A' gyümöltsös kertek senkit nem mulatnak. —

De ha nem kedveljük a' lágy tunyaságot,
Találhatunk most is elég mulatságot.
Nints virág! Nézz, kérlek, fagyos ablakodra,
Szebbnél szebb virágot látsz bámúlásodra.
Nints zöld fa! De hótól fodrosak ágai,
Rajtok tsillámlanak a' nap' sugárjai.
Metfz a' szél! de együtt tisztítja egünket,
'S így sok nyavalyától meg őríz bennünket.
Áll a' viz! de épen azért mulathatunk,
Mert bé lidalt sima színén tsufzkálhatunk.
Busong a' szárnyas nép! de meg emlékeztet,
Hogy az öröm után bánat következhet.
Hó fedí a' mezőt! de úgy e örülünk,
Ha majd a' sebesen tsufzó sárnyra ülünk.
Szóval, semmi bajunk, van meleg fedelünk,
Van ruhánk, ép erőnk, italunk ételünk;
Mi tehát bűn nélkül nem zugolódhatunk:
De a' hol kunyhókat nyáron nem láthatunk,
Most pedig lám tőből szemünk előtt állnak,
Azok, bezzeg azok! nagy szükséget látnak.
O! azokról soha meg ne felejtkezzünk,
Szegénnyel jót tenni buzgón igyekezzünk.
Kinek szívét annak ügye nem érdekli,
Hogy tovább is boldog legyen, nem érdemli.

Ha a' buja livság úgy nem uralkodnék,
El hiszem, kevesebb ember nyomorkodnék.
A' Tél nem fitogat semmi tzipfraságot;
'S földünkel ő téfzen leg nagyobb jóságot,
Midőn a' kis magot áldott tsendességben
Táplálja, hogy nyáron teremjen bőségben.
Ha ez elztendőnek szépek más részei,
Vagynak a' Télnek is gyönyörűségei,
Mellyek tsak az előtt vagynak el takarva,
Ki szemét és szivét bé zárja akarva.

NE GYANAKODJ.

Egy gazdag Afzszonynak fényes szobájából
Több ízben el veszett holmi vagyonából,
A' gyanú a' házi szolgálóra szállott ;
Ki a' vádolásra, mint a' fal, úgy állott.
De mivel a' tetten rajta nem kapatott,
A' büntetés később időre hagyatott.
Egyszer, hogy tselédi ki találtak menni,
Az Afzszony bizonyos próbát akart tenni.
Széljel kint hagyott több apró drágaságot,
'S a' leányra bizta a' hív gondosságot.
Haza térvén, mindent szemesen meg vizgált,
És újra a' számban fogyatkozást talált.
Már most a' Leányzót tolvájnak gondolta,
'S mint olyant a' Bírák előtt be vádolta.
Ez, mert ellenkezőt nem bizonyíthatott,
A' piatzon szégyen köre állítatott.
Eget földet bé tölt szegény! sirásával,
Mentegetvén magát ártatlanságával ;
De nints hafzna : senki sorsát nem ízánhatta,
Mint tolvajt hazába bé nem fogadhatta.

Igy rútúl el vesztvén minden betsületét,
Leg nagyobb szükségben tengette életét.
De az ártatlanság meg vigasztaltatott,
Midőn az igazság nap fényre hozatott.
Az Afzszonynak kedve tellett egy tsókában,
A' ki szabadon járt mindenik szobában.
Ez egykor egy gyűrűt az Afzszony' láttára
Fel kapott, és fel vitt a' szomszéd fűz fára.
Az orozó madár, hová ment, meg lesték,
'S midőn az órgazda' advát ki keresték:
Mindnyájan a' dolgot irtózva tsudálták,
Mert az eddig el tűnt kintset ott találták.
Fel ébredt az Afzszony' lelki ismérte,
'S kínos marásinak nem vala szünete.
Mindenkor szívében forgott szolgálója,
Kit olly kegyetlenül meg rontott gyanúja.
De már késő: a' kárt jóvá nem tehetette;
Mert a' bú a' Leányt föld alá temette. —

A' MÉH és A' GALAMB.

Egy méh a' viz parton virágot keresett,
 És mézzel terhelve abba belé esett.
 A' mint ezt egy szelid Galamb észre vette,
 Le tört egy kis ágot, 's elejbe vetette.
 A' Méh fel vergődött egyik levelére,
 'S szereztsésen ki ért a' patak' szélére.
 A' jótévő Galamb azonnal el repült,
 'S egy terebély fának zöld ágára fel ült.
 Egy Vadász puskával már reá tzelozott,
 De a' méh meg szurván olly nagy kint okozott,
 Hogy attól a' lövés tárgyát el vesztette,
 'S a' Galamb' életét a' méh meg mentette.

Gazdag! a' szegényen tanulj segíteni;
 Ki tudja, a' kinek ma te adatsz enni,
 Nem etet e' téged' holnap kenyérével;
 A' szerezse igen forog kerekével.

MI LEG KÖNNYEBB, MI LEG NEHEZEDD?

THALES, Görög ország' Böltse, e' kérdésre,
Mellyet egy valaki fel tett meg fejtésre:
Mit tart leg könnyebbnek, mit leg nehezebbnek?
Ezen rövid szókat adta feleletnek:
„Leg nehezebb saját hibáinkra nézni,
Leg könnyebb másokra gántsokat tetézni.,,
Igazat is mondott nemünk' tsüfságára,
Sok közös örömnek fel zavarására.
Lám melly vigan tseveg a' madár széltében,
Mert nem rág a' kaján Irigység szívében.
A' Patsirta bátran szárnyaira kelhet,
Harsogó szavával untig énekelhet:
Nem nézi a' szarka azért hunyorgással,
Kedvét tölti ő is rendes ugrálással.
Ha a' Páva ékes farkát ki terjeszti,
A' varjút a' bánat azért nem epeszti.
A' Veréb nem komor, bár ötet meg vessék,
Tsiribel, tsak buza szemeket ehessék,

Szeretetre méltó oktan állatok!

Emberek közt illy jót ritkán tanulhatok. —

Tudjuk, tudjuk! 's azért sir a' lélek bennünk,

Mért nem ment előbbre édes anya nyelvünk;

Mert valakik ügyét magokra válolták,

Őket majd ez, majd más gántsokról vádoltak.

Szégyen ki mondani! Hazánk' közepében,

Bátor szent tzelja volt igyekezetében:

Sok munkás Társaság lábra nem álhatott,

Hazúg vádak által úgy el nyomattatott.

De szünj meg ezekről Lelkem elmélkedni,

Nemes harag készül véremlben gerjedni.

Szent Isten! ne türd el e' rendetlenséget,

Irtsd ki az emberből a' rút irígységet.

DÍDÓ ENEÁSHOZ.

OVID UTÁNN.

FOGADD el Eneás! Elisa' levelét:

Most hallod utólján életben lételét.

Mint a' fehér Hattyú, ha érzi bomlását,
 Meander' zöld partján nyögi bútsúzását:
 En is, bátor tudom, hogy meg nem indítlak,
 Bal sors' ösztönére még is meg szállítlak.
 Jó tételem, testem, 's szívem meg vettetik;
 Tsekélység, ha szavam szélnek erefztetik.
 El mélsz tehát? a' bús Didót nem sajnálsz,
 A' vitorlát 's hitet egy szélnek ajánlsz!
 Tehát csak fel oldod hajóddal szavadat,
 'S isméretlen földhöz kötözöd magadat?
 Nem kapsz új Kartágón, 's táguló bástyáján,
 Nem, fő hatalommal országló páltzáján.
 Nem kell a' kélsz; hogy más légyen, kell tsinálnod,
 Itt áll ez számodra, azt még kell találnod.
 De találj uj földet: hogy jútsz birására?
 Ki erefzt jövevényt maga' ugarára?

Másutt új Didóba kell ismét szeretned,
 Hogy kit reá szedhess, újra hitegetned.
 Mikor lesz: hogy ilyen szép várost építhess,
 'S várából népedre széllyel el tekinthess?

De teszem: ezekben akaratod teljen,
 Hol találsz oly Hitvest, a' ki úgy kedveljen?
 A' kénköves fáklya, a' tömjén úgy nem ég,
 A' mint bennem lobog te hozzád a' hiveség.
 Almatlan szemeim csak Eneást látják,
 Mind a' nap mind az éj előmbe állítják.

Ő ugyan jóvoltom' gonoszúl hálálja,
 A' mellyért, ha ezem józan, meg utálja:
 De noha illy rútúl bánt, nem gyűlölködtem,
 Hitfegésén nyögven, még inkább szerettem.

Kegyelmezz szép Vénus! szomorú menyednek;
 'S Amor hevítsd szivét kemény testvérednek;
 Hogy engem', ki őtet szeretem, kedveljen,
 'S igaz hiveségemnek hiven meg feleljen.

Tsalfa remény! ámbár olyan ábrázatja,
 De nem lakik benne annya' indulatja.
 A' bértzeken termő fa, vagy magas kő szál,
 Vagy vad állat lehet, a' kitől származtál;
 Vagy tenger, kit most is a' szelek rengetnek,
 'S még is vágyódásid habjára sietnek.

Hová futsz? gátot vet lám az irgalmas Tél,
Nézd el, a' vizeket mint forralja a' szél.
Engedd a' jó tételt fergetektől jönni,
Mellyet inkább néked akarnék köszönni.
Több igazság vagyon a' szélben 's vizekben,
Mint a' te el pártult kegyetlen szivedben.
Nem vagyok érdemes, ne gondold felőlem,
Hogy el veszs, a' midőn távozol előlem.
Nagy arrú boszszúban fárasztod eszedet,
Ha engem' kerülven meg veted éltedet.
Várj! majd meg áll a' szél, 's tenger' sík utjain,
Triton fel 's alá jár ké kellő lovain.
Vajha a' szelekkel te is meg vátoznál!
Meg lenne, ha kőnél keményebb nem volnál.
De hiszen isméri a' viz' dühösségét:
Hogy vetheti Fejed benne reménységét?
Legyen bár a' tenger tsendes, ha meg indulsz,
Tág határán ezer veszélyben meg fordúsz.
Ő a' hit szegőknek nem csak fártfogója,
Sőt ezen rutságnak ő a' boszszúlója.
Kivált ha az igaz szerelem sértetett,
Minthogy ennek annya ő benne született,
Félek, el ne veszszen, a' ki engem' el veszt,
'S ne bűnhődjék értem, a' ki holtig epeeszt.

Ne fuljon a' mérges tenger' sós vizében,
 Soká gyönyörködjék boldog életében!
 Él!-bár távul tőlem; tsak él! jobb szeretem;
 Altalad végződjék inkább bus életem.
 Képezd! a' forgó szél el ért gyors utadban:
 (Ne véld, hogy kívánjam) mit érzelsz magadban?
 Szemed előtt terem hamis esküvéseid,
 'S álnok nyelvel meg ölt Didó feleséged.
 Látni fogod széljel erefztett hajával,
 Vérrel fetskendezett halavány artzával.
 Ezt mind meg érdemlem, azt fogod mondani;
 Érted hull, valahány menykő fog hullani.
 Várj! még a' bus tenger, 's te le tsendesedel,
 Utóbb majd bátrabban utnak erefzkezel.
 Én vélem ne gondolj: szánd tsak gyermekedet,
 Hogy kettőnk' halála ne marja szivedet.
 Mit tett Ascanius, 's a' Házi Istenek,
 Hogy a' tüzet futván, a' vizbe veszfzenek?
 De veled sem hordod! hányd vesd bár magadat;
 Se Ők, se az Atyád nem nyomták válladat.
 Mind költemény; nem most tsal nyelved először,
 Nem én vagyok első, kit rosz hited gyötör.
 Kérdezzük: hol a' szép Iulus' szüléje?
 Meg holt; mert el hagyta embertelen férje.

Ezt magad beszélted. De, ki veled jót tett,
Meg tsalni, már ezzel kétszeres bünöd lett.
Nem is kételkedem, hogy az Ég' veszszeje
Üz tengeren 's földön már hét elztendeje;
'S én, hogy a' haboktól partomra vettettél,
Még jól azt se tudván, kinek neveztettél,
Bátorságos helyet rendeltem számodra,
Kesz valék népemet bizni kormányodra.
Bár tsak itt lett volna vége jóságomnak!
'S hire el rejtetnék szörnyű botlásomnak!
Az nap ártott, mellyben a' néki eredett
Kék zápor magános barlangba kergetett.
Ének szót hallottam, Nímfákénak véltem,
A' baglok huhogták, hogy vesztemre éltem.
Kinozz Sicheúsért meg sértett szemérem!
Artzámra fut, hozzá mienvén, bünös vérem.
Sicheusnak képét tartom márvány házban,
Fejér gyapjú fedi zöldes gally homályban.
Ismérős szó magát itt hégyfzer hallatta:
Jer Elisa! lassú hangon, ezt mondotta.
Megyek, nints akadály; házas Társad vagyok,
De szégyenletemben késlelve ballagok.
Botsáss meg! Lám azzal menthetem magamat:
Hogy hiteles ember okozta gántsamat;

Isten Afzszony szülte; ősz attya, fiának
 Szent terhe, hogy hiv lesz, jó reményt adának.
 Szép okát adhatom tehát, ha vétettem,
 A' hivsége esküdt, azért szerethettem.

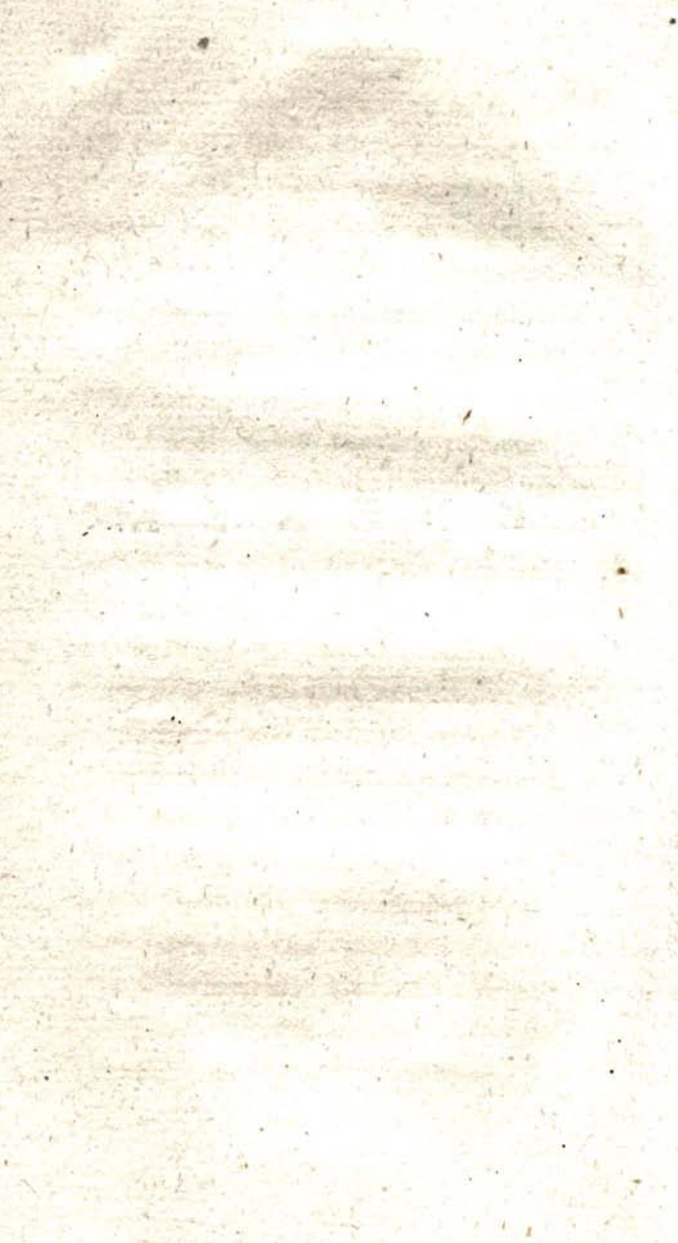
Látom: míg nem szakad életemnek vége,
 Folyvást üldözni fog a' sors' dühössége.
 A' szent oltár előtt ölték meg férjemet,
 E' gyilkosság' motska lepi testvéremet.
 Az Uram' hamvától, 's Hazámtól el váltam,
 'S az ellenség' előtt kinok közt bujkáltam.
 Ment lévén a' Bátyám' 's a' habok' mérgétől,
 Isméretlenek közt e' tenger' szélétől,
 Mellyet Hitefzegett! kezedre engedtem,
 Pénzért szállást kapván, itt le telepedtem.
 Városomnak tágos bástyát építettem,
 'S ezt is az irigység' tárgyává ki tettem,
 Törnek idegenre, 's Afzszonyra ellenem,
 Gyenge kapuimat haddal kell mentenem.
 Ezer Kérő kedvez, 's azt ki ki fájlalja,
 Hogy helyét, nem tudom, mi jött ment foglalja.
 Bizvást! magam adtam fegyvert Eneásnak,
 Rab szijra kötözve küldjön Hyarbásnak;
 Vagy él még Férjemet hóhérló testvérem,
 Hadd fesse rút kezét, mint ohajtja, vérem.

Tedd le kezeidből a' szent Isteneket!
Utálják az Egek a' gonosz kezeket.
Inkább a' lángok közt kívántak maradni,
Hogy sem a' tűz után töled imádatni.
Hagyd el tán Didót is, kit bűnbe ejtettél,
'S Rézedet, ki szivem alatt véremmel él.
Az annya' hus sorsa fogja szegényt érni,
Előbb döntöd sirba, hogy sem kezdjen élni.
Az Iulus' öttse meg hal az anyyával;
Egyfzerre a' halál kettőt vísz magával,
De az Istenség küld! Bár el tiltott volna;
Hogy Néped e' földről soha ne is szólna.
Isten a' Vezéred! azért hány vet a' szél,
A' tengeren azért üldöz annyi veszél.
Ha Trója nagy volna, mint Hector' éltébe',
Nem iparkodhatnál jobban kebelébe.
Nem Hazádba sietsz: Tiberist kergeted;
Bár érd el, jövevény lesz ott nevezeted.
Azon rejtett vidék hajód előtt ugy fut,
Hogy addig meg öszűlsz, míg az partjára jut.
Ne tétovázz, vedd el mőringúl népemet,
És Pygmaliontól hordott bő kintsemet.
Trója' régi hírét ezen városba hozd,
'S mint Király szzerentsés páltzáddal kormányozd.

Ha had van eszedben, 's Iulus' Fiadnak
 Hogy hire repüljön szép diadalmadnak:
 Teljék kedved, szerzek verni ellenséget,
 E' hely szeret fegyvert, szeret békefséget.
 Győzd meg előbb magad', kérlek az egekre!
 A' veled költöző Házi Istenekre,
 Kérlek az Atyádra, Kupidó' ivére,
 Saját testvérednek erős fegyverére:
 'S úgy győztön győzzenek bújdosó társaid,
 Ilion' vesztével szünjenek bajaid.
 Askanius töltse éltét szerentsésen,
 Vén Anchises' tsontja nyugodjék tsendesen.
 Engedj meg házomnak, melly meg hódúl néked,
 Nints más vétke, hanem hogy szeretlek téged!
 Nem vagyok Ftiából, Mycene sem hazám,
 Nem hartzolt elleaed mind férjem, mind atyám.
 Ha szégyenled Didót hívni Hitvesednek,
 Nevezz akár minek, tarts tsak a' tiednek.
 Ismérem a' tenger' dühös háborgását,
 Gyakran meg gátolja a' hajók' ufzását.
 Majd ha jó szellő fuj, tárd ki vitorládat,
 Most a' hinár tartja ki vetett sajkádat.
 Bizd rám! számot tartok az idő járásra,
 Ha kell, magam intlek az el indulásra.

Meg fáradt Társaid még most nyugodjanak,
Meg rongált hajóid, várd, hadd jobbuljanak.
A' már veled közlött 's közlendő jóságért,
Ne félj, nem marasztlak a' vélt házasságért.
A' tengerrel én is majd le tsillapodom,
'S az alatt a' bűnnek türéséhez szokom.
Ha nem vársz: végére járok életemnek,
'S így kinját nem érzem sokáig szivemnek.
Vajha látnál, midőn vezetem tollamat,
Az ölemben tartom tőled nyert kardomat;
'S áztatom artzámon le folyó könyvemmel,
Mellyet nem sokára bé festek véremmel.
Helyes ajándékot adál halálomra,
Ékességet oltsón szerzettél poromra.
A' tör nem először sérti most melyemet,
A' vad szerelemtől hordozza sebemet.
Jer Anna testvérem! biztosa vétkemnek,
A' vég tiszteletet add meg tetememnek.
Ne Sicheusénak nevezzed poromat,
Hanem ilyen versel jegyezd meg siromat:
Az ok Eneásnak rossz hite, 's kardja volt,
Hogy Didó tulajdon keze által meg holt.

É N E K E K.

A' KÖLTÉSHEZ.

V E R S ízerzésnek Tudománnya !

Az Észnek szép találmánnya ,

Üres órák' el töltője ,

Terhes gondok' enyhítője,

Nints mértékje betsednek !

A' Jámborság' ditsősége ,

A' Barátság' édessége ,

A' Természet' vidámsága ,

Az életnek boldogsága

Altalad nevelkednek.

Magát, 's Földijét mulatni,
A' Nyelv' görtsén simogatni,
Mást halhatatlanná tenni,
És egyszersmind azzá lenni,
A' te erőd' hatalma.

De nem tzélom mást ditsérni,
Sem örök időket érnei:
Ha Hivei közzé tenne
Hazám, munkámnak ez lenne
Leg kedvesebb jutalma.

A' PÁSZTORI SZÁZAD.

Drága Napok! ti dífzei

A' fiatal világnak:

Melly bal sorsnak végzései

Tettek tsak Vers' tárgyának?

A' tí tífzta szépségteket

Olly' hafztalan ohajtjuk:

Mint ha el tűnt kedveseket

Tsak képekben láthatjuk.

A' szép 's, gazdag Föld kintseit

Együtt 's böven közlötte;

Az örök Ősz gyümöltseit

Virág közé kötötte.

Mezők voltak a' térségek,

A' Lakók mind Páfztorok:

Mind későbbi külömbségek

A' kastélyok, 's majorok,

h

Ők a' Vénektől függöttek
Jámbor együgyűségben,
És egymásra nem ütöttek
Az egyenlő bőségben.

A' terebély fa tövekben
Fel találták a' kéz vart,
Templomot a' ligetekben,
A' lágy gyöpön az oltárt.

Az Istenek le szállattak
A' föld' javítására,
'S igazsággal országlattak
Az emberek' hasznára.

Nem volt híre a' hívságnak,
A' kevélység' kölykének;
Sem a' zabolátlanságnak
Az Irigység' mérgének.

Nem volt senki tévelygésben,
Kire átok szállhatott,
Mint a' Nyáj a' legelésben
Tilosba nem juthatott.

Mindenütt Rend uralkodott,
 A' nyelv sziv szerint beszélt;
 Kevesebbet gondolkodott
 Az ember, de jobban élt.

Igaz ugyan: ritka dolog
 Volt akkor a' híres Bölts:
 De, úgy tetszik, elég boldog,
 Kit meg nyugtat az Erköls.

A' szükségtől koholtatott
 Munkát senki nem tudta:
 A' ki akkor dolgoztatott,
 Magát együtt mulatta.

Játékjaik' leleménnye
 A' muzsikák' szerei,
 Szabad elzök' szüleménnye
 A' Költőknek versei.

Nem volt ott olly gyönyörűség,
 Melly mindenkör másra vágy,
 Mellynek vége keserűség,
 'S maga utánn gondot hágy.

A' rut haszon nem áskálta
A' föld' gyomrát értzekért,
Sem a' tengert nem ufzkálta,
Se nem öntött ember vért.

A' Nyáj - örző örökében
Vigan élte napjait;
A' melly vidék bõltsõjében
Látta, fedte tsontjait.

A' Halál, ki most szárnyra kelt,
Akkor lépve érkezett;
Tsapásától senki nem félt,
Mert senki nem vétkezett.

Öröm volt az egész élet,
A' pör versent éneklés;
Igaztól jött az ítélet,
Tsekélység volt a' vesztes.

Ámor akkor nem lövellett
Szem bé kötve nyilakat,
Titkos sebet így nem ejtett,
Hogy támaszfzon károkat.

A' Páfztornék, hiv 's jó Lelkek,
 Nem hogy sokat értsenek;
 Hanem azon igyekeztek,
 Hogy Férjöknek tessenek.

A' kövér rét' sik tavaí
 Voltanak hív tükreik,
 A' partoknak virágjai
 Leg szebb ékességeik.

Ez volt minden: mert ruhájok,
 Mellyet kezök készített,
 Együgyű volt, mint a' nyájok,
 A' kinek gyapjából lett.

Ezen nyájnak őrzésére
 Szánták ők is gondjokat,
 Szeles ebed' hivségére
 Nem bizhatván javokat.

Boldog Világ! melly Istenség
 Hozhat vízfzfa földünkre?
 Hogy a' tsel, had, rendetlenség
 Veszfszenek ki örökre.

Pálfzorok' vig állapotja,
A' szív' gyönyörűsége!
Távul vagy te; meg mutatja
A' Nemzetek' insége.

A' vagy talám csak képzelet
Ezen boldog idő kor?
A' Történet meddig vezet,
Panaszt hallok mindenkor.

Már az első Pálfzor' vére
A' földet meg itatta:
Igy a' bűzfű' vételére
Lakosait kinzatta.

Nem illeti így az embert
A' Boldogság' ideje:
Mindég volt bűn, mindég is vert
A' Szerentse' veszfzeje,

A' KÖZÉP - SZERŰSÉG. HORATZ' ÉNEKE.

BOLDOGÚL élhetſz *Licini*, ha mindég
Nagyra nem vágyol, se az el bukástól
Olly igen nem félſz, hogy azért az álnok
Partnak evezgess.

A' közép - ſzernek betse, mint aranynak,
Mindenütt kellő: az avúlt fedélnek
Szennye útálat; veszedelmes a' nagy
Udvari pompa.

A' Fenyő ágat töri a' dühös ſzél;
A' magas tornyok fene roppanással
Dülnek; a' menykő meredek hegyekbe
Tsap le leg inkább.

Jót reményl roszban, remeg a' veszélytől
A' ſzerentsének ragyogó egében
A' tovább Látó: -- ki derül tavaszra
A' ſzomorú tél.

Hogy ha most kár ér, nem igen sokára
Jóra fordul majd ügyed: ím Apolló
Váltva hárfáját veri, és tsak ollykor
Huzza fel íjját.

Légy erős 's bátor, ha veszélyek érnek;
Légy okos, 's tégy jót, ha szerentsé szolgál:
Kedvező szélről lobogó vitorlád
El ne ragadjon.

A' NAGY SZÍVŰ JÁMBOR.

Rosz Indulat! hizol belé,
 Ha valakit ezer felé
 Űz az Harag' tetfzése:
 De bofzonkodj; mert hafznot hajt,
 Bátor kaján szivében bajt
 Forral vad üldözése.

Am a' nagy szív a' veszélyben,
 Mint egy köfzal a' szélvészben
 Helyt áll nyugott elmével;
 A' Föld bizvást meg rendülhet,
 A' magas Ég reá dülhet
 Izre törő terhével:

Míg színre jön az Igazság,
 Melly ellen tör a' ravaszág,
 Hogy ártson a' Jámbornak;
 De olly szép lefz ditsősége,
 Millyen kellő fényessége
 Zápor után a' Napnak,

EGY KERESZTES
DÁMÁNAK TISZTELETÉRF

A' Hír szárnyát tsattogtatja,
Trombitáját harsogtatja,
Érdem jelt tart kezében
Egy Tsáfszárné' Nevében.

Az olly Szépnek lett a' bére:
Kinek régi nemes Vére,
Jámbor, kegyes, bölts személy,
'S dífzeiben nem kevély.

Ki ez ? kérdi hamarjában
Egy irigy Társ boszszujában:
A' kiben ha keresünk,
Gántsokat ne lellessünk ?

Vagynak ! Értsed : Ő nem hallja
Ha valaki magasztalja ;
Nem látja más' szemében,
Midőn örvend dífzében.

Azért csak az Hirhez illik;
A' ki Földünk felett lakik,
Mindent lát, és mindent hall,
'S hangos szóval magasztal,

Ország szerte meg nevezni,
Ditsérettel meg tetézni
Azt a' Magyar szép Nemben,
Ki illy nagy az érdemben.

Meg lett! 's szebb lett a' Nap sugár,
Tisztábban szólt a' kis madár,
A' Természet vigadott,
'S az örökre jelt adott.

A' NAGY-SZIVÜ GYERMEK.

A' mint vélem sétálgatott,
Több virágot le szaggatott
Egy nyers Ifjú bokrétának,
A' mellyet szánt jó Annyának.

Egy kis Méh ült egyikében,
'S ugy meg szurta heventében:
Hogy az Ifju el riadott;
Végre illy szókra fakadott:

Te rosz állat! mért bántottál?
Talám másra boszkonkodtál,
'S rajtam töltöd most mérgedet:
Hagyd itt azért életedet.

De nem! — Utnak eresztelek;
Mi hasznom, ha el vesztelek?
Szebb dolog meg botsátani,
Mint a' boszszút így torlani.

Ugy is részént értem tetted,
Hogy magadat védelmezted;
Való! mert ha nem élhetel,
Több kast mézzel nem tölthetel.

A' HAZUG GYERMEK.

A' melly gyermek könnyen hazúd,
Azt mindenek meg vetik,
'S ha még ravasz mentséget tud,
Szem elől el kergetik.

Az ő szíve szüntelen fél;
Mert bünei faggatják:
'S noha valóságot befzél,
Szavát nem is halgatják.

A' HERVADT RÓZSA.

ÚGY e minap te szép Leány!

Ez a' Rózsa még pirúlt?

'S íme, nézd már most halavány,

Kies dífze mind el mult.

Mert a' Napnak ki nyitotta

Szer felett szűz kebelét:

Az szagától meg fosztotta,

'S már szél hordja levelét.

A' mit Néked e' virágban

Lehet most is szemlélni:

Tudjad, az fog e' világban

Sok Szépekkel történni.

El szökik az Ifjúsággal

Orizádról is a' szépség:

Egyedül a' Jámborsággal

Marad egy olly ékesség,

Melly addig tart, míg képedet
 Rózsa színbe borítja
 A' szemérem, 's ha szemedet
 A' rúttól el fordítja.

EL VÁLTOZÁS.

Szünj - meg, kérlek, tsudálkozni,
 Ha a' hernyót el változni
 Hallod tarka pillévé;

Hifzen sok lesz a' tükörnél,
 Bátor nem szebb a' féregnél,
 Nappal tzifra lepkévé.

A' FETSKE.

KISDED Fetske! meg érkezted
Hofzfú utazásodról?
Jól van, hogy meg emlékeztél
Tavali lakásodról.

A' pitvarban fel találod
Tudom, épen félszketet,
Ebből magad által látod,
Hogy szerezlek tégedet.

Öröm olyan jó vendéget
A' házba bé fogadni,
Ki a' közlött szivességet
El nem szokta tagadni.

Te üzöd el a' bús Telet,
'S annak zordon napjait,
Te veled jön a' Ki-kelet,
Hogy el hintse javait.

A' Gazdának te nem téfz kárt,
 Fészketet te tsinálod:
 Söt még a' mi ő néki árt,
 Magad' azzal táplálod.

Hogy versekkel éneklésed
 Ditsértetnék, nem hallom;
 De hajnalkor tsevegésed
 Nékem tetfzik, meg vallom.

Tetfzik, hogy olly buzgósággal
 Ülöd kis tojásidat,
 'S ha ki kelnek, olly jósággal
 Neveled fiaidat.

Ha fel nyölnek, te oktatód,
 Repülni mint lehessen;
 Az eledelt, meg mutatod,
 Keresni hogy' kellessen.

Mind ezekért én szeretlek:
 Szeresd te is házomat;
 Ellenségidtől meg mentlek,
 Igérem hiv gondomat.

EGY JÓ GYERMEKNEK REGGELI ÉNEKE.

Az álomból fel ébredtem;
Köszöntlek áldott Nap!
Látom, meg van mind melettem,
A' mi tettzett tegnap:
Élnek, látom, jó Szüleim,
Élnek kedves Testvéreim;
El kezdem 'hát énekemet,
Hogy imádjam Istenemet.

Halva vagynak sok gyermekek
A' Temető helyben;
'S én örömmel énekelek
E' vidám reggelben.
Az éjtfzaka jól aludtam,
Menyben vagyok, azt álmadtam;
Ép az erőm: dolgozhatok,
Munkám után el mulatok.

Ügyan mért ne vígadhatnak?

Senkitől sem félek,

A' feddéstől úgy tarthatnék,

Ha furra a' lélek;

De én roszszat nem tselekszem,

Hanem csak azon igyekszem,

Hogy mindenkor jó lehessenek,

'S Szüleimnek így tetszhessek.

Ha magamat úgy viselem,

A' mint ők oktatnak,

Azt a' lakást meg érdemlem,

Hol a' Jók mulatnak.

Melly szép az Isten' országa!

Ha már itt olly nagy jósága;

Ezt hitemmel meg ismérem,

Bátor észszel fel nem érem.

BARATOM' LEVELE

EGY JELES IFJÚNAK KÖSZÖNTÉSÉRE.

NAP hanyatlik, sugárának
Veszi kemény hévségét,
Végére jut futásának,
Éri tenger' mélységét.

Kies szellő' levegtével
Legyez izzadt tagokat,
Híves árnyék tsal keblével,
Hogy tágítson gondokat.

En is egyik dombotskának
Zöld pázsitos boltjában,
E' Természet' áldásának
Részét vettem volt javában.

Jő egy kegy kép, tsattogatja
Kisdéd arany szárnyait,
Vidámságát mutogatja,
Tsudáltatván tollait.

Serkeny, indulj, fogj lepkéket
(Meg szóllamlík) tarkákat!
Szedj mosolygó szegfüveket,
Veres keblű rózsákat.

Foglald egybe bokrétának,
Küld el még ma estvével,
Annak, ki szüz Gratziáknak
Bir ártatlan kedvével.

Torkát nyitván éneklésre,
Zengedezett, és örült:
Egyetlen egy reppenésre
Mint a' villám el repült;

'S meg nem mondta: kinek szánta,
El küldöm Gróf L***
Tán maga is úgy kívánta,
Azon angyal Ifjúnak.

KÖSZÖNŐ VÁLASZ.

ITT is a' Nap már butsut vett
Kerek Földünk' felétől,
Téres tavunk sima kék lett,
Meg fosztatván tüzetől.

Kies Hársfám már árnyéket
Nem vetett kis kertembe,
Hogy egy kedves ajándékot
Hoztak oda kezembe.

Bokréta volt: virágjait
Szüz Grátzia fzedhette,
Kellő rendbe fris szálait
Tsak tudós kéz köthette.

Bár kertem is bővelkednék
Olyan színes kintsekkal;
Koszorúval kedveskednék
Fel tzipfrázva ezekkel.

De most kezdem tsak mívelni,
Kartsú tehát látfszatja;
Többre fogom majd nevelni,
Az idő meg mutatja.

Addig is vedd jószágodért
Tartozó közönetem':
Míg gyönyörű bokrétádért
Kofzorúmat köthetem.

A' JÓ KISDEDEK ÉDES
ANNYOKNAK NEVE' NAPIÁRA.

A' vad Tél el pusztította
Virágos kis kertünket,
Gyötrelmünkre le rontotta
Szives fel-tételünket:
Koszorút akartunk fűzni
Tiszteletünk' jelének,
'S zöld pántlikát reá tűzni
Képz függésünk' képének,

Igy tehát hogy' ünnepeljük
Édes Anyánk' napodat?
Ím szíveink fel szenteljük
Örömedre azokat:
Fel találod bizony benne
A' forró szertetetet,
És a' mi hiv társa ennek,
Az igaz tiszteletet.

Nem is fogunk meg változni,
 Míg vér lészen erünkben;
 Mert tetlzséedtől távozni
 Ugy irtózunk lelkünkben;
 Hogy, ha néha meg botlanánk,
 'S így sértenénk szivedet;
 Jaj! hibánkat addig bánnánk,
 Míg meg hoznánk kedvedet.

Bé is fogja tellyesíteni
 Kiki, a' mit fogadott,
 Azt szüntelen ditsőíteni,
 Ki illy jó Szülőt adott.
 Így majd, tudjuk, valahányszor
 E' jeles nap fel derül,
 Rajtunk szíved mind annyiszor
 Édes örömbe merül.

ÖRÖMRE VÁLT
SZOMORÚSÁG.

LÁTTAM minap egy Gerlitzét
Vesztett társán busongni:
Leg inkább az gyötré szivét,
’S kínszerité zokogni,
A’ mi hajdan fel ébreszté
Az örökre vig kedvét,
’S édes erővel élleszté
Hiv párjához szerelmét.

Ha olyan zöld ágra szállot,
Hol üzte volt érzését,
Minden tolla égnek állott,
Jajjal közlé nyögését:
Mert mind inkább érzi szíve,
Mi tetemes kárt vallott,
Hogy élténél drágább híve
Tőle megszűnt távozott.

Mit tesz szegény illy kinnyában?
 Erdőt, mezőt ölvé jár,
 'S meg sem nyugszik bús utjában,
 Míg helyre nem tér a' kár.
 Nem zeng bezzeg már a' nyögés,
 Meg szünnék a' keservek;
 Ujra támad az enyelgés,
 Vigadnak a' kedvesek.

Elsőben is lebegetik
 Örömekben szárnyokat,
 Ofztán szépen egyengetik
 Tsókra pitzin szájokat.
 E' vigságot lehetetlen
 Voltaképpen festeni,
 Ha tsak a' toll nem eleven,
 Ha tsak nem tud érzeni.

EGY LEPKÉKET GYŰJTŐ ÚRFIHOZ.

Sok Lepkét öfzve fogol
Gondos Úrfi! mint látom;
Rajtok méltán álmélkodol,
Őket én is tsudálom.

A' színeknek ékessége
Azt nyilván ki jelenti,
Hogy nagy annak böltssége,
A' ki őket teremti.

Nézd tsak! kérlek, amott annak
Melly szép tarkák szárnyai:
Már szebb színt nem mutathatnak
A' Napnak sugárjai.

'S pedig tudjad: hernyóból lett,
A' kit talám utáltál:
Midön a' tsalánból evett,
Ha melette sétáltál. —

Vigyázz erre! ki hirdeted,
Hogy nagy urak szüleid;
Mert azt bizony el hiheted,
Mások voltak eleid.

A' PILLE, 'S A' MÉHE.

HA ma az Ég ki derülne,
A' mezőre el repülne:
Fürről füre szállna,
Kényére hintálna,
Ugy mond egy szép Pille.

Vajha! ma szép idő lenne,
A' zöld rétre majd ki menne:
Munkájához látna,
Mézet viafzt tsinálna,
Felel egy kis Méhe.

GYÖNGYÖSI.

ÍM! e' kiseded semmit nem lát;
'S hogy' mulatja még is magát;
Tehát nem olly boldogtalan
Az ember, ha világtalan.

Söt boldog; mert o' melly nagy kin!
Ha kit meg tsal a' külső fzin:
Ez pedig tsak azzal mulat,
A' mit az ész jónak mutat.

Örülj szegény! mert ha látnál,
Hidd el, több búra találnál.
Ó két szemem mért vagy te ép?
De jaj! hiszen, Gyöngyösim szép!

A' FESTETT RÓZSA.

BLUMAUER UTÁNN.

Egy Képiró piros színével
Egy Rózsát rajzolt etsetjével,
Melly, mert nem volt mondva tsinálva,
Igen helyén el volt találva.
Egy fehér Rózsa ablakjában
Látván a' bibor színt társában,
Félt, hogy meg előztetik tőle,
'S azért irigység lett belőle :
Már téj színét úgy általlotta,
Hogy buba fejét le hajtotta.

A' Képiró ezt észre vette;
Azért az öntözöt neki vitte,
Hogy majd vizével meg gyógyítja.
De a' beteg meg szólítja:
Mit használ nékem korsó vized?
Ha nincs számomra olyan szíved,

Mint annak ott. Ha meg öntözel,
Még inkább halavánnyá tefzel.
Vedd inkább elő etsetedet,
'S ne szánd tölem is szép szinedet;
Másként olyan vagyok mint a' holt.
Te hetyke Bohó! így válafezolt
Az efzes képiró magában,
'S be is festette valójában.

Alig ért a' szép fzin hozzája,
Már kezdett változni formája;
Gyenge részeit mert fel ette,
Holt halavány sárgává tette.
Levelkéi öfzve fonnyadtak,
Jó illat helyett rút büzt adtak.
A' Gazda el megy 'a' Rózsához,
Hozzá értette az orrához:
Jaj! ugy mond, 'a' szépség' példája
Ime a' dög' büzét okádja.
Tövestől azért ki irtotta,
'S az ablakon ki hagyította.

Leányok! e' mesét el értsétek:
'S a' fejez rózsát ne fessétek.

A' VIOLA 's A' TULIPÁN.

Egy szép kertben, hol virágok
 'S gyümölsös fák teremtek,
 Egy violát a' zöld ágok
 Levelökkel bé fedtek.

Bátor szelíd tekintetét
 Szemérmesen titkolta;
 Jó illatja ott lételet
 Nemesen el árulta.

A' Tulipán ellenében
 Magasra nevelkedett,
 A' hajnalnak vér színében
 Mosolyogva kérkedett;

De nem tudván meg kénálni
 Senkit édes illattal:
 Meg nem szoktak nála állni
 Érzékeny indulattal.

Jámbor! neveld tsendességben
Artatlan érdemedet;
A' jutalom ditsőségben
Fel találja helyedet:

Midőn a' ki most hivsággal
Dobra üti tetteit,
A' szégyennek nagy tsúfsággal
Tapasztalja jeleit.

A' TAVASZ.

N_{APRÓL} napra szebben nevet

A' Nap tiszta artzával;

Sokkal sűrűbb árnyékot vet

A' zöld erdő fájával;

Sokkal drágább a' sík mező

Gazdagító javával;

Sokkal lágyobb a' hűs szellő

Lengedező szárnyával.

Jobban lehet meg fürödni

A' fris patak' vizében;

Jobban lehet gyönyörködni

A' rét' kövér fűvében;

Jobban lehet válagatni

A' virágok' színében:

Égi öröm így mulatni

A' víg Tavasz' ölében.

A' MÓHO HAL.

NÉZD! mint ufzkál ott a' kis hal
A' szép patak' vizében,
Valamit kap, mindent bé-fal
Telhetetlen kedvében.

Ezt a' Halász a' mint látja,
Hegyes horgát ki veti,
'S hogy a' hal a' száját tátja,
Még a' gyávát neveti.

Jaj! mit mivellz szeles bohó!
Már foly véred, el veszel:
Ugyan mért vagy olyan mohó,
Gyanús étket mért eszel.

Lássad Kisded! e' példában:
Hogy az vesztét kergeti,
A' ki tilos szabadjában
Vágyódásit követi.

Te ezen kárt el mellőzöd,
 Ha már kitsiny korodban,
 Tenként magad' meg meg győzöd
 Kedves mulatságodban.

AZ ARNYÉKÁNAK ÖRÜLŐ GYERMEK.

BEEZZEG! most látom árnyékomat,
 Tsudálom benne nagyságomat;
 Ha ki még kitsinynek mondana,
 Kegyetlenül meg bofszontana.

Mi dolog! lám nagyságod el múlt,
 Mihent a' nap felhőbe borúlt. —
 Tudjad gyermek! tsak ugy lehetfz nagy,
 Ha a' fzerentsében kitsiny vagy.

A' PARASZT.

Éⁿ Teremtöm! hálát adok,
Mert engem' meg áldottál:
Midőn annak, a' mi vagyok,
Bölts végzésből alkodtál.

Nem irígylem a' gazdagnak
Öfzve gyűjtött javait;
Mert ki tartja azt boldognak,
Ha isméri bajait?

Mi szerezte bővelkedni
E' föld' minden kintsével?
Ha nem tud meg elégedni
Az Úr maga szívével.

Ha én a' Nap' támadtával
Bé járom kis földemet,
'S a' kegyes Ég' áldásával
Fedve látom mívemet;

Ha a' hangos zöld ligetben
 A' vig madár énekel,
 A' harmatos kövér rétben
 Kisdéd nyájom szökdétsel;

Ha szomszédom korán reggel
 Vélem öszve akadott,
 'S látom, hogy fris egészséggel
 A' napra fel virradott:

Fel kiáltok szent örömben:
 Nagy az Isten' jósága!
 Minkent meg tart ép erőkben
 Ha van másnak jószága.

Ezen olztán meg vidúlok,
 Mint egy Angyal' szavára,
 'S vig örömmel el indulok,
 Akár melly nagy munkára.

Meg történik ugyan ollykor,
 Hogy igen meg fáradok:
 De tudom, hogy nap nyugatkor
 Ismét haza ballagok.

Akkor pedig el felejtem
Egész napi bajamat,
Ha ártatlan két gyermekem
Körül veszik lábamat;

'S öfzve ülvén falatozunk
A' jó Annyok' főztéből,
Még másnak is adakozunk,
A' mint lehet kevésből.

Ha már egyszer hálát adtunk
Az Istennek fenn szóval,
Hogy ő tőle meg áldattunk
Ma is elég sok jóval:

Boldog, mondom, a' Parasztság,
Ki földjét jól miveli!
Boldogabb, mint ki az ország'
Sulyos gondját viseli,

AMORNAK FEGYVEREI.
BLUMAUER UTÁNN.

NE hidjetez az Ámornak
Tí fiatal Leányok !
Mert tessék bár nagy Bajnoknak,
Hogy tsalfa, meg látjátok.

A' hány részből áll fegyvere,
Mellyet szokott hordozni,
Fartélynak mind annyi szere,
Hogy kárt tudjon okozni.

Ivét, mellyel ki rugatja
Sebesítő nyilait,
Veszszövé el változtatja,
Hogy rá kösse horgait.

Tegze, mellyen úgy bámultok,
Egy szüz egér' fogója :
Tí is könnyen benn szorultok,
Ha ki magát nem ójja.

Nyilát, hogy ha furtsaságból
Valaki meg tompítja,
Ő kegyetlen bozsfzuságból
Gyilkos törré fordítja.

Ha két szárnyát ki tépítek,
Azt hallottam felöle:
Annak hasznát vehetitek,
Pelyhes ágy lesz belőle.

Venus szötte szem kötője
Jusson bár ki kezére,
Egy tsötsömös' fedezője,
Vagy mássa lesz végtére.

A' FEGYVERTELEN ÁMOR.

M_A az Amor fegyvereit
 Magáról le vetette,
 Az erdőbe kedveseit
 Meztelenül követte;

Hogy ne talán fáklyájával
 Valakit meg sértene,
 Vagy ki pötzkelt gyors nyilával
 Köztök sebet ejtene.

Az Annyának ajándékát
 Szeméről le oldatja;
 A' gyanúnak így árnyékát
 Alnokúl el ofzlatja.

Ki ki vele most mulatol,
 Vigyázz! mert ez tsak fartély:
 Így bizonnyal arra jutol,
 A' mit még el kerültél.

Ha szem kötve sebes ivét
Olly jól tudta intézni:
Most szemének égő tüzét
Ki merné így el nézni?

Szaladj tőle! mert meg látod;
Ha az Ámor meztelen,
Tapasztalni ne kívánjod,
Fegyverben van egészlen.

AZ ÁRTATLAN IFJÚSÁG.

SZÉPEN festi az egészség

Az eleven artzákat :

De szebb, ha a' lelki épség

Szül rajtok szüz rózsákat.

Midőn a' nyers Ifjúságnak

Látom bátor fris szemét ;

Az emberi méltóságnak

Nézem benne érdemét.

De jaj! szívem nehezen ver,

Hogy ha, mint egy bus halál,

A' fiatal sárga ember

Víg kedv nélkül járdagál.

Mint egy Bajnok szélllyel nézhet

Az a' földön mindenre ;

Örvendezve fel tekinthet

A' tsillagos egekre.

Illy bánat azt nem furdalja:
Szép szép minden mellettem;
De mi hafzna? szivem vallja:
Én ezt mind el vesztettem.

Ha a' madár harsogással
Mondja öröm énekét:
Ő is igaz hál-adással
Aldja kegyes Istenét.

Ha a' patak kristaly vizét
Szeme előtt futtatja:
Ő is akkor tífzta szivét
Elméjébe juttatja.

Illy boldog az Ifjuságnak
Mind addig az élete:
Míg a' fzelid jámborságnak
Vagyon nála kelete.

A' NYÁR.

SZÉP Tavaszkor a' rétekben
 A' sok színű friss virág,
 Szép ha virít a' kertekben
 A' gyümölcssel rakott ág:

De szebb, ha arany fejével
 A' gabona hajladoz,
 'S a' gazdának sok szemével
 Meg érdemlett hasznot hoz.

Ha a' mezőn, hol ekével
 Barázdát vont a' szántó:
 Most vig ének-közt kezével
 Kévéit köt az arató.

Ha a' tarlón kereszteket
 Halmoz sűrű sorjával:
 'S a' meg rakott szekereket
 Haza hordja barmával.

Mint örül majd az asztagnak
Mellyben látja kenyerét !
Nem irigyli a' gazdagnak
Vékony bőrű tenyerét ;

Nem ohajtja dítőségét
A' vért ontó Bajnoknak :
Bátor nem tudja bőségét
A' ki állott bajoknak.

A' KÖNYÖRÜLŐ GYERMEK.

ATYA.

AMOTT egy öreg ember jár,
Mint a' hó ősz a' haja:
Bizonnyal Jó-tévőre vár;
Látszik, hogy nagy a' baja;

Tsak tsont és bőr ábrázatja,
Alig birják lábai,
Szakadt tsekély ruházatja,
Reszketnek agg tagjai.

Talám tiltja a' szemérem,
Hogy nem kér segítséget:
De szeméből ki ismérem
A' keserves inséget.

FIÚ.

Ugy tetszik, hogy én is láttam,
Könyvek ültek szemében:
Szegényt mindjárt meg is szántam
Boldogtalam ügyében.

Édes Atyám! el szaladok,
'S kevés költő pénzemből
Majd keveset én is adok
A' Jámbornak szivemből.

Kegyes Gyermekek! nagy jót tettél:
Mert szegényen segítettél:
Azért jó szíved örüljön,
'S máskor is könyörüljön.

A' FEJÉR 's A' SZERETSEN.

A' FEJÉR.

Jú! de kormos ábrázatod,
 Tsudáalom, mint mutathatod;
 Hogy ha bőröm olyan volna,
 Nintsen, a' ki le rajzolna.

Az ördögnek tekintete,
 Mint a' tied olly fekete;
 Ha akarnak ijeszteni,
 'Téged' szoktak le festeni.

A' SZERENTSEN.

Lassan! hiszen maga a' Nap
 Inkább barnán mint szökén kap;
 A' fejért meg változtatja,
 Mert rút annak artzulatja.

Nézz tavaszszal egy szilva fát,
 A' míg szemed fejr színt lát:
 Mind addig a' gyümölts nem jó,
 Az az: te hozzád hasonló.

Igy sokáig vetekedtek,
Végre azon meg egygyeztek :
Hogy egy Birót válasszának,
Kinek szaván meg áljanak.

Nyertes köztök a' Fejér volt;
A' Szeretsen így válaszolt :
Én vesztettem itt, te nyertél,
Áfrikában te vesztenél.

EGY ÜRFI ÖRVEND
ÉDES ANNYA' NEVE' NAPJÁN.

SZÖKNI szoktam örömemben,
Ha tavaszszal a' kertemben
Kies Hársfám zöldellik,
Mellynek hives homályában
A' madarak majd a' nyárban
A' szép időt éneklik.

De ma is, bár egyre fagyjon,
Bár eső, vagy hó szakadjon,
Ordíthat a' mérges szél:
Örül szivem, mert el értem,
A' miért az Eget kértem,
Örvendetes így a' Tél.

Édes Anyám! köszönnélek,
De mi féle szóval éljek,
Hogy ki ejtsem, mit érzek?
Egő hozzád szeretetem,
Határ nélkül tiszteletem;
Így maradok, míg élek,

ÉGI HÁBORÚ UTÁNN.

REGGEL volt. A' setét hegy megett
Egy terhes felhő emelkedett
Az égnek bús térségére,
'S fátyolt vont a' nap' képére.

A' félénk Természet halgatott,
'S az egész vidék úgy látszatott,
Mint egy borzafztást ébresztő
Holtakkal meg telt Temető.

Egyszerre el riadnak a' fzelek,
Rajtok morogván a' fellegek,
Kik meg rázván homlokokat
Szórták a' tűz villámokat.

Ez gonosz szerentse' póstája!
Bút lát ma a' mező' gazdája;
Vagy hamu lesz hajlékából,
Vagy gaz el vert jószágából.

A' gőz - hegyek már közelgetnek,
 Majd ha árjaik meg erednek,
 Mint a' patak szük árkában,
 Ugy zúg a' viz az utzában. —

De nem! A' mitől úgy rettegtünk:
 Kár nélkül által ment felettünk:
 Tsendes eső következett,
 A' min hegy völgy örvendezett.

Ím a' szép nap újra tündöklök,
 Fénnye arany színbe öltözik,
 A' szivárvány ellenében
 Nevet a' vékony felhőben.

Zöld fele reménnyel ébreszti,
 Ha a' szivet bánat epeleszti,
 Azt mutatja pirossága,
 Hogy még meg tér vidámsága.

Lám a' Patsirta, ki féltében
 Imént el bújt mély rejtekében,
 Már most vígan énekeli
 Azt, a' ki gondját viseli:

El kezdem én is énekemet,
'S a' kinek köszönöm életemet,
Aldozatúl be ajánlom,
Hív oltalmát így hálálom.

Z S U Z S I.

A' szép Zsuzsit ki tsufolják,
Hogy fiatal létére,
Mert rút vének ostromolják,
Ügyel szüzességére:

Ez magában nem nagy dolog,
Igáz, vak is láthatja;
Nagy városban a' ki forog,
Azt még is tsudálhatja.

AZ UJJONNAN ÜLTETETT
FAHOZ.

É^N is ezen öröm kertben
Egy ifjú fát ültetek,
Majd egykor a' Ki - keletben
Ha alatta ülhetek:

Itt lesem meg, hová rakja
A' víg madár kis fészkrét;
Itt halgatom, miként mondja
Örömében énekét.

Itten fogom olvasgatni
A' gyönyörű könyveket,
Itten fogok irogatni
Mulatságból verseket.

Azért hamar nevelkedjél,
'S hajts sűrűn zöld ágokat,
Arról te ne kételkedjél,
Jól viselem gondodat.

A' szél ellen meg támasztlak,
Hogy gorombán ne rázzon;
Gyakran vízzel meg itatlak,
Hogy az aszál ne ártson.

Hébe korba meg kapálom
Körös körül tövedet;
A' rosz füvet ki gyomlálom,
Hogy ne lopja nedvedet.

De te ezen fáradságot
Úgy meg nem érdemlenéd,
Hogy ha csak a' szép virágot
Gyümölts nélkül teremned.

Mert mit ér, ha valaki szép,
De ha nem jó mellette?
Ez csak olyan lelketlen kép,
Melly szinét el vesztette.

KERÜLD A' PÖRT.

HOGY az eső el eredett,
Egy kényes Juh meg ijedett,
'S a' sűrű bokrokba mászott.
Igaz, hogy ott meg nem ázott:

De még nagyobb kárba esett;
Mert a' míg jó időt lesett,
A' tüskékbe meg akadott,
'S gyapja' java ott maradott,

* * *

Így néha meg károsodik,
Ki Ügyészhez folyamodik;
Sokszor nagyobb a' veszteség,
Mint a' pörből várt nyereség,

A' VÁLTOZÓ SZERENTSE.

N_{EM} de! a' míg tsapogattad
Fa tsigádat, fzőgdözött?
Most hever, mert nem bántattad,
Gyermekek játékid között.

Igy a' ki a' fzerentsének
Mindég lágy ölében ül,
A' szép erkölts' öfzvénység
Üzésében el henyül:

De fel ébred a' serénység,
'S halznának lefz látfszatja,
Ha nyavalya, vagy fzegénység
Néha meg látogatja.

ÖSZVE HASONLÍTÁS.

Jól mondod! hogy a' fzeretők
 Ollyan frisek, mint a' fzellők.
 Az az; hogy a' fzerelmesek
 Nagyobb részint mind fzelesek.

Valamint a' fzel nem nyughat,
 A' tárgyakban nem válogat;
 Majd rózsához, majd fzekfűhez,
 Majd a' mezőn fzélllyel repdez:

Ugy ők is tsak tsalogatnak,
 Egy fzéptől más fzéphez tsapnak;
 Most a' fzőkét magafztalják,
 Majd a' barnát fzebbnek valják.

Szelek tehát így bizonnyal;
 De nem azon jó hafzonnal:
 Hogy másokon enyhítsenek,
 Bár senkit ne hevítsenek!

A' RÓZSA 's A' TÉLI-ZÖLD.

MEG kell adni a' Rózsának,
Hogy ő bizony szép virág,
Azért a' kert Afzfonyának
Méltán tartja a' világ.

Lám hajnalkor alig nyílik;
A' kelő nap meg szépül,
Rózsa szinbe öltözködik
Akkor is, ha le készül.

A' harmatnak fris gyöngyei
Leveli közt úgy ülnek,
Mint a' szemérem' könyvei,
Ha szüz artzára gyűlnek.

Ollyan kedves az illatja,
Mellyet szokott lehelni,
Hogy annak, ki szagolhatja,
Örömmel kell meg telni.

Tsak hogy holnap már le hullnak
E' gyönyörű levelek,
'S velek együtt mind el mulnak,
A' mik kedvet nevelnek.

Más törvényt tart a' Téli-zöld;
Nem nagy ugyan szépsége,
De bár őszve fagyjon a' föld,
Még is virít zöldsége.

Rózsa képe a' szépségnek,
Melly olly hamar el hervad:
A' Téli-zöld a' nagy észnek,
Melly örökké fenn marad.

A' HOLDHOZ.

HOLD! melly szépen világítz te
A' tsillagos kék égről;
Nem tudván, melly könnyen mond le
Az Ember a' hivségről:
Míg bús szemem sírva nézi
Tiszta fényed mint halad,
Nyughatatlan szívem érzi,
Hogy vig kedve úgy szalad.

Magán, árván járok kelek,
Egy Alnoktól meg vetve;
De a' kit nem gyűlölhetek
Egyéfszen el felejtve:
Ott két Hársfa' árnyékában,
Hol egy patak tsörgedez,
Lakik kisdéd hajlékában
A' Hitzegő, 's örvendez.

Vess egy sűgárt ablakára,
Halaványon szolgálva,

'S hogy itt ülök, add tudtára,
 Méltatlan meg útalva;
 Vagy ha talám azt halgatja,
 Mint nyög a' Fülemüle;
 Mond, szemem is itt hullatja
 Könyvét, gyászba merülve.

O! melly komor a' Természet,
 Melly eddig olly ékes volt;
 Minden öröm el enyészett,
 Minden jó 's szép már ki holt.
 Mint egy néma temető hely
 Egész vidék úgy látszik,
 A' hol a' sír keresztekkel
 Tsak a' zúgó szél játszik.

Ereszkedj le édes álom!
 Fedd bé fáradt szememet,
 Talám benned fel találom,
 Ki meg szánja ügyemet.
 Ah! de ez is el távozik,
 Mint egy hamis rosz barát,
 A' ki tüstént meg változik,
 Hogy ha szerentséltent lát.

Fa! képe vagy életemnek,
Nem rég' szépen virúltál,
'S példájára keservemnek
Díszedből ki pufztúltál :
De te várhatd még a' Tavaszt,
Ki el üzi a' Telet,
Engem' a' bú holtig hervaszt,
Nints számomra Ki - kelet.

KÍVÁNSÁG.

BOLDOG, a' ki egészségben
 Szülő egét szijhatja,
 'S pört nem látó tsendességben
 Örökségét birhatja.

Míg más kevély ditsőségért
 Ülve töri bús fejét:
 Ő bé járja kedv - töltésért
 Addig keskeny mezejét.

Nyája szerzi eledelét
 Feles hafznú tejével,
 Az készíti öltözetét
 Gyapjat termő bőrével.

Az izzasztó verő fényben
 Arnyékot tart hús fája,
 A' tsikorgó kemény télben
 Fülük töle szobája.

Szívét a' gond nem furdalja,
Nyers mindenkor ereje,
Háza' népe vigasztalja,
Örömben foly ideje.

Nap közt el lát kis dolgához,
Könyvekben sem járatlan,
Az éjtszaka jó álmot hoz,
Mert lelke is ártatlan.

El tölteni így kívánnám
Én e' földön éltemet,
Hordozhatná más, nem bannám,
Neve alatt versemet:

Midőn testem porrá válna,
Vad fű alá temetve,
A' hol senki nem járkálna,
Mély bánatot tetetve.

SÓHAJTÁS A' BÉKESSÉG UTANN.

SZELÍD Galamb! ki zöld ággal
Feded a' Föld' népeit,
El mellőzvén okossággal
A' gyilkos ölv' körmeit:

Igaz e, hogy jövendőben
Már a' lestől nem félhetsz?
Ha úgy van: jer, e' mezőben
Kényed fzerint el élhetsz.

Vessd le az olaj fa ágot;
Mély gyökeret hadd verjen,
'S embert illő boldogságot
Mennél előbb teremjen.

A' hol ez nyöl, az erdőkben
Nem dül a' fa sántzoknak,
Nem ásatik a' mezőkben
A' vetett föld árkoknak.

Nem kapálja az ádáz ló
A' virágos réteket,
Nem pirítja a' ki folyó
Ember vér a' vizeket.

Az árnyékos ligetekbe
A' vig öröm vízfőz tér,
A' meg indult jó egekbe
A' sok sohajtás fel ér.

A' Hitves-társ ki terjeszti
Férje után karjait,
Atya Anya meg fereszti
Öröm könyvben fíjait.

A' hív Barát alig várja,
Hogy Barátját láthassa;
'S ha egyszer ölébe zárja,
A' hült vért le moshassa.

A' Bujdosó félre teszi
Koldús botját 's táskáját,
Munkás szerez elő veszi,
'S szánt vet, fujván nótáját.

Siess tehát szelid madár!

Az olaj fa ágával:

Vigasztalj meg egyszer immár

A' Békesség' javával!

EGY HALDOKLÓ' SZAVAI.

MEZTELEN volt születésem,

Szinte úgy lesz temetésem:

Életem hát se nyereség,

Sè halálom nem veszteség.

ÚJ ESZTENDŐRE.

NÉZD! hogy' folynak gyors szökéssel,
Eggyes titkos sietéssel

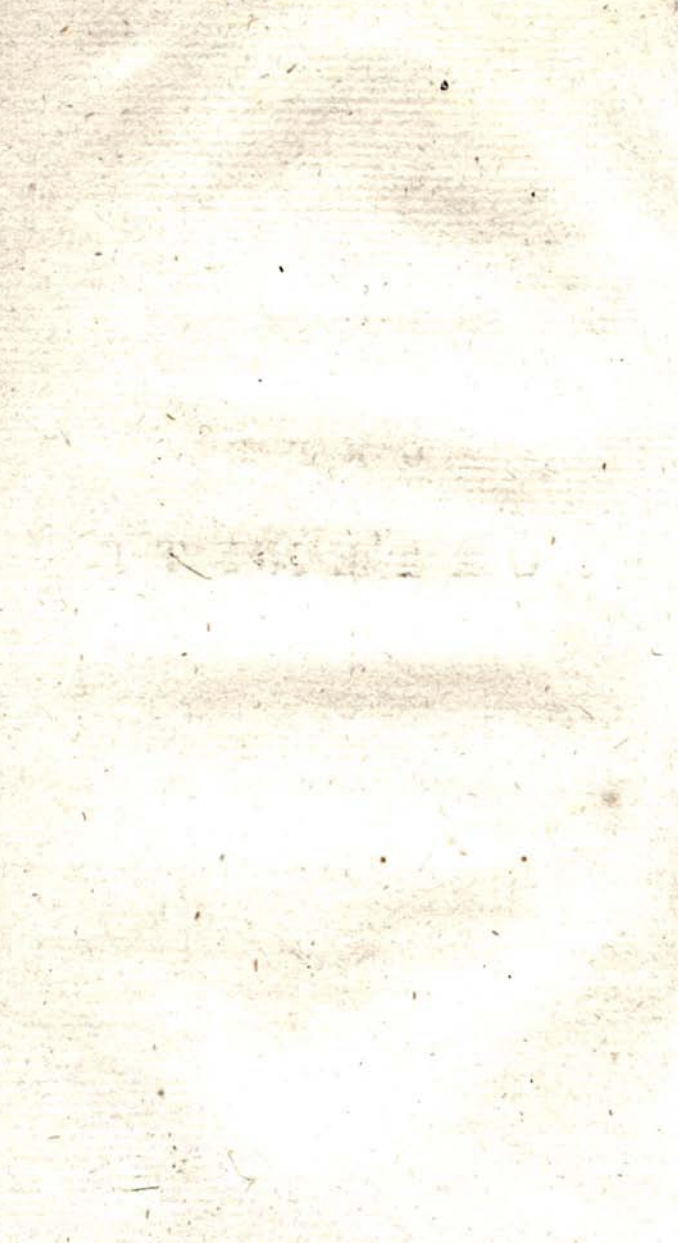
A' pataknak vizei:
Így mulnak el gyorsasággal,
Szemfényvesztő nagy hivsággal
Az embernek idei.

A' Patakok vig tsergéssel
Jutnak számos kerengéssel
A' nagy tenger' öblébe;
Életed illy vigassággal
Folyván kivánt hoszszasággal
Juss Örökség' keblébe!

Á G N E S

T Ö R T É N E T E.

A G N E S'
T Ö R T É N E T E

E L S Ő É N E K.

L E G ékesebb tagja a' nagy Természetnek,
Édes fele a' bölts Emberi Nemzetnek,
Szép Nem! ki érzékeny szíved' hatalmával
Jót, vagy rosszat tehetsz a' Világ' fiával,
Tudjad, hogy nem tartós az olyan boldogság,
Mellyel kezét nem fog a' szelíd jámborság;
Hogy az élet bé van hintve veszélyekkel,
Mint a' kék ég gyakran komor fellegekkel.
Halljad tsak az őszbe borúlt Öregeket,
Kiknek meg érlelte az idő ezeket,

A' heves Ifjokról miként gondolkodnak:
Kár után, úgy mondják, későn okosodnak!
Agnes' Története ezt meg bizonyítja,
Tudom, szemeidet könyvekbe borítja;
Mellyekben lábbadván vegyed gondolóra,
Mi nagy szükség vagyon olly Igaz-mondóra,
A' ki fel fedezze a' rosznak kút-fejét,
Hogy rontsa, ha lehet, ragadó erejét. —

Agnes olly Szülöktől vette eredetét,
Kikben az Erkölsnek látván jó keletét,
Nem tsak halgathatta oktató szavokat,
De követhette is jeles példájokat.
Követte is: azért lelkekből szerették,
'S hogy örömekre lesz, méltán reménylhatték.
Ők se szánták töle vékony értéköket,
Ő reá szentelték leg több idejüket.
Már tizen hat Tavas virágzott éltében,
Mindenik uj díszfel ragyogott képében.
Kartsú test, ép artza, gyenge pirossággal
Ölve ölelkezve nyölt az ifjúsággal;
Kökény szemeinek szikráztak tüzei,
Kiket félig fedvén selyem szál szörei,
Igézve rajzolták szelíd erköltseit,
Szívének ártatlan érzékenységeit.

Egy szóval: remekje volt a' Természetnek,
Tüköre az éles észnek, 's szép termetnek,
Mellyhez minthogy a' jó Nevelés is járult,
Tökéletességin minden ember bámúlt.

Azért, mint a' virág tsalja a' méheket:
Ugy vonta magára ő is a' fzemeket,
Mellyek, ha valakin érdemre akadnak,
Az érzékeny szívnek mindjárást hírt adnak,
Ki édes kinjában addig egyre hevül,
Míg a' betses tárgynak kedvébe nem kerül.

Történt: hogy egy gazdag Úr Neve' napjára
Mulatságot tartott Ház - népe' számára.
Tág szobái égtek száz tükrös gyertyával,
A' muzsika zengett bájló hangjával;
Asztalát étkekkel bőven meg rakatta,
Jó szamatú borát sűrűen hordatta:
'S hogy az Ifjuságnak lássa örömeit,
Vendégül hívatta serdülő Szépeit:
A' kik is jó számmal egybe sereglettek,
'S a' bámuló fzemnek tsudáivá lettek.
Egy, nagyobb Nemének fitogatására,
Más, a' Természetnek ki pótolására;
Ez, hogy előbb keljen a' lejtős vígságban,
Eröltetett mélyen úszott a' hivságban.

Itt a' kenderőző máz pirúlt az artzákon ,
Ott a' hím, arany, gyöngy fénylett a' ruhákon ;
Mintha csak illy puha fegyverek volnának ,
Mellyeknek a' szivek ellent nem állnának.

Midőn a' sütő Nap rekkenő estvével
El nyungszik, szemünket fárasztó fénnnyével,
'S fel kél a' tsendes Hold szelid világával,
A' vékony felhőkkel játszván sugárával:
Kiki érzékenyen tekint fel az égre ,
'S reá felejtkezik a' tiszta szépségre.
Hilyen erővel bir Agnesnek artzája ,
Tisztességes, velős, víg kedvű tréfája,
Tsínos, de nem pipes fejr öltözete,
Deli, mértékletes maga viselete.
Ki tsudálja tehát: hogy valakik nézték,
Személlyét ditsérő szavakkal tetézték;
Hogy egy gazdag Ifjú' szivét érdeklette,
'S ennyi díszeivel rabjává is tette.

Károlyt magasan költ derék alkotása,
Ég szín szemeinek nyájas mosolygása,
Melly tekintetének olly kellemet adott,
Mint a' Nap a' Földnek, ha tisztán virradott.
Rózsával vegyített szőke ábrázatja
Az ép ifjúságnak nyers színét mutatja.

Az eleveniséget mérséklő tsendesség,
 Józan beszédéből ki tetőző efzesség,
 Ugy tüntették Őtet mindenek' szemében,
 Hogy nem volt, ki helyet nem kívánt szívében.
 De csak Agnes vala, ki azt meg hatotta,
 'S együtt tsendes nyugtát fel háborította,
 Annyival is inkább, mert észre vehette,
 Hogy titkon szemeit rajta legeltette,
 'S sebes pillantásik ha öfzve akadtak,
 Bár félve, egymással örömet mulattak.
 Mit tető? bajt kezd vinni új ellenségével,
 De érzi, hogy nem bír kedves erejével;
 Meg hódúl, fegyverét magának szegezi,
 'S kevély győzedelme után el végezi:
 Hogy, bátor a' tiszta szemérem pirítja,
 Még is a' szép Agnest imígy meg szólítja:

Meg botsássjámbor Szűz! hogy meg szólíttalak,
 Ambár közelebbről csak mostan láttalak.
 Feles Társaságban én már meg fordúltam,
 De olly hathatósan még meg nem indúltam,
 Mint most, hogy érdemi drága személlyednek
 Elöttem olly kellő színben jeleskednek.
 Ha a' szép ég még szebb Mennynek csak árnyéka,
 Hogy ne lenne szép test szebb lélek' hajléka!

Mi szükség tagadnom! szépnek 's jónak látlak,
Ezen díszek mellett, míg élek, imádlak.
Maga az alkotó Kéz midőn készített,
Drágább kintseivel azért ékesített,
Hogy mint főbb remekjét Téged' tsudáljanak,
'S hogy a' fzelíd szivek Néked hódoljanak.
Ne nézd e' két artzát lepő pirosságot
Mint valamelly zavart eszü gyávaságot;
Ki a' Szeretetnek biztatásával él,
Annak erejéről buzgó tüzzel beszél.
Az Embert a' Vadtól ő különbözteti,
Illő méltóságát tsak ő szerezheti.
Földi boldogságnak ő az első neme,
Véghetetlen minden élönél érdeme. —
Vajha szemed bennem annyit találhatna!
Hogy vele kedved is rajtam meg szálhatna.
Irigységet szülne, tudom, kegyességed;
De annál nagyobb kint okoz hidegséged.
Ha türhetfz, 's még másnak nem adtad szívedet
Nézz engem' mint holtig szerető hívedet,
A' ki szándékidat bé fogja tölteni,
Minden örömeit lelkéből közleni.
Olyan lesz életünk, mint a' víg Ki-kelet,
Mellyben a' nyájosság ártatlanúl nevet;

Mint a' melly muzsika szerek jól eggyeznek,
Mert, hiszem, szíveink egyiránt éreznek.

El pirúlt e' szókra a' Szűznek artzája,
Szebb színt nem mutathat a' Pünköst' rózsája.
A' melly tűz melyében eddig tsak pislogott,
A' nyelv' jó fzelétől már halkal lobogott;
Mert fel nem gerjedni szép Ifjú' szavától,
Nem lehet kívánni Éva' leányától.
Mint a' madár öként tavaszszal énekel:
Ugy természet szerint a' szép szó érdekel,
Kivált, ha azt ilyen ékes nyelv folytatja,
'S a' mellynek egyszer'smind kedves foglalatja.

Agnes illy váratlan dolgok' hallására,
Nem tudta, melly válasz illik ajakára;
Az öröm 's szemérem szívében hartzoltak,
Fő tárgyakhoz képest mást mást parantsoltak.
Végre fel emelvén le süttött artzáját,
Illy bölts feleletre nyitotta fel száját:
Jó Ifjú! nem tudom, mi érdemnek véljem,
Hogy betses szemedbe tünt tsekély személlyem.
Azt gondolod talám, hogy nagyok szüleim,
Vagy hogy sokat érnek várandó kintseim;
Káros bánkodhatnál, meg mondom előre:
Nálom nem építhet'sz ilyen fenék kőre.

Azonban, ha az Ég' szent rendelkezésből
Társodnak válaftafz szíved' ösztönéből:
Minthogy a' szülőknek élünk jóvoltagekkel,
E' lépés is essék az ő tanátsokkal.
Ők, a' kik bennünket igazán szereznek,
Semmiben ok nélkül akadályt nem vetnek.

Mint a' bús Gerlitze' nyögő szózatjára,
Ha a' Társ rá akad szerelmes társára,
Helyet alig talál heves örömeben:
Károly is így örvend vélt szerentséjében.
Ah, jó Lélek! úgy mond, a' nagy vér 's gazdagság
Elöttem leg kissebb, leg utolsó agság.
Olly mohón csak azok kaphatnak ezeken,
Kik hívságot üzni akarnak pénzeken.
Illy költsön szerekre nints Néked szükséged;
Meg van Természettől adatott szépséged.
Lássa más, ha magát majmozva szepíti,
Az Angyalt a' tzifra tsunyán ékesíti.
Egy ital hideg viz, egy darab jó kenyér
Gazdagon meg rakott asztalnál többet ér:
Ha azt két hív Lelkek együtt méríthetik,
Ha ezt éhség ellen két felé törhetik.

El hidd, ha éltemet öledben tölthetném,
Azt szeretetünknek 's Néked szentelhetném:

Egy kalibát, hol az ártatlanság mulat,
 A' hová bé nem fért még a' rosz indulat,
 A' saját mezőben legelő kis nyájnal —
 Többre betsülöm a' leg gazdagabb tájnal.
 Mások a' bőségben bizvást ufzhatnak:
 A' kajánok reánk agyarkodhatnak:
 Nem törödném vélek, 's az egész világgal,
 Hol szüntelen tsatáz a' rosz a' jóssággal.
 Mí meg vonnánk magunk', békességben élnénk,
 A' haragos bolzfú' mérgétől nem félnénk:
 Tsak magunkra lenne egyedül figyelmünk,
 'S arra, hogyan nyöljön naponként szerelmünk.
 Erre nézve, kérlek: maradj szavad' híve;
 Ne félj, nem változik szeretődnek szíve.
 Megyek, Isten velünk! addig nem nyúghatom,
 Míg óhajtasomnak töltét nem láthatom.
 Semmi viszontagság azt nem gátolhatja,
 Ha meg eggyez benne Szülénk' akaratja;
 'S mért ne eggyezne meg? igazság kérésünk;
 Meg bántaná őket kétségeskedésünk.

Most érzi először Károly életében,
 Melly kínos bú mardoz az ember' keblében:
 Ha attól, bár kisség, kénytelen el válni,
 Kiben, szerentsés volt hív Társra találni.

Minden szempillantás napokká változik,
Míg véle ujjolag öfzve találkozik.

Azért mint a' villám Károly el sietett,
Hogy hamar meg hozza a' víg feleletet.
A' Szerelem költsön engedte szárnyait,
'S Attyához repülvén így önté szavait.

Édes Atyám! tudom, szereted fiadat,
Ha az boldog, annak állítod magadat.
Igaz boldogságnak jutnék kútfejére,
Ha reá állanál fiad' kérésére.

Te mondád : keserű az ember' élete,
Hogy ha erőszakot szenved természete.
Valaki él, annak kín a' magánosság,
Gyönyörűség a' két egy szívű párosság.
Ennek köszönhetjük mi is lételünket,
Ez által vihetjük meszszebbre nevünket.
Unokákban fogunk holtunk után élni,
Mint Feniksz hamvából ujjonnan ki kélni.
Hagyd helyben, jó Atyám, tett választásomat,
Hogy Ágneset szeressem mint hitves társomat.
Ágnes a' Természet olly igen szerette,
Hogy leg szebb javával fel ékesítette :
De a' Jámorság is úgy tündöklék benne,
Hogy érte Nálod is, tudom, kedves lenne.

A' mit a' szerezte tőle meg tagadott,
 Abból, édes Atyám, Néked bőven adott;
 Közöld kegyességből csak kis részét vélünk,
 Ígérem, mindenkor örömedre élünk.

A' fel lázzadt Atya tsendesen halgatott,
 Valamíg Agnesnek neve nem hallatott;
 De értvén, hogy nem nagy házból született,
 Tsuda hamar mérges haragra gerjedett.
 A' vér öfzve futott rántzos homlokára,
 Honnan a' nagy bozsfú nézett le fiára,
 Sárga képén barnás foltok fakadoztak,
 Szemeiben vörös erek dagadoztak,
 Mellyekből talántán dölfös könyv is folya,
 Ha a' neheztelés bé nem itta volna.
 Dúlt fült epét rágván, lábai dörögtek,
 Félre vont ajaki rútúl így höbögtek:
 Méltatlan vagy, hallod, érdemes nevemre,
 Méltatlan nagy gondal szerzett értékemre,
 Ha alaton porba akarsz le heverni,
 S fel kapott híremet így bűzbe keverni.
 Kinek ütközhetett csak esze' ágában,
 Hogy kedved telhessék egy koldus' táskában!
 Hej! szemmel ész nélkül kezdtél e' játékhoz,
 A' melly bús fejedre késő bánatot hoz.

Én nem adom reád soha áldásomat,
Hogy le allyasítsad vagyonos házomat.
Takarodj előlem, szégyenlem szívemből,
Hogy illy szennyes lélek néz ki gyermekemből.

Gondolj egy külföldön vándorló férjfiút,
Ki midőn már közel édes honnyához jut,
Szegényt a' rév partnál a' szelek fel kapják,
'S újra a' fertelmes habok közé tsapják:
Búban ázott könyvek refszketek szemében,
El tűnt anya-földje forogván ezfében.
Valóságos képe ez most Károlyunknak,
Méltó tárgya szíves szánakodásunknak.
Ő kevéssé előbb víg gondolatjában
Boldog volt Agnese' drága birtokában:
'S most kemény Attyának kínos válaszára,
A' kő meg lágyúlna zokogó jajjára.
'S a' mi még sajnosabb, keservét titkolja,
Ne hogy kedvesénél baját el árúlja.
De a' szemfüles Hír, ki folyvást lesben áll,
Kivált az epedő boldogtalanoknál,
Alig lett a' történt dolog értésére,
Fel kapta szaporán tsatsogó nyelvére,
'S valamerre járt kélt, hirdette útjában,
Míg ki nem fetsegte azt Agnes' házában. —

A' jó Szülők ezen szívből meg idúltak,
Könyvező szemekkel az égnek fordúltak,
Tudván, melly nagy szégyen háromlik reájok,
Ha így kissebbedik ártatlan Leányok.
Am többre betsülték ők jámbor nevöket,
Mint a' dús Gazdagok' halmozott kintsöket.
Azért is házoktól Károlyt el tiltották;
De jaj! még a' rozsat így ki nem irtották.

A G N E S'

T Ö R T É N E T E,

MÁSODIK ÉNEK.

S OHA nem találósb az Ember' elméje,
Mint ha a' bút-látó Szerelem bibéje.
Alljon bár a' szemes Argus őrt mellette,
Ugy reá szedetik, hogy észre se vette.
Katonaság dolgok a' szerelmeseknek,
Nagy gát teszi őket nagyobb nyertéseknek,
Ezen indulatnak az a' természete,
Hogy az ellenzéssel gyorsabb tenyészete.
Valamint az arany tűzben próbáltatik:
Ugy a' hív szeretet veszélyben látszatik.
Károly magát ilyen okkal ébresztette,
Ha kedvetlen sorsa szivét epeesztette;
'S minthogy Agnesét is így bátorította,
Melyében a' tüzet mind inkább gyújtotta:

Loppal el küldözvén hozzá embereit,
 A' kik híven kézhez adták leveleit;
 Mellyekben mert tollát szívéhez értette;
 Személyét előtte meg lelkesítette;
 'S így Kedvesét látván mindenik sorjában,
 Ezerfzernél többször olvasta napjában.
 Már úgy tetszik néki, hogy egész életében
 Nem lehet szerentsés tsak károly' ölében.

A' bölts szülők látván, hogy kedves leányok
 Nints olly ki nyílt szívvel mint eddig hozzájuk;
 Hogy önként keresi a' magánosságot,
 Ki eddig szerette a' víg társaságot;
 Hogy majd örvend, majd sír mély gondolatjában,
 A' mint kétes sorsát képzei magában:
 Sok fej - törés nélkül bajára akadtak,
 Gyötrő aggodalmin bánatra fakadtak;
 Mert tudták, melly káros az ollyan szeretet,
 Mellyet a' Házasság' boldoggá nem tehet.
 Hogy tehát elejét vegyék a' veszélynek;
 Ki telhető okos figyelemmel élnek:
 El küldik hirtelen meszszebb leányokat,
 Vélván, hogy el fojtják így indulatjokat.
 Lám a' tűznek ha nints folyvást táplálása,
 Lassanként magától lészzen el alvása.

De valamint a' Rab süket tömlőtzében
Még elevenebben forgatja elzében,
A' mit előbb fzélyyel tett szabadságában,
Midőn a' Szerentse követte nyomában:
Ugy a' Szerelmesek, ha nem látják egymást,
Majd még jobban érzik a' kínos kár-vallást;
'S ha nem hallatik is panálfz fzó fzájokból,
A' fzorúlt fzív ki néz bádjadrt artzájokból,

Értvén Agnes: hogy már a' kotsi kéfzen áll,
Le botsátá fejét, mint egy lilium fzal,
Mellynek fzarát a' vad fő fzel meg hajtotta,
'S forró könyveivel bús képét áfztotta:
Még is olly ékes volt tífzta ábrázatja,
Hogy magát a' deli épséget mutatja.
Vitéz el-fzánással meg győzi nagy bújat,
Édes fzüleitől vévén rég butsúját.
Keservét takarja sovány mosolygással,
Szoros melyén tagít lassú sohajtással;
Hogy ne lássék, millyen kínos kötelesség,
Mostan leg előfzör az engedelmesség. —
Szülei fzivekhez váltva fzorították,
Erzékeny tsókjokat reája ofztották;
De titkos bánatot jelent pillantások,
Mintha foganatlan lehetne áldások,

Már indul — a' bú is meg indul szívében,
 Ujra sós tseppekre olvadoz szemében;
 Ottan' sír Károlynak emlékezetére,
 Mig végre le gördült dobogó melyére.
 A' részt-vevő úti-társ is szomorkodik,
 Az egész környékben mély tsend uralkodik,
 A' serény lovak is halkal lépegetnek,
 Mint midőn valakit pompásan temetnek.
 A' felhők a' tiszta eget bé fedezik,
 A' Nap sugárral benne el rejtezik;
 Mint egy fekete gyászt vészzen fel fénnyre,
 Agnes' fájdalmának bús tiszteletére.
 'S olyan szomorú volt végre le nyúgvása,
 Mintha nem lenne több kies támadása
 Azon kis vidékben, a' hová Agnes ment —
 Szerentse, ha ez bal jövődöt nem jelent.

Károly illy kedvetlen ügynek közepette
 Gyakorta szemeit az égre vetette,
 Kérdezvén: mi lehet olly gántsos éltében,
 Hogy ennyi akadályt szenved szerelmében?
 Mért? hogy értésére tsak az sem eshetett,
 Szeme elől Agnes melly helyre vitetett.
 De leg nagyobb követ az tett bú szívére,
 Hogy már számot nem mert tartani hívére:

Félvén, hogy valamint a' hely tőle ofszja:
Ugy fzeretetétől az idő meg fosztja.

De melly helytelen volt azonn aggódása,
Meg mutatta Agnes' érkező írása,
Mellyben ártatlanúl érzékeny tollával
Igy közli kínjait kedves Károlyával.

„Mi idegen hely ez, könyörülő Egek!
A' hol számkivette kétségben lézzegek?
Itt ülök únalmat lehellő szobámban,
El ámúlva most is azon mély tsudámban,
Mellyben Tőled, áldott Lélek, meg fosztattam,
'S nem tudom, mi módon ide hurtzoltattam.
Mint egy fzelíd bárányt a' mészárló székre:
Ugy hoztak erővel e' gyászos vidékre.
Mindenik lépés közt, mellyet Tőled tettem,
A' halál' erejét előre érzettem. —

Hogy testtel el válljak, szüleim tehették:
De, hogy lélekkel is, véghez nem vihették.
Leg kissebb részem van velem foghelyemben,
Nálad lakik, a' mi él, 's érez testemben;
Nálad mulatoznak folyvást gondolatim,
Jaj! de annál szívre hatóbbak bánatim;
Mert érzem, hogy szükség Rólad emlékeznem,
Akkor is, ha mondják, meg kell felejtkeznem.

„Mi az Ember? látom, egy muló könnyű hab,
 Mellynek a' dühös szél kényére utat szab.
 Ah kegyetlen Végzés! vesztemet akartad,
 Mikoron nyugtomat ekként fel zavartad. —
 Mint egy tüzes villám, ha tsendes időben
 Tsattanik a' gözzel terhelt levegőben:
 Úgy dörrent fülembe e' szó: nints mit tenni;
 Készülj! e' helységből néked el kell menni.
 El jöttem; 's még nem is vehettem bútsúmat,
 A' mi mérték nélkül öregbíti búmat.
 Tehát azért kellett egymásra akadnunk,
 Hogy hamar kínok közt kelljen el szakadnunk?
 Azért kezdett bennün', hív érzés támadni,
 Hogy egymásért mélyen tudjunk fohászkodni?
 Hogy a' víg nyájasság kerüljön bennünket,
 'S a' sűrű sohajtás töltse bé egünket?
 Mellyben bús képeink' lebegni láthassuk;
 'S kínjain zokogó nyögésit halhassuk!
 Szívem olyan kútfő, mellyből öröm áradt;
 De az már belőle egy tsöppig ki száradt.
 Nem olly szép a' virág feselő korában,
 Nints vigság a' madár' éneklő szavában.
 Setét gyászba borúlt, a' mire szemem néz,
 Még a' forgó égnek szépsége sem ígéz.

Ha rózsza színt mutat, már nem is vizsgálom;
Tsak akkor szeretem, ha búsnak találom:
Midőn az éjjelnek komor homályában
Minden a' halálnak nyugszik árnyékában.

„Üss hamar számomra te utolsó óra!
Tsak te fordíthatod bús ügyemet jóra.
Senki nem könyörül rajtam rabságomban,
Nem hoz vigasztalást senki aggságomban;
Senki nem néz ezen meredek mélységre,
Mellynek szélén állok, hogy el nyeljen végre.
Hidegek a' szívek, mint a' jeges bértzek,
'S kemények, mint az ott benne termő értzek.
Biztos segítséget Tőled sem várhatok;
Mert a' mint gyakorta Felőled álmadok,
Hogy ha felém sietsz kegyes indulattal,
Világba térsz borzadást szülő ábrázattal.
Sárgaság fogja el ilyenkor képemet,
Halálos hidegség rázza meg testemet;
Tüzesen háborgó szívem kezd vérezni,
Mert szörnyű jövőndöt érez következni.
El tikkadok, mint egy fakadó virág szál,
Mellyet idő előtt el fojtott az aszál;
Vagy mint egy fa, melynek leveli sárgulnak,
'S az őszi tsipős szél' fúvására hullnak. —

Élj Te szerentsére méltóbb drága Lélek!
 E' kerek ég alatt én jót nem reméllek.
 Élj! 's ha talán nyájas örömid engedik,
 Gondold meg, hogy Érted egy rab epekedik.,,
 A' pénzt gyűjtő Fösvény annyira nem örül,
 Ha loppal el emelt kintse vízfza kerül:
 Mint most Károly, vévén Agnese' levelét,
 Mellyből ki tanulta annak hol-lételét;
 'S a' mi több, a' mellyből érti sohajtását,
 El szakadásokon tartós bánkodását.
 Boldog szempillantás! úgy mond, szent szerelem!
 Érzem, szined előtt mint fut a' gyötreme;
 Mint öntöd a' szelid írt a' természetre,
 Hogy az el dült kedvet támaszd új életre.
 De látom Agnest is mély búba merülve,
 Mint ama' kesergő szűzet síron ülve,
 Muló boldogságát eszében forgatni,
 Képére fekete fátyolt burogatni.
 Látom, miként nyújtja felém szép karjait,
 'S intve kér, hogy vegyem szivemre kinjait,
 Mefzfze tehát tölem tündér multságok,
 Olly sok ezereket vakító hivságok!
 Jó-tétel! te nemes tárgya az embernek!
 Minden erek bennem csak te érted vernek.

Van e, de lehet e már bővebb jutalom?
 Mintha hiveségemmel azt meg vigasztalom,
 Ki a' nyögő bánat' terhével küzdködik,
 'S ébrefztgető barát nélkül szükölködik.
 Igazsággal tőlem vár ő segedelmet,
 Megyek is, meg vetvén minden veszedelmet.
 Ordíthatfz dühös szél, dúló zápor eshetfz,
 Tsattogj haragos ég, engem' nem késlelhetfz! —

A' szoptatós Tigris kölyke' rivására
 Lélek-szakadva fut mérges oltalmára:
 De Károly serényebb gyors paripájával;
 A' sebes szél alig él vele szárnyával.
 Repül, mint a' mezőn a' felhők' árnyéka,
 Ha a' szélvész űzi; hogy teljék szándéka.
 Ki nevet minden bajt, melly utját terheli,
 Mert kedvese iránt érdemét neveli;
 Egy század' bajait, magában gondolja,
 Az öszve jövetel bőven ki pótolja.

O Nap! te öröme az emberi nemnek,
 Légy tellyesítője buzgó kérésemnek.
 Allj meg! el ne költözz a' tündöklő égről,
 Míg tanú nem lehetfz a' mái hiveségről.
 Érzékeny madarka! folytatd énekedet;
 Tsendes Est' tsillaga! halafzd kelésedet;

Annál gyönyörűbb lehet majd sугárod,
 Ha két hív sziveknek örömét meg várod.
 Szelíd Nyáj! ne siess, legelj a' térségen;
 Így szabad vagy, 's tovább téfz ki az éhségen.
 Téged zúgó Folyam! tudom, csak untatlak,
 Ha kérő szavammal vízfzta tartóztatlak.
 Egy mást érik színed' tajtékzó habjai,
 Kikre várva várnak a' tenger' árjai;
 Hogy onnan ismét más vidékre küldjenek,
 'S vizedből derekas folyók eredjenek.
 Ó siessünk tehát! a' jó-tétel tárgyunk,
 Ennél felségesebb nints, a' mire várjunk.
 Ott lakik az Atya, Kints, Haza, Ditsőség,
 Hol erre fzeret tehet a' lelki erősség.

Sietfz tehát Károly! a' hivség' szárnyain;
 Enyhíteni akarfz Ágnesed' bajain.
 Vigázz! mohón ne tépd a' Reménység' ágát,
 Sok későn bánta meg hebehurgyaságát.
 Tudjad: a' Szerentsén tág vitorla látfzik,
 Mellyel a' tsalfa fzel kénnye szerínt játfszik,
 Nézd! néhány Utasok egy hajóban ülnek,
 Mint a' két part' kies környéken örülnek.
 A' Fák, mellyek rakvák részint virágokkal,
 Részint szép gyümöltsel igézö ágokkal,

A' vigyázó szemet nem hogy meg gátolják,
Sőt dús kintseikkel előre bájолják.

Ki ki az utánn fut, mellyet szebbnek nézett,
De kérdés: a' durtság szerentse mit végzett?

A' leg kisebb ütés, a' kormány' törése,
A' hajónak lassúbb vagy gyorsabb menése,
Egy örvény, egy szikla olly változást tehet.
Melly miatt az egész munka füstbe mehet.

Légy erős, vagy gyenge; okos, vagy tudatlan,
Mit ér: a' szerentse hogy ha álhatatlan? —

Senki el nem nyerte, a' mit úgy óhajtott,
A' mi íze szerint neki hasznót hajtott.

A' ki rózsát tört is, meg szurta a' szára,
Le esett, ki fel ment a' szálasabb fára.

Mi történt? egynéhány napok' végeztével,
A' leg hizelkedőbb szellő' legyeztével,
Ki repülnek a' zöld tengernek színére,
De még el sem értek kellő közepére;
Egy szép reggel hajó törést szenvedének,
'S eggyenként a' halál' prédái levének. —

Most lássuk: meddig ért Károly az utjában,
'S a' Szerentse miként kedvezett dolgában.
Már pirúlni kezdtek széllyel a' hajlékok,
Oriás nagyságra nyultak az árnyékok;

Már hirdeté a' Nap tsendes le nyugvását,
 Méltósággal adván utolsó áldását;
 'S hogy ne kápráztassa a' Nezők' szemeit,
 Fényes sugárinak lankasztá tüzeit.
 Mindenkor nagyobbra nyölt a' karikája,
 Ékes bibor színbe borúlt az artzája.
 Immár a' ké kellő bértzekhez érkezett,
 Míg szegdelt formában végre el rejtezett:
 Maga utánn hagyván a' szép fellegeket,
 Mint annyi késérő tsinos seregeket,
 Kiknek majd láng piros vala ruházatjok,
 Majd hamvas színeknek arany pártázatjok.
 Mar Estve volt — midőn Károly el érkezett,
 A' hová olly buzgó szívvél igyekezett. —
 Mihelyest meg látta Agnesnek fog helyét,
 Harag is, öröm is dobogtatta melyét,
 'S olly nagy mértékben nyölt türehetetlensége,
 Hogy kétes homályá vált a' dolog' vége.

Ha tsak nem tud a' toll maga is érzeni,
 Hafzontalan készül azt jól ki ejteni,
 A' mit Károly 's Agnes érzettek szívökben,
 Midőn egy mást újra látták személyökben,
 Soká merőn fügtek egymáson szemeik,
 Mellyekben rezkedtek bámuló könyveik.

Tsak ezek szólhattak néma pillantással,
A' nyelvök le lévén kötve szív-fogással.
Négy kar közé dülve merevenen áltak,
Mint egy tsudát szerző bálványokká váltak;
Tsak az öszve forrott ajakök mozogtak,
Valamint belölröl a' szivek dobogtak.
Ölelkezésökből azt lehetne vélni,
Talán lelkeiket akarják tserélni;
Míg lassan az öröm életre nem gerjedt,
'S a' frisebben verő melyekbe el terjedt.
Tsak az utánn vették észre, hogy boldogok,
Hogy nem álom-látás örvendetes dolgok.
Végre a' Szerelem' hív sugarlására
Károlynak ez ígék jöttek ajakára.

Kintsem! úgy mond, igaz: sok bú ér bennünket,
De azért el esni ne hagyjuk kedvünket;
Reménylem, sőt tudom, hogy egymásért lettünk,
Ki fog tehát kelni az Ég is mellettünk.
Ő volt, ki szívünket egyyüvé kötötte
Midön a' köz érzést melyünkbe öntötte.
E' szent egyyességet nints ki fel bonthassa,
Bátor a' Fösvénység fogát tsikorgassa.
Itt a' jelen lévő Istenség' láttára,
A' mennyei dolgok' leg szentebb voltára,

A' hív szívetettre, mellyel folyvást égek,
 Elzküfzöm, hogy Hozzád hív leszek, míg élek;
 'S mihelyest a' kegyes sors' engedelmeből
 Részemet vehetem Atyám' értékéből,
 Édes öröm között az oltárhoz megyünk,
 'S egész világ előtt hangos vallást tegyünk:
 Hogy valamíg a' vér tsergedez erünkben,
 Tsorba nem fog esni soha hivségünkben.
 Edesem! lehet e már nagyobb üdvözség,
 Mint a' mellyet ígér az állandó hivség?
 Ha a' gondolatok egymást ölelgetik,
 Az édes ösztönök kedvöket követik.
 Ha a' szívetnek szíves zálogai
 Reánk mosolyognak mint ég' angyalai;
 'S dadogva előttünk versent emlegetik,
 Kedves szüleiket mi igen szeretik;
 Vagy ha enyelegve egy más közt mulatnak:
 Szemeink hány öröm könyveket hullatnak!

Képzem: ha egy Beteg fájdalmas ágyában,
 Midőn tsak a' halált várja már kínjában,
 Véletlen egy kegyes Orvosra akadna,
 Ki a' gyógyulásra reménységet adna:
 Mint vetné reája el gyengült szemeit,
 Melly mohón venné bé orvosló szereit;

Mint vallaná ötet őrző Angyalának,
Melly kéfzen fogadná szavát tanácsának, —
A' Szerelem vala Agnes' nyavalyája,
'S mivel sok akadály érkezett hozzája,
Beteg szívét a' bú olly kitsinyé tette,
Hogy tzélhoz jutását már nem reménylette.
Azonban, midön így tünődik magában,
Ott terem egyfzerre Károly szobájában;
Ki az érzékenység' gerjedő tűzével,
Mint a' Nap a' ködöt tífzta kelésével,
El üzte szívéből a' bús aggodalmat,
Helyébe ültetvén a' vig bizodalmat;
Mert azt oh melly könnyű hihetőve tenni,
A' minek szív szzerint ugy kellene lenni!

Már Agnes kis kertjét járja elméjében,
Sok tarka virágot szaggat örömében.
A' szüz koszorúkat belölek kötözi,
'S szíve' forrásából gyengén meg önlözi;
Hogy mindenik szálja frissen meg maradjon,
'S szzerentse' jeléül jó illatot adjon.
A' kerek jegy-gyűrűt már ujján viseli,
Benne örökkén vig napjait képzei.
Mennyegzős ruháját fel veszi magára,
A' hivség' szent lántzát köti oldalára.

Már kart karba öltve indul az oltárhoz,
 'S vallást tesz, hogy holtig hiv lesz Károlyához
 Édes tsallattatás! melly tág birodalmad,
 Mennyire ki terjed tsábító hatalmad?
 Néked, 's azon furtsán szédítő beszédnek,
 Melly olly kellemetes egy ifjú személynek:—
 Néktek, néktek! lehet tulajdonítani,
 Hogy Agnes meg hagyta magát vakítani.

Mint ama' por, mellynek mind színe fekete,
 Mind károkra készült undok természet,
 Senkit nem sért addig, míg tüzre nem talál,
 Noha benne lakik a' rettentő halál;
 De mihelyest hozzá fér ez, fel lobbanik,
 A' menydörgéseknél szörnyebbet tsattanák,
 Valamit ér, mindent fel dúl erejével,
 Még a' kő vár sem ment őrző seregével:
 Ugy a' rofzra kísztő heves gerjedelem
 Meg van minden szivben; de a' veszedelem
 A' gyarló birtokost addig nem érheti,
 Míg azt az ész szoros pórázon vezeti;
 Míg kerüli az olly alkalmatosságot,
 Melly bátorrá teszi a' magánosságot,
 Mellyben a' rút képek meg elevenednek,
 'S a' gyönyörűségnek búján hizelkednek.

Ha ebbe jut, ki dűl az Erkölt's helyéből,
Szennyesbe öltözik tífza köntöséből.

Ebbe jutott Károly : 's íme mire fakadt!

A' Jám-borság benne gyilkosára akadt.

Ágnes! nem érzed e, úgy mond, kínjaimat,
Mellyek el futották minden tagjaimat?

Bár látnád, hogy' tűrök: szívedben meg esnél,
Vigasztalásomra enyhülést keresnél.

Mint a' mérges hartznak zordon tólyongása,
Olyan most szívemnek tüzes háborgása.

Ezt Te éleztetted; le tsillapíthatod,
Ha magadat hozzá kegyesnek mutatod.

Add vízfza, környörgök, kevély nyugalmamat,
Adj vízfza magamnak Te benned magamat.

El ne fordúlj tőlem; oh ne kedj gyűlölni!

Ha tsak hívségemért nem akaríz meg ölni.

Miért nem fettet bé angyali artzádat,

Előbb hogy sem bennem láttad rab szolgádat?

Akkor kötelesség, már most véték volna,

Ha jó indulatod más tárgyhoz hajolna.

Futíz? Utánnad tsúfznak tántorgó térdjeim,

Míg meg nem indítanak ezer kéréseim.

O Leány! ne vigázz semmi tilalomra:

Vesd gondolatodat azon szent Templomra,

Mellyben enyim léfzel; ottan ki tisztúlunk,
 Ha az érzékenység' utján meg indulunk.
 Agnes látván Károly' artzáját pirúlni,
 Szemeit fizikrázó hév nedvbe borúlni,
 Hatalmas erővel remegni inait,
 Ajakin rebegni esdeklő szavait;
 Egy névtelen érzés fogta el ereit,
 'S lángolásba hozta rejtettebb tüzeit;
 A' mitől olly mélyen kezde andalodni,
 Hogy meg szűnt a' lélek benne okoskodni.
 Mert, bátor az Erkölts soká viaskodott,
 Még is a' Természet diadalmaskodott.
 'S így meg nem fojthatván a' test' hevülését,
 Jaj! a' szüzességnek el nyomja nyögését.
 Már némán szédeleg, lábai roskadnak,
 Dül, 's az ártatlanság' virági hervadnak.

Hej! némúljatok meg lantomnak hurjai!
 Ne hogy énekemnek sértsenek hangjai.
 Fedezze vak homály örök sötétséggel,
 Valaminek köze van a' fesletséggel.
 Ollyanra a' forgó fzelek süvölthetnek,
 A' min tsak a' vétek' tzinkosi nevetnek;
 A' min a' Természet búra erefzkedett,
 'S ifzonyodásában, úgy tetszik, refzkedett;

A' min a' hold — világ' fzemérmetségé
Irtózott, 's felhöbe borúlt fényessége ;
A' min a' Tsillagok' tüze el oltódott,
'S a' zúgó fzel alatt az éj meg rázkódott.

A G N E S'
T Ö R T É N E T E.

HARMADIK ÉNEK.

ITT áll már most Ágnes, amaz ékes Leány,
 Mint egy öröm kertben serdülő oltovány,
 Mellyet, mivel szelid gyümölcstel biztatott,
 Ültetője gondos kézzel ápolgatott;
 De, midőn leg szebben indul zöldelleni,
 Meg kezdte a' féreg gyökerét serteni. —
 Él ugyan ő még most, él nagy vigaságban,
 Mint sokan tobzódva e' romlott világban,
 Hol mézzel a' maszlag úgy fel eresztetik,
 Hogy a' gyilkos méreg észre nem vetetik.
 A' szemeket vesztő új öltözetekben
 Jelen van a' nyájas gyülekezetekben,
 Hol az eszem ifzom, tántz, játék és ének
 El veszik erejét a' józan elmének,
 Melly lassan magáról úgy meg felejtkezik,
 Hogy a' jövődőről meg sem emlékezik;

'S így, midőn leg főbbnek véli boldogságát,
Le zuhan, 's siratja, de későn, hivságát.
Oklatást adhatna néki a' szökő kút,
Melly, midőn vizével leg magasabbra jut :
Meg fordúl, le felé siet sebességgel,
Zúgván: élj halandó ember böltsességgel!
El ne bizd magadat, ha kellő poltzon ülsz;
Mivel nagyot esel, pedig könnyen le dűsz.

Tükör példa Ágnes. Ő Károly kedvében
Leg szerentsésebb volt maga el véltében;
De nyomban követő boldogtalansága,
Tanú, hogy semminek nints állandósága:
Kivált illy hó halmon epült boldogságnak,
Mellyhez nem kell férni a' szép nap világnak.
Lehet: fel támadott volna talám az Nap,
Mellyben öszve adja személlýöket a' Pap;
De egy esztendőnek sebes le folytával
El ragadta Károlyt a' halál magával,
Virágít hullató élte' tavaszában,
Itt hagyván Ágnesét az inség' torkában.
Mert a' költsön pénznek bő forrása meg szűnt,
Hogy az örökségnek reménysége el tűnt;
El tűntek egyfzer'smind az öröm' álmai,
'S fel ébredtek a' bűn' kemény hóhérjai.

Ha szép tiszta nyári nappal véletlenül,
 Egy vékony fellegben a' menykő meg derdül,
 Le tsap, 's koldúst téfzen a' Házi-gazdából,
 A' láng által hamú válván vagyonyjából:
 Tudni való, mint sír a' lélek testében,
 Valamikor kára fel ébred ezfében.
 Szerentsétlen Jámbor! szüntesd keservedet;
 Vagynak, kikben te még vethedd reményedet.
 Ha másod' nem volna, van ártatlanságod,
 Ebben mindenkor lefz kéfz vigasztalásod.
 Oh! sokkal gyáfzosabb Agnes' állapotja;
 Nints olly fzin, olly etset, melly azt le írhatja.
 A' melly homok halmon bizodalma épült,
 Az egy mérges szélnek fúvására bé dült;
 Bé, dült! és lelkének örökös kinnyára
 A' kétségbe-esés ült romladékjára;
 A' kinek valahány nyíl repült ivéből
 A' szerentsétlennnek huzdalta sebjéből.
 Nem tünteti néki egy Tsillag is fénnjét,
 Mellybe a' nyomorúlt vethetné reményét;
 Sőt valamerre néz, a' bánat' egében,
 Az irtózás képe rémíti szívében.

De ugyan is: attól hirtelen el válni,
 Kiben tudja tellyes szerentséjét állni;

A' kit ha mellőle sír gödörbe tettek,
 Pufzta lefz, mint a' melly szőlőt már meg szedtek,
 Annak jelen-lenni hörgő vonoglásán,
 Vádoló lelkével végső baj-vivásán;
 Látni el változott ijesztő színeben,
 A' bűnnek rútsága mint mardoz szívében;
 Miként emelkednek borzas haj szálai,
 Mint vész szeme' fénnye, mint rogynak tagjai;
 Mint szakad ki lelke meg hülő testéből,
 Hogy jutalmát vegye gonosz érdeméből: —
 'S magát szinte olyan vétkesnek ismérni,
 Lehet e már éfszel nagyobb kint fel érni?

Ugy van! Károly' hamva el sem volt temetve,
 Már Ágnes is vele el vala felejtve.

Régi baráti közt nem talált egy lelket,
 A' ki veszteségén valóságos részt vett;
 A' ki szívből gondolt el hagyott ügyével,
 'S egyelített volna könyvet bús könyvével.
 Még a' kiktől kegyes szánást reménylhetett,
 Saját szüleitől tsak nem üldöztetett;
 Kikben a' szeretet átokká változott,
 Midőn reménységek úgy meg tsalatkozott,
 Hogy az öröm helyett emészto fájdalom:
 Lett fáradságokért a' szörnyű jutalom:

Am vévén a' rosz hírt, borzadtak testekben,
 A' sárga irtózás látfszatott szineken,
 Refzkető ököllel verték homlokokat,
 Boszfzonkodva tépték szétt-folyó hajokat,
 Gyülölték a' Napnak áruló világát,
 Szidták az emberek' rontó társaságát;
 Atkozták az órát, mellyben Leányt szűltek,
 Ki által illy hires szégyenbe kerültek,
 Kiről nem akartak semmit már hallani,
 Boszfszújokat ezzel kívánták torlani.

Mit tégyen hát szegény? rebegő nyelvével
 Sokszor el vesződik Károlynak nevével:
 Egyre tsordogálván a' bánat szeméből,
 Bár más más indulat fakadoz szivéből.
 Majd fel háborodva fennyen meg szóllítja,
 Az ítélő Biró' elejbe állítja,
 'S számot adat vele fertelmes bünéről,
 Rajta el követett kegyetlenségéről;
 Majd ismét meg szánja, úntig mentegeti,
 A' vétket a' gyarló Természetre veti:
 Avagy azt tellyesen magára vállalja,
 'S az Igazság előtt tettét bé vádalja.
 Ő volt, mondá, a' ki a' levelet irta,
 Melly Károlyt a' hozzá jövetelre birta;

'S pedig ezen szeles lépésből szármozott
 Azon rosz, melly végre halált is okozott. —
 Így benne a' kinnal öszve esküdt szégyen
 Szinte az életnek lak-helyéig mégyen,
 'S ottan gyötri ötet dühös furdalással;
 Bár mint engesztelje keserű sirással.

Egyetlen öröme volt árva magzatja,
 De még ezen is nyölt szüntelen bánatja.
 Édes Fiam! monda, sokszor keservében,
 Hordozván gyermekét anyai ölében:
 Azon Kedves, kitől vetted életedet,
 Már árnyék, 's örökre el hagyott tégedet;
 El hagytak mindenek vele egyfzeriben,
 Nem is bizhatsz te már e' földön senkiben.
 Hány szégyen pirulás lepi - el artzádat,
 Ha utóbb meg tudod nevedet 's anyádat?
 Az én gyötrelmeim velem el végződnek;
 De jaj! a' tieid élteddel kezdődnek,
 'S azon roszszak soha ki sem is száradnak,
 Mellyek szüleidről fejedre áradnak.
 Így tehát egyedül azért hogy születtél,
 Saját vétked nélkül nyomorúttá lettél.
 Mint a' melly virág szál korán kezd fakadni,
 Meg tsipvén azt a' dér, el szokott hervadni. —

Jer, jer boldogtalan! szaporán siessünk,
 Menedéket egy szűk fal között keressünk:
 Ott tengődjünk, távol e' tsalárd világtól,
 Hofzszú bútsút vévén minden mulatságtól.
 Ott leg alább még is egy kedvel birhatunk,
 Hogy bal szzerentsénken szem kívül sirhatunk.
 Könyveink olly forrón olly sűrűn folyjanak,
 Hogy tőlek a' falak meg mohosúljanak:
 Mellyek meg tanulván bokros panaszinkat,
 Vízszá hangoztassák zokogásainkat.
 Ezen egyetlen hang fog nálunk hallatni,
 A' melly választ tudjon, akarjon is adni;
 A' melly a' bánatnak küzdő áradását
 Hirdesse, 's ébressze lelkem' furdalását.

'S ugyan ezek voltak, kik nem sok időre
 El készítvén Agnest vigabb jövődre,
 Törödelmes szíven olly sebet ejtettek,
 Hogy szenvedésinek vég határt vetettek.
 Szemének szikrái lassanként ki multak,
 Színének díszei örökre le hulltak.
 A' könyv, egyre folyván síró tsatornáján,
 Két barázdát mosott halavány artzáján.
 Láthatsz benne egy olly szzerentsétlen házat,
 Melly a' nagy ár vízben majd ablakig ázott:

'S mivel a' zúgó hab most is egyre önti,
Minden kétség kívül egészen le dönti.

Nem volt több egyetlen házi tselédjénél,
A' ki vigasztalta szegényt bús végénél;
'S ha a' rágó bánat záporát öntötte,
Ez volt, ki szemeit még is meg törölte,
Biztatván: olly magas az Ég' ditsősége,
Hogy másnak vesztével nem nyöl fényessége;
Sőt szent Törvényinek olly nagy az irgalma,
Hogy a' Bűnösnek is lehet bízodalma,
Immár közelítvén utolsó órája,
Töredezve Agnes így szólott hozzája:
Tudom, érzem, minden kínok, mellyek ölnek,
Tulajdon vétkemnek gyökeréből nyölnek.
Itt hagyom örömmel ez árnyék világot,
Síromon túl várok igaz boldogságot:
Mellyet az Ég talám meg nem fog tagadni,
Ha a' siró bűnöst meg szokta halgatni.

Ó Vallás! isteni, érzem, eredeted,
Te vagy, ki az embert boldoggá teheted,
Mint a' szerentsének ragyogó napjában,
Mind a' sanyarúság' öldöklő markában,
Mellyik nagy Bölts tudna illy környül-állásban
Szívemnek részt adni a' vigasztalásban?

'S ám Te még is biztatfz az Ég' kegyelmével;
 Ha az érdemlett kint el türöm békével, —
 Tehát ti kétségbe ejtő gondolatok
 Olly kémélletlenül már ne furdaljatok!
 Ha a' bölts Rendelés bajomat neveli,
 A' szent Igazságot ezzel engeszteli;
 'S ha úndok hibámért itten meg adóztat,
 Gyászos koporsómon túl el nem kárhoztat,
 Vajha! még éltemben azt a' jót tehetném,
 Hogy, a' ki ártatlan, példámmal inthetném:
 Ne hidjen az ékes szinnek, 's mézes szónak;
 Mert nem mind az, a' mi látszik szépnek, 's jónak.
 E' földnek mosolygó rózsái tüskések,
 Édes gyümöltsei jobbára férgesek.
 Ez okból: a' miért ma a' szív gyötrődik,
 Már holnap rá únván, azzal nem törődik;
 Akár telljék kedve, akár tsalattassék,
 Nem lehet, hogy az ész sokáig nyughassék.
 Mindennap változik mohó vágyódása,
 Míg el nem érkezik félő ki múlása.
 Pállyádnak végénél érzed o Halandó!
 Hogy tsak az erköltsnek java nem mulandó.
 Most már tsak szülöttem' kétes állapotja
 Az, 'a' mi egyedül szivemet szaggatja.

Szerentsétlen magzat! ha tudnád, mini szánlak,
Hogy árva böhöcsében most utólján látlak.
Látom, szépen nyugfzol az álom' ölében,
Részeseülsz éltető édes erejében.
Jele, hogy nem érzed anyádnak kínjait,
Mellyek majd bé zárják keserves napjait.
Reád adom azért végső áldásomat,
Bár el fogadhatnád együtt tanátsomat:
Mellyel kínszerítlek egy lelked' hasznára
Ébren légy mindenkor az Erköls' szavára.
Igy el felejtethed könnyebben anyádat,
Mert a' nagy Istenben leled-fel atyádat,
A' ki azon kézzel, melly a' roszszat veszti,
A' jóra örökös áldását terjeszti. —

Hiv szolgám! ha el vált lelkem hült testemtől,
Vedd el ezen árvát innen a' szivemtől.
Add által epedő édes szüleimnek,
'S kérd, hogy fogják pártját szegény gyermekemnek.
Én mélyen érezvén rút meg bántásokat,
Fejemre nem merem kérni áldásokat.
A' mit reám nézve leg jobbat tehetnek,
Az, ha meg botsátnak, 's osztán el felejtnek.
Botsánat! botsánat! bűnös lépésemnek,
Melly most végét ejti rövid életemnek.

Bé is hunyta hamar el bádjadit szemeit,
Mellyekre rá nyomta a' Halál kezeit. ---

Ide szóra, Világ' deli Fiatala!

Nézd, melly veszedelmes életed' hajnala;
Ha helyt adsz az olyan forró indulatnak,
Mellyet Erkölts, Törvény jóvá nem hagyhatnak.
Bőségből le szállít sanyarú ínségre,
Virágzó erőből súlyos betegségre;
Mélyen le alázza, ki betsben tartatott,
Azt ketségbe dönti, kit előbb biztatott.
A' hol erőre kap a' buja szerelem,
El kerülhetetlen ott a' veszedelem.
Azért híven őrizd, tisztán tartsd szívedet,
A' szemérmet betsüld, mint leg főbb kintsedet.
Ez a' leg erősebb baj-vívó fegyvered,
E' nélkül a' tsatát soha meg nem nyered.
Légy bár ügye-fogyott, értéked még is nagy,
Ha ezen erköltsnek szép bírtokában vagy.
Igy lefz napjaidnak tsendes le folyása,
'S még ennél boldogabb el alkonyodása.

Jerünk most Agnësnek Temető-helyére!

Reá emlékeztvén bús történetére;
Gördítsünk egy gyászos könyvet sír halmára,
'S véssük e' verseket kereftje' fájára:

„Itt fekszik a' szebbik Nemnek szép Magzatja,
Egy kemény Atyának Fia' áldozatja.
Könnyen hitt az Ifjú szédítő szavának,
Azért kárát vallván ártatlanságának:
Rövid volt öröme, hosszúság kinjai,
'S itt is szégyen hirben hevernek hamvai.
Döbbenj meg érző szív! ez intő példára,
Hogy ne juss Agnesnek siralmas sorsára.,,

ERKÖLTSI
ÉS MÁS
VELŐS MONDÁSOK.

ERKÖLTSI
ÉS MÁS
VELŐS MONDÁSOK.

IMÁDJAD az Istent, szerezd Szüleidet,
Tiszteld az Öreget, kéméld tselédidet.

Szentül tellyesítsed a' parantsolatot,
Soha ne tselekedd, a' mi meg tiltatott.

Az olyan Nap tölünk örökre el vészett,
Mellyből ránk, vagy másra jó nem következett.

Okosság a' síkos helyről el költözni;
Veszedelmes kétszer egy kőbe ütközni.

Ha szégyen ezt vagy azt nyilván tselekedni;
Olyásra tükön se szabad vetemedni.

Ha az Ég talántán nem hajúl szavunkra,
Tűrjük, mert ő tudja, mi vagyon javunkra.

Köszönd meg, ha hasznos jóban részesültél,
A' vagy ha valamelly veszélyt el kerültél.

Ha több áldásival bírsz a' kegyes Égnek,
Többekkel jót tenni tartsd kötelességnek.

Boldogabb, ki szűken él kis örökéből,
Mint ki sokat reményl másnak kegyelméből.

Leg több bajnak olyan a' tulajdonsága,
Hogy a' békességes türés orvossága.

A' panasz okot ad inkább a' bántásra,
Hogy sem segítséget - kereső szánásra.

Kinek szárnya alatt nyugszik, azt tiszteljed,
Véletlen meg bántván, hamar engeszteljed.

Ne pántolódj; tsunya kofaság perelni,
Gyilkosság, haragra mást fel ingerelni.

Jeles erkölts rofzfért rofzfal nem fizetni,
A' Tévelygőt jóval jó útra vezetni.

Ne véld, hogy Istennek kedves dolgot tettél,
Ha vak buzgóságból Ember - vért öntettél.

A' józan tanátsot szívünkbe erefszük,
Szükségben másnak is elejbe terjeszük.

Az embert, nem ruhát tartsad tiszteletben;
Sok Jámbor 's Bölts lehet kopott öltözetben.

A' ki magát reá akarja tartani,
Gyalázatot fog az gyakorta vallani.

Férges hírűeknek mutatják magokat,
Kik máséval mentik tulajdon motskókat.

A' ki torkosságból loppal nyalakodik,
Az utóbb a' tilos utánna ágoskodik.

Ne gyulladj haragra minden kitsinységen,
Se ne bámulj minden hitvány gyermekségen.

Néha bűnösnek is jobb meg botsátani,
Mint azt meg büntetvén, a' jónak ártani.

Soha pofon ne verd a' szent igazságot;
Vigyázz, hogy meg ne sértsd az udvariságot.

A' ki sokat befél, az sokszor fenn akad:
'S az efzes halgató nevetségre fakad.

Ha valaki kérdez, felelj kérdésére:
De másnak ne váljék soha szégyenére.

A' ki mást meg betsül, az magát betsüli:
És sok haragosnak törét el kerüli.

Akár mi kevésből juthat a' szegénynek,
Ha szívedet önként nem teszed keménynek.

Már nagyobb kegyetlent nem lehet gondolni,
Mint a' ki a' szegényt ki meri tsufolni.

Ha mással jót tefzünk, bár ingyen felében,
Még is hív zálogot hagyunk az elmében.

Kerüld el a' gyanús alkalmatosságot;
Fáról nem esett le, ki fára nem hágott.

A' rofz példa ragad, 's mint a' korom olly rút,
A' ki südő után indul, az sárba jut.

Tévelygõn fzanakodj, mint egy nyavalyáson;
Ki nem tesz valaha valamit hibáson?

Ha ép erõvel bírfsz, szép eszed 's termeted:
Jól vigyázz reá, mert könnyen el vesztheted.

Nem jó orvosság az, melly ha bé vétetik,
Azzal a' természet meg vesztegettetik.

Tudjad, foht számra jön a' kínos betegség,
'S tsak lat számra ballag vízfza az egészség.

Ki az állatokat durván üzi, veri;
Az majd az embert is kínozza, ha meri.

Kéz a' kezét mossá: ha te azt ma teszed,
Mi másnak jó, holnap te is hasznát vedzed.

Az ember született a' dolog tevésre,
Valamint a' madár a' gyors repülésre.

Örökös törvénnye az a' Természetnek,
Hogy azok aratnak, a' kik jókor vetnek.

Győzödelem után illik a' hódulás,
Inas esztendőkre a' fel szabadulás.

Ki másnak vermet ás, méltó, hogy meg mérje,
Az álnokság' búját a' szerző ismérje.

A' jó-tételt fogadd szíves köszönettel,
A' Holtakról beszélj illő tisztelettel.

Ajtód előtt seperd előbb a' szemetet,
Hogy sem más' elejbe vigyed a' pemetet.

A' mit nem tudsz, se ne ditsérd, se ne gyalázd:
Versengő társodat szóval meg ne alázd.

Jobb halgass, mint sem ha igazat mondanál,
Azzal mást ellened fel haborítanál.

A' kit ravaszúgon egyszer rajta érnek,
Attól az Okosak hűséget nem kernek.

A' ki szavát kopasz okból meg másítja,
A' róka seregnek számát szaporítja.

Ha senkit nem bántasz, téged' se bántanak,
A' jó Rend-bontótól mindenütt tartanak.

A' gonosz szándéknak ki sülnék titkai,
Gyűlötségben vagynak a' bűn' mártirjai.

A' vétek' öröme hirtelen mulandó,
Az erkölts' jutalma örökké tartandó.

A' ki nyárban nem gyűjt, az koplalva teleg;
A' lusta a' fel tett kérdésre nem felel.

A' sütő nap-fényben érik meg a' gyümölcs,
Sok fej-törés után lehet valaki Bölcs.

A' mit ma meg tehetíz , ne hallaszd holnapra ;
Mert bizonyos számat ki tarthat más napra ?

Hogy ha jó ízűen akaríz falatozni :
Szükséges előre jó kedvel dolgozni.

Ha üres a' szekrény , késő gazdálkodni ,
A' jövődőről kell jókor gondoskodni.

Nem Ur az , sőt ő függ maga tselédjétől ,
A' ki a' szolgának fél szabad nyelvétől.

A' ki mostan gazdag , nem soká koldúlhat ;
E' világból az ép Ifjú is ki múlhat.

A' ki ma kedvére nevet 's vígadozik ,
Lehet , rövid idő múlva síránczik.

Többre kell betsülni a' magánosságot :
Mint az erkölts-rontó vídám társaságot.

A' ki sántával jár , nem soká sántikál ;
Bolhákcal kél az fel , a' ki kutyával hál.

A' kívül laknod kell, azzal szépen meg férj;
A' részeg, 's goromba elöl jókor ki térj.

Régi mondás: az eb ebbel barátkozik,
Varjú a' varjúval ritkán hadakozik.

A' jó szív más' vétkét ha nem szépítheti,
Leg alább szándékát híven mentegeti.

A' ki iparkodva tölti el idejét,
Tsuda tehetségre viheti erejét.

A' kereftény erkölts' törvényt követni,
Annyit tesz, mint magát okosan szeretni.

A' kit a' kis Biró számadásra idéz,
Az a' jámbor ember' szeme közé nem néz.

Ellenségedet is szeresd: nem annyit tesz,
Hogy vele tarts, hanem segítsd, ha kárban lesz.

Igaz: szép az arany, hasznos a' bő jószág,
De szebb az ész 's erkölts, hasznosabb a' jószág.

Szegénységben élni, baj, de nem gyalázot;
Ha tsak a' restség, vagy bűn meg nem alázott.

A' pénzt, 's a' jószágot hamar kár érheti,
De a' mit tudsz, senki azt el nem veheti.

El ne hagyd, a' mit bírsz, bizontalanokért,
Ne add a' verebet holnap tüzokért.

Jó a' teli szekrény; de jobb az ép gyomor:
Rofz természet, melly ma víg, és holnap komor.

Szerentsés: ki látván, hogy más meg károsult,
Annak veszedelmén jókor meg okosult.

Szereti a' kényes száj az édességet;
De sokszor meg rontja a' jó egészséget.

A' külső szín kies almaként meg tsalhat;
Ki utánna indul, szégyent és kárt vallhat.

Ne hidj, ha valaki sokat hízelkedik,
Mert az álnok kigyó szerínt intselkedik.

Ki a' fzerentsének szelével változik ,
Az igaz Barátok közé nem tartozik.

Azon fzerentsének nintsen fényessége ,
A' mellynek nem támad irigy ellensége.

Báratot és élést takarj a' bőségen ,
Hogy elő-vehessed a' nehéz inségben.

Gyáva az , és minden embernek bolondja,
Ki magát mindenik' barátjának mondja.

Köz-mondás: valamint az ökröt a' szarván :
Úgy szokták meg fogni az embert a' szaván.

Az el kezdés előtt fontold meg dolgodat ;
Mert tudod, a' késő bánat eb gondolat.

Ne lépj addig vízbe, míg nem látod követ :
Se a' fára ne mázsz , ha gyengéled tövét.

Két jó közt a' jobbik a' valóságos jó ;
Ki vetik a' kintset, ha merül a' hajó.

Addig kell hámozni a' hársfát, míg hámlik;
Az otromba botból beretva nem válik.

A' ki meg égette száját, óva beszél:
Kit egyfzer a' kígyó meg tsip, gyiktól is fél.

Nem lehet a' vastag fát se meg hajtani,
Se egy két vágással földre borítani.

Úgy repül a' madár, ha meg tollasodott:
Az illik tisztségbe, ki meg okosodott.

A' ki nem tud másnak szavára hajolni:
Nem tud az okosan másnak parantsolni.

Tudjad, hogy ha akarsz bátorságban élni,
Attól, a' ki árthat, mindenkor kell félni.

A' Bölts sokat szokott látni és hallani,
Ellenben keveset 's vigyázva szólani.

A' távúllévőknek hangos ditsérése,
Annyi, mint a' jelen lévők' meg kérése.

Rofz példa, motskos könyv, otsmány befzé!getés,
Mindenkor, mindenütt erkölts vefztegetés.

Semmi nem sulyos terh az iparkodónak :
A' pelhe fontot nyom a' vonakodónak.

A' vakmerő addig mer, míg fenn nem akad:
A' korsó addig jár kútra, míg benn szakad.

A' gyönyörűséget nem a' homlokáról
Lehet meg ismérni, hanem fordúltáról.

Nem végez az sokat, ki sok munkához fog :
A' ki két nyúl után indul, eggyet sem fog.

Ne szánd költségedet a' jó nevelésre ;
Az Ifjúság nagy kints, méltó az őrzésre.

A' jámbor Ifjúból jó Őreg fog válni,
'S példája a' késő nyomnak is használni.

A' ki jó erköltsű, 's nyugalomban él:
Az se az Istentől, se Királytól nem fél.

Nem könnyű az olyan dolognak bírása,
Mellyre igen soknak vagyon vágyódása.

Az Okos ki nem köt Elöl-járójával,
Tsak Isten orvosa, ki perel urával.

A' kinek mi vagyon szíve tetszésére:
Az soha nem esik unalmas terhére.

Tsak addig nyujtózzál, meddig lepedőd ér:
A' ki fenn nem héjaz, kitsiny helyen meg fér.

A' mit adsz, azt adjad egyenes szándékkal,
Ne kívánj mást rabbá tenni ajándékkal.

Ki a' gazdag? a' ki sokra nem vágyódik;
Ki szegény? a' fösvény, ki kintsről aggódik.

Ki Bölts akar lenni, idejét jól töltse:
Keserű a' türés, de édes gyümöltse.

Időtől kell várni, tanátstól halgatni,
Tűrni, a' mit meg nem lehet változtatni.

Minden jeles nagynak kitsiny a' kezdete:
A' derék Tölgy-fának kis makk eredete.

Jobbára a' méreg kóstolva is meg árt:
Szerentse, ha a' bűn először nem hoz kárt.

Ditsőséges seb az, melly akkor fzármozik,
Midőn ki Hazája mellett hadakozik.

Ha bánod, hogy mások titkon beszélgetnek:
Jelét adod a' roszsz lelki isméretnek.

Azonban ne susogj nagyobb társaságban;
Mert így sebet ejtelsz az udvariságban.

A' mit másban feddezs, ha magad tsinálod:
Szavadra nem ügyel, bár jóval kínálod.

Mutasd meg, hogy mit tudsz, ha ideje 's helye;
De soha ne lássék az el-bízás' jele.

Isméretlennek is szolgálj, hogy ha lehet,
Sokszor a' jó barát kintsnél többet tehet.

Ne törd azon fejed', a' mit fel nem érhetisz:
Lásd inkább, jámborúl 's boldogúl mint élhetisz.

Hogy ha haragban vagy, ne hozz ítéletet;
A' bofzszú már sokat rosz útra vezetett.

A' hajó mély vizben hamarább el merül:
Ki igen fenn jártat, könnyen mélységbe dül.

Nints olly kis ellenség, a' ki kárt nem tehet:
A' vékony haj szál is nem de árnyékot vet?

Ugy tartom, sokkal jobb inkább nem is élni,
Mint sem a' haláltól szünet nélkül félni.

A' kit a' szerentse le nyom üldözéssel,
Ne keserítsd te is még szemrevetéssel.

Könnyebb szerentsésé lenni, mint maradni;
A' drága köntös is el szokott szakadni.

Tsak ott verhet fészket a' tökéletesség,
A' hol maga nyomát hagyta a' mesterség.

Az elzteleneknek, tudjad, bú járások,
Es lzerentsétlenség az ő úti társok.

Akár melly mű-fzerfzám, vagy elzköz henyélve
Előbb rosdásodik, mint sem vele élve.

Az álhatatlanság, ha nem kéntelenség,
Mindenkor az okos előtt képtelenség.

A' mi az Irígyben a' bofszfút neveli,
Az a' szívet a' nagy emberben emeli.

A' fül szük ajtaja sok szép igazságnak,
De bezzeg tág útja a' rút hazúgságnak.

Többet árthat a' víg ajak' mosolygása,
Mint az ellenségnek nyílt agyarkodása.

A' hazugság, 's a' nagy ditséret' szavai
Tsak nem azon fának ki tsapó ágai.

Az okos úgy bánik meg hitt barátjával,
Hogy vízfza ne éljen jó akaratjával.

Okkal, nem erővel vezettetik az éfz :
Még a' fát is óva hajtja meg a' kertész.

Egy föld' lakosinak belső zendülése,
A' fjomfzéd Nemzetnek hadra ingerlése,

Tsak a' gyáva szív tud azon el rémülni,
A' mit el nem lehet semmikép' kerülni.

A' nagy elme kisebb alufzókonykodva,
Mint a' középfzerü búzgon iparkodva.

A' ki már a' heves kezdetben meg akad,
Alig ha a' dolog markába nem szakad.

A' kém fzemnek mindent fel fedezni káros ;
A' mesterség, a' míg titkos , addig áros.

A' ki hánykolódik, vagy magát alázza :
Az okosak előtt fzeméllyét gyalázza.

Rofzfzúl kell el vefzni a' rofz keresetnek :
Sok rágó férge van a' nagy nevezetnek.

A' ki sokat hever, nints látfszat dolgában,
Reggeli órának arany van szájában.

Ha jól élfz, ne gondolj a' bal vádalókkal:
Igy kell fzembe fzállni a' rofz - akarókkal.

Mint a' mérges kigyót, kerüld a' restséget;
Ez rontja a' lelki 's testi egélfzséget.

Kö az aranyt, arany az embert próbálja:
Igaznak tartsd, a' ki e' próbát ki állja.

Nints az Szerentsének olly nagy keménysége,
Hogy ne vigafztaljon jobb sors' reménysége.

Élj, ha lehet a' jó alkalmatossággal;
Sok el fzalafztotta azt a' tunyasággal.

A' fáradság utánn fzükség meg pihenni;
Igy fzikott az erő munka gyözöbb lenni.

Nem méltó az ollyan a' nagy örökségre,
Ki semmit nem fordít a' köz ditsöségre.

A' melly fa felettébb kora gyümöltset hoz,
Annak a' rosz idő gyakorta kárt okoz.

Lássad, hogy ki előtt feded fel titkodat,
A' fetsegés által meg ronthadd dolgodat.

Jobb az út' feléről mindjárt vissza térni,
Hogy sem a' rosz helynek kebelébe érni.

Ki a' szomszéd' háza' egésének örül,
Alig ha maga is a' kárba nem kerül.

Gyülölétesekké teszik mind magokat,
Kik az aprólékra fel ütik orrokat.

Az ész, mellyet képes jóra nem oktatnak,
Olyan parlag, mellyről tsak gyomot aratnak.

Henyéléssel senki meg nem gazdagodik:
A' Vagyon szerezve, 's tartva szaporodik.

A' szépség és virág hamar el hervadnak,
Az Erkölt's Tudomány mindég meg maradnak.

A' nagy folyó vizek kis zúgással folynak,
A' nagy Lelkek a' nagy fénnyel nem gondolnak.

A' mit meg találtál, 's Urának nem adtad,
A' bünös orgazdát házodba fogadtad.

Ha másnak jót tettél, úgy te is jót várhatsz:
Hogy ha kárt okoztál, te is rosszul járhatsz.

Nem tsuda, ha azok félelemben élnek,
Kiknek mások kemény hatalmoktól félnek.

A' mi károdra van, ámbár kedves légyen,
Adj ki rajta, magát meg nem győzni, szégyen.

Hírt ne hordj, semmibe ne avasd magadat,
Ha meg nem tarthatod, ne adjad szavadat.

Köszönve emlegetsd, ha mástól jót vettél:
Dobra ne üsd, másnak hogy ha te jót tettél.

Ha valamit nem tudsz, jobb azt meg mondani,
Mint tenyeret pökvén, kudartzot vallani.

A' ki sokat halgat, mélyen gondolkodik:
A' mély víztől a' bölts Révész tartózkodik.

Ha boldogtalannak állítod ügyedet:
Többekére vessed vígyázó szemedet.

A' Jámbor a' bűnért magán is bocszút ál;
Tudván, az orvosság keserű, de használ.

A' hamis nyereség leg tsúnyább kereset,
Jobb jó ügygel bírni akármi keveset.

Halgass, ha szép dolgot akarsz el követni;
Mert hogy ha el nem sül, ki fognak nevetni.

Zárva tartsd füledet a' rágalmazásra,
Mivel kész az ember a' gyanakodásra.

A' nagy erőltetés töri az ideget,
A' lustaság pedig a' szép tehetséget.

Ki a' bal szerentse' markát tapasztalja,
Az a' nyomorultat előbb vigasztalja.

Szerentsés állapot szerez barátokat;
De a' szerentsétlen próbálja azokat.

Kit a' Nagy meg nem vet, kit a' szegény nem fél,
Az mindenütt kedves emlékezetben él.

A' jó szív, ha tud is, nem akar sérteni,
Tsak a' gonosz szert mást kárba dönteni.

Idővel 's óva kell azt meg határozni,
A' minek nem lehet utóbb meg változni.

Gyáva, ki az ősi tettekben ditseklizik,
Ha érdemes dolgot maga nem tseleklizik.

Néha holmi gántsot el nézni, okosság;
Nem mindenkor használ, sőt árt az orvosság.

Jobb előre félni, mint utóbb rettegni:
Kínos vakmérőség a' törvényt meg szegni.

Az életnek tenger baját meg előzi,
A' ki indulatit ifjantan meg győzi.

Dühös az, nem vitéz, a' ki tsötsömöst öl,
Bünös az, a' ki mást igazságért gyűlöl.

Az öszve-békéllés nem barátság' jele;
Bé hegett sebnek is meg marad a' helye.

A' mit más kér, nyilván 's okkal meg tagadni,
Annyi, mint a' kérést félig el fogadni.

Ha a' mit ígértél, meg nem tselekedtek,
Félebarátodat rútúl reá szedted.

Fő hibák: a' fejet szédítő büfzkeség,
Maga durtzás elzén nyargaló fejesség:

A' szép békességet fel-bontó hír-hordás;
A' két színű beszéd, 's parafzt ellen mondás;

A' rút hízelkedés, ízetlen tréfálás,
Másoknak erkölsét ótsárló piszkálás;

Minden ritkaságra ásító vágyódás,
A' rend-tartás ellen bujtó morgolódás.

A' ki sok mézet nyal ;
Az keserűt is fal.

Egynek vesztesége
Másnak nyeresége.

Soknak a' hazája
Gyakran mostohája,

A' melly mű hamar készül,
Jobbára hamar vész.

A' tyúk addig piszkál,
Míg jó ízemre talál.

Keletlen ott a' kints,
A' hol egészség nints.

A' ki szegénynek ad,
Nem veszt, hanem el ad.

Hol az erő nem elég,
Ott a' mesterség szükség.

Rövid a' torkosság,
Hosszú a' betegség:
Igen jó orvosság,
A' mértékletesség.

Frissen merni,
Félig nyerni.

Tanúld ki okát,
'S meg tudod volnát.

Lassan járj, tovább érsz,
Előbb nyersz, hogy ha kérsz.

Ne szólj nyelvem;
Nem fáj fejem.

M E S É K.

M E S K

M E S É K.

1.

K_I az ? ki nem született,
'S hálnia meg kellett.

2.

A' hajnalnak pirosságát
Az enyim fellyül múlja,
Az ember' ártatlanságát,
'S bűnét is el árúlja.

3.

Templomban , konyhában van keletem,
Ott Riaszt, itt gyullaszt lélekzetem.

4.

Van izemem, és nem látok,
Van fülem, és nem hallok,
Vagyon szám is, 's nem szólhatok,
Ha ifjú vagyok, úgy maradok.

5.

Találj ki! nints anyám,
'S az a' férjem, ki atyám.

6.

Valamit látok, meg vallom,
Még is azt a' paraszt hallom:
Hogy egynek kedvezek,
A' másiknak bút szerzek.

7.

Egy magas fán ültek nyolcz tarka madarak,
Ha négyet le löttek, ott hányan maradtak?

8.

Könnyű, a' lágy szél is hordozhatja,
Sűrű, de senki meg nem foghatja:
Olvasó! izemedet féltsed tőle,
Azért, ha kerenget, fuss előle.

9.

Velem jár kél, de tsak világnál,
El tűnik, ha a' világ nem szolgál.

10.

Meg vetett állatok közé számláltatom,
 Pedig édes álmat szerez ruházatom:
 Jól tartom egy híres napon a' vendéget,
 Kis részem sokaknak nyer nagy ditsőséget.

11.

Paraszt veti, föld neveli,
 Király, koldus viseli.

12.

a. A' Biblia hány betűket
 Foglalhat magában?
 b. Miként lehetne a' vizet
 Tartani rostában?

13.

Tsupa falból, és szájból áll,
 Mindent hamar ki trombitál;
 Még is, a' mit tsudálhatni,
 Soha ötet nem láthatni.

14.

Nints füle, nints szája, nem él;
 Még is minden nyelvet befzél.

15.

Jól vedd hafznát; mivel, ha el vesztegeted,
 Nints olly kints, a' mellyen vízfíza szerezheted.

16.

Mesterségem a' halálom,
Koporsómat én tsinálom;
Az élet' fonala tölem fakad,
Végtére általam el is szakad.

17.

Élt e' földön, meg nem holt,
Még sem él már, mond, ki volt?

18.

Setét a' nap fényben,
Meleg a' hidegben,
Hideg a' melegben.

19.

Nagy titkok, sok kintsek reám bizatnak,
Pedig gyermekek is velem bírhatnak.

20.

Négy testvérek versent szaladnak,
Mindenkor egy uton maradnak;
De öszve soha nem akadnak,
Akár melly mészfzire haladnak.

21.

Nem nyelnek le, meg sem rágnak,
Még is tetfzem sok szájnak.

22.

Mint a' gyors nyíl úgy repül,
Minden láb és szárny nélkül:
Hogy érkezik, kiki hallhatja,
De honnan 's hová, nem tudhatja.

23.

A' vizekben millyen kövek
Talátatnak leg többek?

24.

A' mekkora testem, olyan hosszú hajam,
De a' fésüléssel nintsen semmi bajam:
Állat' bélét emészttem,
De azt még sem epefzttem,
Sőt vigzágra ébredsztem.

25.

Máskor a' tüzet a' víz fújtja,
Bennem a' víz a' tüzet gyújtja.

26.

Fű valék, 's ha egyszer porrá válok,
Drága vagy oltsó edénybe szálllok:
Sokan igen is szeretnek,
Mások éppen nem türhetnek.

27.

a. Kit táplál a' fzel?

b. 'S a' sírban ki él?

28.

A' formája gömbölyü,
Könnyü, tiszta, sok színü:
Fúvás által teremtheted,
Fúvás által el vefztheted.

29.

Házomat kéz láb nélkül építettem,
Azt télre a' föld alá el temettem,
'S magamat is beléje rekesztettem.

30.

Ha el ragadtatom anyámtól,
'S meg folztatom durva ruhámtól,
Tsak Uraknál látzom,
A' nap fényben játszom:
Szép vagyok, mint a' fzivárvány,
'S még erősebb, mint a' márvány.

31.

En életemet fzeltől vagy víztől vefzem,
Tégedet táplálok, magam soha sem efzem.

32.

Orra utánn soha nem jár :
Hátúl fogd, mert elől ér kár.

33.

En leg szükségesebb vagyok az embernek,
Még is már ifjatan tipornak, és vernek :
Utóbb vízre visznek, még tűzbe is vetnek,
Késsel, foggal marva végre el temetnek.

34.

Mi az ? őt az Ura hozza,
És ő az urát hordozza.

35.

Eledelem ékes,
Gyümöltsem is édes ;
De bolzfzúm veszélyes.

36.

Ha ruhám setét, félfz tölem,
De jobban, ha az világos :
Haragom, igaz, hogy káros,
De több a' halzon belőlem.

37.

Egyfzer'smind olvasztok, 's keményíték,
Szinte úgy fejeríték, 's feketíték.

38.

Sok féle állat' bőre a' ruhám,
Rövid 's hoszfzú, nagy 's kitsiny a' formám:
Az emberek télben szereznek,
Sokszor a' molyok nyárban meg esznek.

39.

- a. A' Rókáknak dolgok mikor volt leg roszfzabb?
b. Hát a' Nap, találd ki! mikor volt leg hoszfzabb?

40.

Ha terhelve vagyok is,
Ha csak hason mászok is;
Még is úgy tudok futni,
A' mint a' szél tud fujni.

41.

Kettő a' lyuka,
Ha van két újja,
A' hoszfzúból kitsinyt tesz,
Az egészből darab lesz.

42.

Tiszta fényes születésem,
Lutskos motskos temetésem.

43.

Mellyik az a' szép madár?
A' melly a' ház körül jár;

De ha lábát fzemléli,
Magát nagyon szégyenli.

44.

Valljon, mellyik fzem az, mellyel nem láthatni,
'S a' mellyet szabadon, 's óva ki vájhatni?

45.

Mi a' Férjfi' ékelsége,
Mellynek gyakran halál vége?

46.

A' jó paraszt veti, növi,
A' takáts bordában fzüvi:

Késöbben jut a' malomba,

Onnan mindenféle boltba;

Látszik rajta rút és szép,

'S el vész, ki tudja, mikép'?

47.

Keresed, 's kerülöd a' világosságot:

Én el fogom, nem is, tőled a' világot.

48.

Akkor vígan kerengek,

Ha meg veregetnek,

Túnyálkodva hevergek,

Ha nem ütögetnek.

49.

Ki volt? ki annyát lábbal tiprotta,
'S még is az Istent meg nem bántotta.

50.

Mester ember nélkül hid léfzen belőlem;
De kivált a' Tzigány igen retteg tőlem.

51.

Nappal nintsen semmi gondom,
Egy szegletben heverek;
De van bezzeg estve dolgom,
Tüzet, lángot el nyelek.

52.

Leg hidegebb leg mellegebb igen bő ruházat;
De abból még egy Szabó sem építhetett házat.

53.

Plánta voltam,
Kövé váltam;
Midőn veszek,
Vizzé leszek.

54.

Van feje, de nintsen szája,
Van ága, de nintsen fája;
Gyorsan fut, de nintsen lába,
Nálunk el vész a' Dunába.

55.

Magam setét vagyok, még is világítok,
Nyúgalomra fáradt testeket szóllítok.

56.

Kartsú testem tollból áll,
Fő érdemem a' szakál,
Melly a' port is lelkesíti,
Homályt fénnnyel egyesíti.

57.

Képz akartva rajtam lyukakat tsinálnak,
'S nem szeretik rajtam ha kerefztül látnak.

58.

Nem elég, hogy pörkölnék,
Még keréken is törnek;
Utóbb vizzel le öntenek,
Végtére fel hörpentenek.

59.

Tavaszkor vidít,
Nyárban hívesít,
Őszkor elígít,
Télben melegít.

60.

Aggott vén, 's még is ifjú vagyok,
Mindenütt egy formán ballagok:

Még is egynek sietek,
A' másiknak el kések.

61.

Erős fogaimmal fán, köven is szántok ;
De ha más nem vezet, én senkit nem bántok.

62.

Egy kis helyen együtt laknak
Sok nyelvű 's korú Férjfiak,
Nagy, és kicsiny, vén, fiatal,
Szép és tsunya ruházattal ;
'S a' mi rendes, mind halgatnak,
Jobbára hátat mutatnak.

63.

Országomban magam uralkodom,
Hatalmamért vérig viaskodom :
Népem nélkül jó ízűt nem eszem,
Koronámat holtig le nem teszem.

64.

Fényes nappal nézem, 's nem látom,
Setét éjjel fénnjét tsudálom.

65.

a. Nem ember, nem majom, mindent követ még is

b. Mellyik fű az, mellyet meg ismér a' vak is

66.

Míg ifjú vagyok, jól nevelnek ,

Ha meg öregszem, el felejtnek :

Kemény munkával keresem kenyeremet,

Sokszor verés által végzem életemet.

67.

Hét más más nevű testvérek vannak ,

Ezek rendben mindennap meg halnak,

'S ismét egymás után fel támadnak.

68.

Az erdőben születtem ,

De ott meg ölettetem ;

A' míg élek , nem szólhatok ,

Mint holt , szavammal mulatok.

69.

Vagyok emberek' 's állatok' örzőjek ,

De gyakran mind a' kettők' ijesztőjek :

Egy úgy fzeret , ha kitsiny 's gyenge vagyok

Más , ha nagy az erőm , és jól szaladok.

70.

Valami nedves , el nyelem ,

De ha meg nyomnak , ki vetem.

71.

Olly sebes szelet, mint én, nem ismérek;
Egy szempillantásban sok országba érek,
'S azon pillantásban ismét haza térek.

72.

Köles szemnyi tojásból születem,
Nem sokára magam' el temetem:
De hamar, 's szebben fel támadok,
Míg újra ismét meg nem halok.

73.

Nékem királyok is fel nyitják füleket,
'S tsuda, nem támasztok még is irigyeket.

74.

Én napot, a' fiam éjjelt szerez,
A' világ miattam több kárt érez;
Ugy, de hafzon is tőlem több származik,
Ambár fiam tőlem nem távazik.

75.

Ha más' zsírján meg hízom,
Életemben nem bízom:
Erted hízom, érted halok;
De vigyázz, kárt is hajthatok.

76.

Tzélja tsalás; ha rút vagy, szebbé tefz,
A' ki pedig szép, töle rútabb lefz.

77.

Keveset efzem, gyenge pitziny termetem.
'S még is méreggel valsál üldöztettetem:
Értem vad állatokat nevelnek,
Kik nálomnál sokkal többbe telnek.

78.

Helyemből ki nem indulok,
Tsak magam körül mozdulok,
Még is úgy tetfzik, hogy fordulok.

79.

Ha nem akarsz éjjel szélben kárt okozni,
Tanátslom, ne resteld magaddal hordozni.

80.

Örüllsz azon, ha le versz,
De fájdalmat nem érzünk;
Mert tsak hamar fel emelfz,
'S merő játék esésünk.

81.

Két fej, két kar, hat láb, hufzonnégy körömmel:
Ennek meg fejtését hallanám örömmel.

82.

a. Hol veszik a' vaját réf számra?

b. Hol huzzák az ebet is vámra?

83.

Ambátor nyelvemmel nem bészélhetek,

Nála nélkül még is el nem lehetek;

Mert mindjárt ki kell ejtenem,

Mi az igazság, és mi nem.

84.

Láb nélkül sok országot bé járok,

Ollykor kitsinyből nagyot tsinálok:

A' ki velem bir, mindene van,

De sok az által boldogtalan.

85.

Midőn tsontomat bottal meg ütötted,

Ha a' szomszédomat lyukba nem vetetted,

Szerentse, pénzedet ha el nem vesztetted.

86.

Tetétől talpig tsupa hasból áll,

Ha, mit kis szája el nyelt, meg kénál,

Mértékelve költsd el,

Mert meg tsúfol, hidd el.

87.

Sok jó 's rozg kis patak forr egy tsatornából:
Ha árad, ez apad, az ki tsap árkából.

88.

Vér után ugyan szomjúhoztam,
De halált soha nem okoztam;
Engemet bezzeg meg ölnének,
Ha inaim nem segítnének.

89.

Vizen által teht hordozhatok,
Több közfált egybe kaptsolhatok,
Pedig helyemből nem mozdúlhatok.

90.

Tífzta fejéren születtem,
Nyölés közben zöldé lettem,
De így rajtam nem kaptál:
Mihelyt testem meg feketült,
Szívem, mint kő, meg keményült;
Mindjárt belém haraptál.

91.

Szegény, 's sovány hátból állok,
Se husom se tsontom;
De húson, és tsonton állok,
'S hús, tsont az is, a' mi nyom.

92.

Én kettő tsak egyet teszek,
Jaj, hol szükségesé leszek;
Az ifjak nevetnek,
A' Vének szereznek,

93.

Noha fej 's láb nélkül születtem,
Még is sokaktól szerettettem:
Idővel nyölhet fejem 's lábom,
'S így is sok száj' ízét találom.

94.

Vagyon olyan két egy testvér,
Egyik barna, másik fejr,
Kik egymás után járkalnak,
De együtt soha meg nem állnak.

95.

Reám biznak sok titkokat,
Tudok is hallgatni:
Jobb' szereztek szép dalokat,
Mint pénzt el fogadni.

96.

Hol nints víz a' tavakban?
Hol nints ház a' várakban?

97.

Kik azok a' négy királyok,
 Kik együtt országolnak;
 De mind ők, mind katonájok,
 Egy más ellen hartzolnak.

98.

Tsak ha fogva ellenségem,
 Akkor kinzom, emélszem:
 De bizonyos veszteségem,
 Ha ki rohan ellenem.

99.

Por volt, s' egy kis állat öszve fzedte,
 Belőle szép házát építette:
 De ettől az ember meg fosztotta,
 'S drága égő szerré fordította.

100.

Két ablakot hordoznak,
 Mellyek magok mozognak;
 Rajtok bé nem kukatsálhatfz,
 De ki felé sokat láthatfz.

101.

Kissebb léfzen, ha hozzá teszel,
 Nagyobb, ha belőle el vezel.

102.

Házam egy állatnak bőréből áll,
Békével viselj, 's dífzedre szolgál;
De ha ki tsalfz haragodban,
Kárt tehetfz másban, 's magadban.

103.

Majd itt, majd ött vagyok, 's nem járok;
Majd ezt, majd azt nézem, 's nem látok:
Szegény vagyok király létemben,
Kintsel bírok szegénységemben.

104.

Négy jó erős lábon állunk,
Éjjel nappal így szolgálunk:
Még is, ha helyből mozdúlunk,
Másnak lábára szorúlunk.

105.

A' mint vagy szomorú vagy víg állapotod,
Benne a' színeket a' szerínt választod,
Ha sűrű és forró tseppekre olvasztod,
Gyakran titkaidat reája bizhatod.

106.

Hol vagyon olyan nagy betsek a' lovaknak,
Hogy sokan még nemes levelet is kapnak?

107.

Egy külföldi fáról szedték,

Onnan ide el küldötték:

Itt meg tépik, meg karmalják,

'S szép ruháknak vásáralják.

108.

Míg el nem nyert, él hal értem;

Ha el ért, le zár, 's nem él vélem.

109.

Rest tunya, meg sem mozdúl,

De szörnyűség, a' miként dúl,

Ha egyszer meg fujtják,

És haragra gyujtják.

110.

Hogy ne tudjanak, azt akarom,

Azért magamat el takarom:

Mi lehessek, gondolkodnak,

Meg nem tudván boszorkodnak;

A' midőn tréfálok,

Az észnek használok.

A' MESÉK' MEG FEJTÉSE.

1. Ádám.
2. A' Izemérem.
3. A' Fújtató.
4. A' Kép.
5. Éva.
6. A' Tükör.
7. Egy sem, mert a' többi el repül.
8. A' füst.
9. Az árnyék.
10. A' lúd.
11. A' len.
12. $\left\{ \begin{array}{l} \text{a. Hat.} \\ \text{b. Ha jéggé válik.} \end{array} \right.$
13. A' hír.
14. Az Echó.
15. Az idő.

16. A' selyem bogár.
17. Enoch , vagy Illés.
18. A' pintze.
19. A' petsét.
20. A' kotsi-kerekek.
21. A' dohány.
22. A' ízél.
23. Nedvesek.
24. A' hegedű vonó.
25. A' mész.
26. A' tobák.
27. $\left\{ \begin{array}{l} \text{a. A' ízél-molnár.} \\ \text{b. A' sír-ásó.} \end{array} \right.$
28. A' ízappan buborék.
29. A' tsiga.
30. A' gyémánt.
31. A' malom.
32. A' rák.
33. A' kenyér.
34. A' láb-beli' talpa.
35. A' méh.
36. Az égi háború.
37. A' nap.

38. A' karmantyú.

39. } a. Sámson alatt.
 } b. Josue' idejében.

40. A' hajó.

41. Az olló.

42. A' hó.

43. A' pára.

44. A' tyúk-fzem.

45. A' kard.

46. A' papiros.

47. A' gyertya árnyék - tartó.

48. A' tsiga játék.

49. Adám a' földet.

50. A' jég.

51. A' hamv-vévő.

52. A' hó a' földnek.

53. A' nád - méz.

54. A' folyó vizek.

55. A' hold.

56. Az etset.

57. A' kötött erfény.

58. A' kávé.

59. A' fa.

60. Az idő.
61. A' fűrészf. •
62. A' könyv - tár.
63. A' kakas.
64. A' tsillag.
65. { a. A' tükör.
 b. A' tsallán.
66. A' ló.
67. A' napok a' hétben.
68. A' hegedű.
69. A' kutya.
70. A' Spongyia.
71. A' gondolat.
72. A' pille.
73. A' fül - tisztító.
74. A' tűz és füst.
75. A' gyertya - bél.
76. Az artza máz.
77. Az egér.
78. A' nap.
79. A' lámpás.
80. A' teke játék.
81. A' lovas.

82. { a. Spanyol országban bélekben tart-
ják a' meleg miatt.
b. Angliában.

83. A' mérő.
84. A' pénz.
85. A' billiard játék.
86. A' hordó.
87. Ténta a' tollból.
88. A' bolha.
89. A' hid.
90. A' tseresnye.
91. A' nyereg.
92. A' pápa szem.
93. A' tojás.
94. A' nap, és éj.
95. A' fül.
96. A' föld képeken.
97. A' kártya játék.
98. A' víz s' tűz.
99. A' viafz.
100. A' szemek.
101. A' lyuk.
102. A' kard.
103. Az álom.

-
104. A' székek.
105. A' Spanyol viafz.
106. Arábiában,
107. A' pamuk.
108. A' fösvény a' kintsel.
109. A' puska por.
110. A' mese.

